

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 24 oktober 2005*§ 5 Interpellation om vallöftena gäller i alla stadsdelar (nr 2005:42)*

Anförande nr 1

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande! Jag tackar borgarrådet för svaret. Det var dessutom snabbt svarat, och ärendet kom också upp snabbt, nästan för snabbt.

Det är bra med den här redovisningen. Dock har jag lite funderingar. Ännu så länge har inte vallöftet uppfyllts när det gäller Älvsjö stadsdelsnämnd.

Vad jag har förstått går en del av de pengar som redovisas till SISAB i stället för att gå direkt till att minska barngrupperna. De går i stället till högre lokalkostnader. SISAB går med ganska stor vinst medan många andra bolag inte gör det. Då undrar man lite över nödvändigheten i det med tanke på att vallöftet skulle kunna uppfyllas så att barnen därigenom får det bättre i sina grupper.

Ett stort problem är detta med Mockasinen. Det ligger i och för sig kanske lite utanför det här, men det har ju med barnen i Älvsjöområdet att göra. Risken är att barnen drabbas av den allmänna besparingen och omläggningen av pengaresurserna. Jag har hört att personal redan har sagts upp därifrån, och det tragiskt för dem som behöver det bäst.

Jag skulle vilja ha lite bättre redovisning av ifall de pengar som skulle gå till barngrupperna i stället går till sådana omkostnader som lokaler och annat.

Anförande nr 3

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ja, Berthold, om vi börjar med förskolan är det sant att det var trögt i Älvsjö att komma i gång med att minska barngruppernas storlek. Om jag har förstått det hela rätt handlar det om lokalproblem och också om någonting som vi kanske alla borde fundera över, det vill säga att föräldrar i de välbeställda delarna av Älvsjö inte ville låta sina barn gå till de lediga förskoleplatser som fanns inom mycket kort avstånd, men som låg i de fattigare delarna av Älvsjö. Det är ett mönster som vi ser över hela staden och som vi egentligen borde diskutera på stort allvar.

Vi måste hitta former för hur barn med olika bakgrunder ska kunna mötas i förskola och skola. Är det acceptabelt att kräva en förskoleplats för sitt barn i den stadsdel som har samma socioekonomiska status som den stadsdel som man själv bor i? Jag är lite fundersam inför det.

Men Älvsjö har nu kommit i gång ordentligt och redovisar i tertialrapport 2 en minskning med 1,7 barn i jämförelse med motsvarande tidpunkt 2003, och det tycker jag är mycket bra jobbat.

Du säger att vi inte har uppfyllt vallöftet. Nej, men fram till nästa höst handlar det för Älvsjös del om ytterligare 0,3 barn. Om man uppnår det har vi klarat en minskning med två barn per grupp under mandatperioden.

När det gäller SISAB och hyreskostnaderna för förskolan är det faktiskt precis tvärtom. På grund av de sjunkande räntorna just nu minskar hyresuttaget för både förskole- och skolverksamhet med ungefär 30–40 miljoner. De avtal som är skrivna är kopplade till räntenivåerna. När SISAB:s räntor går ned går också hyrorna ned.

Naturligtvis går en del av de pengar som vi satsar på förskolan för att minska barngruppernas storlek till lokaler. Det är fullständigt självklart. Ska man kunna minska gruppernas storlek måste det inrättas nya avdelningar.

Vi har i staden hittills under den här mandatperioden startat 275 nya förskoleavdelningar, och det är ju grunden för att vi ska kunna minska barngruppernas storlek.

Du är inne på detta med skolpengarna i din interpellation. Där kan jag bara säga att effekterna av resursfördelningssystemet är runt 1 procent under det första året för de stadsdelar som förlorar mest. Men när vi tittar på hur elevströmmarna slår är effekterna mångdubbelt större. De neddragningar som du hänvisar till skulle jag tro har att göra med minskningen av elevantalet. Det är där som man kan få stora procentuella svängningar.

Då är min fråga tillbaka till dig: Är det så att Moderaterna förespråkar att vi ska upphöra med valfriheten inom skolan och att vi därmed ska hindra eleverna att röra sig mellan kommunala skolor eller från kommunala skolor till friskolor? I så fall är det en spännande och våldsam förändring i moderat politik.

Anförande nr 4

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, borgarrådet Nilsson! Jag vill börja med det sista. Det är helt klart att Moderaterna står fast vid valfriheten, att man ska kunna välja. Det är ju ett centralt tema i alla våra frågor, så det gäller här också. Men för att man ska kunna välja måste det också finnas någonting att välja mellan. Frågan är hur stor den möjligheten har varit om man måste välja sådant som ligger alltför långt bort. Man får väl titta på hur människor väljer i förhållande till utbudet och kanske anpassa det till de önskningar som finns i största möjliga mån, dock inte i absurdum. Naturligtvis måste det också finnas någon rimlighet i kostnader och sådant, det är helt klart.

Vad jag har förstått är det en hel del resurser som inte går direkt till barngrupperna och till pedagogiken. Det försvinner en del på vägen. Det har också blivit mer överbyggnad med områdeschefer och liknande i stället för den ordning som vi hade tidigare med resultatenheter i större utsträckning. Det utgör nog också en del. Och hade vi inte heller haft stadsdelsnämnderna hade det funnits ännu mer pengar som hade kunnat gå direkt till barnen via de olika aktörerna.

Anförande nr 5

Borgarrådet Nilsson (s): Vi måste reda ut det här med rörelsefriheten och förändringar i ekonomin för skolenheterna. De stora rörelserna som vi nu ser över staden beror på att elevantalet i grundskolan minskar. Det som händer är att det primärt är de mer resursstarka i ytterstadsområden med låg status som flyttar till områden som är rikare. Ofta handlar det om innerstaden, om mer välbärgade områden i ytterstaden eller om fristående skolor. Det är systematiskt de elever och de föräldrar som har det största resurserna utbildningsmässigt som flyttar och det är de andra som blir kvar i ytterstadsområdena.

När du i ditt exempel diskuterar förändringar på skolenheterna – man har fått göra uppsägningar och andra sådana saker – är det nästan uteslutande dessa elevströmmar som det handlar om. Det är därför som jag ställer frågan till dig. Om ni anser att det är upprörande att man lägger ned skolor eller säger upp personal, är det då så att Moderaterna vill stoppa dessa elevströmmar? Har ni också sett att det pågår väldigt allvarliga segregationsspiraler i Stockholm och är ni intresserade av att gemensamt diskutera det med oss då välkomnar jag den diskussionen.

Bakom dessa påståenden om neddragningar och nedskärningar måste det finnas en analys av hur det faktiskt ser ut. Mitt bestämda påstående är att de största ekonomiska förändringarna i skolverksamheten beror på elevströmmarna, och de som förlorar mest är framför allt ytterstadsstadsdelarna och de stadsdelar som i någon mån vinner i resursfördelningssystemet.

När det gäller resursfördelningen till förskolan säger du att allt inte går till pedagogiken. Till att börja med fördelar vi resurser till alla pedagogiska verksamheter som ska täcka både lokaler och innehållet. För förskolans del ligger lokalkostnaderna på runt 20–25 procent av de totala kostnaderna. Ska det bli mindre barngrupper samtidigt som barnantalet ökar måste man självfallet bygga fler lokaler. Så vi satsar mer pengar på lokaler, men vi satsar också mer pengar på personal.

Om du följer nyckeltalen kan du konstatera att personaltätheten i förskolan ökar samtidigt som det har skett en kraftig ökning av barnantalet. Det innebär att vi har en väldigt kraftig ökning av personalen i förskolan, både av förskollärare och av barnskötare.

Du pratade om överbyggnaden i stadsdelsnämnderna. Vi har tittat på den, och vi har sett att stadsdelsnämnderna i genomsnitt har en överbyggnad för förskolan på ungefär 4 procent. Det tycker inte jag är häpnadsväckande mycket. Jag kan garantera att om Moderaternas förslag skulle gå igenom med en central förvaltning som skulle bedöma ansökningar angående barn med behov av särskilt stöd för hela staden skulle vi få en byråkrati som inte vore av denna världen. Det skulle kärva en väsentligt större överbyggnad än 4 procent. Jag vill påstå att stadsdelarna är ganska resurseffektiva i förhållande till de stora centrala förvaltningar som vi hade tidigare.

När barnantalet i grupperna minskar och personaltätheten ökar ser vi också att pengarna till förskolan går fram dit.

Anförande nr 6

Berthold Gustavsson (m): Ordförande, borgarrådet Nilsson! När det gäller det socioekonomiska fördelningssystemet var det redan tidigare väldigt stora skillnader mellan olika stadsdelar. Med det nya systemet har skillnaderna blivit ännu större. Det kan tyckas som att majoriteten i staden har uppfattningen att i de områden där föräldrar har något högre medelinkomst finns det väldigt få barn – om ens några alls – med problem. Så är tyvärr inte fallet. Det finns mycket tragik även i dessa områden. Det är många barn som verkligen är i behov av särskilt stöd. Det gäller både i förskolor och i skolor.

I början av hösten var det 20 barn på en avdelning i en förskola i Älvsjö, en avdelning som dessutom har flera blöjbarn. I bland annat Herrängens skola, som jag råkar känna till ganska väl, genomfördes det ett stort antal personalminskningar inför hösten. Det är klart att det drabbar eleverna väldigt hårt och särskilt de elever som bäst behöver stöd. Det går inte att komma ifrån att så är fallet. Det finns nu en väldigt stor oro bland både föräldrar och skolpersonal inför hur de ska kunna hantera detta och hjälpa barnen till en bra framtid. Det kan inte vara meningen att man ska försämra hur mycket som helst bara för att en del i området tjänar något bättre än genomsnittet.

Detta är någonting som jag tycker att borgarrådet ska ha i åtanke framöver. En del föräldrar funderar på att flytta ifrån sådana här socioekonomiskt svaga områden bara för att få den hjälp och de stöd som deras barn nödvändigtvis behöver.

Anförande nr 7

Borgarrådet Nilsson (s): Berthold, skälet till att vi har skruvat något ytterligare på resursfördelningssystemet är att det är väldigt olika villkor i staden i dag. I de stadsdelar där förutsättningarna är de sämsta – och det handlar framför allt inte om föräldrarnas ekonomiska bakgrund utan framför allt om deras utbildningsbakgrund som är så oerhört avgörande för elevernas möjligheter att klara sig i skolan – är det upp till 40 procent av eleverna som inte blir behöriga till gymnasieskolan. I de stadsdelarna som utbildningsmässigt har de bästa förutsättningarna är det mellan 2 och 3 procent som inte blir behöriga till gymnasieskolan. All forskning visar att detta har att göra med det utbildningskapital som finns i föräldrahemmet.

Självklart finns det elever i Katarina-Sofia och i Älvsjö som har särskilda problem. Man måste fördela resurserna inom dessa stadsdelar så att man kan möta de problem som finns där.

Men det är intressant att du säger att det är svårare att få hjälp i de stadsdelarna. I dag ser vi – som jag sade tidigare – en ström av resursstarka elever med ganska goda förutsättningar som flyttar till exempel från Järvafältet eller från Skärholmen in till stan. När dessa elever lämnar sin gamla stadsdel betraktas de som väldigt resursstarka och duktiga elever. När de kommer in till högstatusstadsdelarna blir de helt plötsligt barn med behov av särskilt stöd.

Vi håller just nu på med att initiera en analys för att se var ribban ligger för att identifiera ett barn med behov av särskilt stöd. Jag vågar säga att med största säkerhet är det så att det krävs väsentligt större problem i en utsatt stadsdel för att bli

betraktad som ett barn med behov av särskilt stöd. Rent medicinskt när det gäller de neuropsykiatriska problemen – såsom ADHD, Damp, Asperger och så vidare – finns det en koppling till den socioekonomiska bakgrunden hos familjen. Det är inte så att dessa problem är jämt fördelade över befolkningen.

Om vi ska kunna ge alla elever någorlunda lika möjligheter måste vi våga fördela resurser efter behov. Det innebär ibland att man måste ta från de rika och ge till de fattiga.

Den intressanta frågan till Moderaterna är: Om ni mot all förmodan skulle vinna nästa val, kommer ni då att ta pengar från de fattiga och ge till de rika? Kommer ni att ta pengar från de stadsdelar där det är 40 procent av eleverna som inte når målen och ge till de stadsdelar där det är bara 2 procent som inte når målen?

Din talesman i utbildningsfrågor, Mikael Söderlund, har nu på slutet börjat vackla betydligt i denna fråga. Tidigare har han sagt: Ja, vi ska riva upp resursfördelningssystemet. Men när jag mötte honom i en radiodebatt i förra veckan var han inte lika säker. Jag tror att ni moderater måste diskutera den frågan fram till valet och ge väljarna ett tydligt besked. Kommer ni att ta pengar från de fattiga och ge till de rika?

Anförande nr 8

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kände mig apostroferad när borgarrådet Nilsson nämnde Katarina-Sofia. När borgarrådet var pappaledig hade jag en debatt här om resursfördelningssystemet och framför allt då om barn i behov av särskilt stöd.

Jag vill bara upprepa för borgarrådet de uppgifter som jag har fått från vår stadsdel. Jag har ett utdrag här från vad våra rektorer sade när jag träffade dem för två veckor sedan.

En rektor sade: Det går åt pipan. Vi har inte pengar för att upprätthålla kvaliteten. Vi har fler barn i klasserna, 25–26 elever. Det som man bygger upp i förskolan raderas i grundskolan. Vi är tvungna att ta in flera barn, men budgeten går inte runt i alla fall. Jag klarar inte att bekosta barn som har speciell hemspråksundervisning.

Rektorererna menade att det inte är fler barn som har behov av särskilt stöd, men de barnen har betydligt större problem. Därmed kräver de också större stödresurser.

En annan rektor sade: Vi har inte pengar till vikarier. Ingen vikarietäckning och inköpsstopp har införts. Man kan ju spekulera i vad det betyder. Det betyder kanske inga läroböcker.

Samtidigt har man råd att skicka två elever till Nairobi i tio dagar för 80 000 kronor. Det handlar ju också väldigt mycket om hur stora resurser man har. Vi skickade tre tjänstemän med på samma resa för 100 000 kronor. Frågan är om man skulle ha betalat ut de pengarna till de skolor som behöver ha hjälp med att täcka en del av sitt underskott.

Så det handlar dels om system, dels om mycket tydligare prioriteringar från sittande majoritet.

Anförande nr 9

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Nej, Erik Nilsson, vi vill inte ta från de fattiga och ge till de rika. Ni står för den politiken när det gäller de här barnen. Ni har gjort stora besparingar just på anslagen till barn med särskilda behov. Vi öronmärkte dessa anslagspengar under förra perioden för att vi skulle vara säkra på att pengarna kom till de här barnen till del och inte till barn som inte behöver dem. Ni prioriterade i stället friska barn som bor 100 meter från skolan. De har fått gratis busskort. Barn med särskilda behov och barn med grava funktionshinder däremot ska inte ha något busskort. De ska hålla sig inom stadsdelen. Ni har gjort så många konstiga prioriteringar när det gäller barn som behöver mest stöd av alla. Ni har prioriterat bort dem helt och hållet från er budget.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Belysning i parker och på gator*

Anförande nr 10

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare. Även i dag kunde vi i tidningarna läsa om fyra fall av våldtäkter i Stockholm. Den här helgen klarade sig Humlegården tack vare frivilliga insatser av driftiga kvinnor som ägnade sig åt att bevaka parken. Tegnérlunden, inte så långt därifrån fick i stället besök av våldsverkare. Nu är det dags för kvinnorna att återta Stockholms gator.

Belysningen är en viktig del av detta. Man ska kunna känna sig trygg och säker och inte behöva gå i mörker i våra parker. Humlegården, Tegnérlunden och ett stort antal andra parker är mörka parker. Det gäller även de gator som har fått stadens nya belysningsprogram. Karlavägen är en sådan på sträckan från Engelbrektsgatan till Odengatan. Belysningen hänger där över vägbanan och det gör att det är mörkt på trottoarerna. Förra veckan såg jag en äldre dam gåendes med ficklampa för att se.

Vad avser borgarrådet att göra åt detta?

Anförande nr 11

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är en oerhört viktig fråga som Peter Lundén-Welden tar upp. Ingen har väl kunnat undgå att läsa i tidningarna om den bedrövliga statistik som visar att det har blivit betydligt fler utomhusvåldtäkter under sommarmånaderna.

Det har också varit en offentlig debatt om ljussättning, om hur vi ska jobba från stadens sida och vad vi politiskt kan göra för att se till att det blir tryggt och säkert i parkerna. Jag tror att ljussättning är ett sätt att komma till rätta med problemet. Staden har satsat 10–15 miljoner kronor under ett antal år i Nattljusvisionen som handlar om att ljussätta stadens parker och offentliga rum så att det inte bara är estetiskt tilltalande, utan också tryggt.

Jag tror att det finns en del att göra utöver det som redan är gjort. Jag har varit i flera parker och tittat i sällskap med ljusarkitekter. Det finns många goda idéer om hur man skulle kunna göra stadens parker mer tilltalande och tryggare än vad de är i dag.

Vi kommer ju att ha en budgetdebatt inom ett par veckor. Vi har redan nu lagt förslagen. En konkret åtgärd är att fortsätta med Nattljusvisionen, men också att se över ljussättningen i stadens parker generellt. Man ska också titta på de olika teknikerna.

Jag noterade själv att ljussättningen gör att det är oerhört svårt att se vilka som rör sig i parkerna. Det är ett starkt ljus som gör att man får barriäreffekter som snarare försvårar möjligheten att känna igen människor man möter i parken. Jag tror att vi kan göra en hel del på det här området.

Anförande nr 12

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Humlegården fick ju en genomgripande genomgång för några år sedan. Bekymret är att man inte följer upp det. En stor del av belysningen i den parken är mörk. Det gör att våldtäktsmän och våldverkare har fritt fram i den parken.

Folk väljer att gå runt i stället för att gå igenom. Om man går igenom parken tar man risker.

Jag blir ändå lite orolig när borgarrådet tar upp frågan om visionen. I min egen stadsdelsnämnd har jag ställt frågan om Valhallavägen och Karlavägen som jag har tagit upp som ett riskområde. Det är ett par av stadens stora gator. Det gäller dock inte den del av Karlavägen som utgörs av esplanadsystemet. Där har vi fått en ny belysning enligt modellen som gör att folk måste använda ficklampor. Det kan inte vara så att man måste ha extrabelysning med sig.

Jag frågade vår ansvarige tjänsteman i stadsdelnämnden som hade pratat med dina kolleger på Trafikkontoret, som det heter nu. De konstaterade att det som jag och socialdemokrater i stadsdelsnämnden tar upp som ett bekymmer är en synvilla. Men det kan inte vara en synvilla om det är så mörkt sedan man bytt belysning att folk inte ser.

Anförande nr 13

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag delar Peter Lundén-Weldens oro. Det får inte vara så att vi genomför ett ljusprojekt som kostar 10-15 miljoner kronor och inte gör att det blir ljus i parker och på gator och torg.

Det är därför vi lyfter fram detta som en budgetfråga inför nästa år och åren framöver. Jag tror att vi kan göra mycket mer på det här området.

Jag var på Mariatorget häromkvällen och träffade Clara von Rettig som är ljusarkitekt. Hon var med i ytterstadssatsningen i Rågsved med flera områden i mitten av 1980- och 1990-talet. Hon jobbade mycket med ljussättning. När man går runt och tittar på effekten av de här ljusprogrammen blir man lite konfunderad över vad tanken egentligen var.

Ljussättningen gör att det blir barriäreffekter. Man ser alltså ingenting utanför själva ljuskäglan. Man ser inte dem man möter. Man känner inte igen folk.

Det här är en så pass viktig trygghetsfråga, liksom frågan om hur vi ska göra våra parker mer tillgängliga, att jag avser att ta ett antal initiativ förutom budgetfrågorna under de kommande månaderna.

Anförande nr 14

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Det känns skönt att borgarrådet Rönngren erkänner att det är problem med det nya belysningsprogrammet.

Borgarrådet tar upp det som en budgetfråga. För mig är det mer en fråga om trygghet och säkerhet för de kvinnor som ska ha rätt att vistas ute i staden, även en fredag- eller lördagkväll, utan att riskera att hamna i en sådan otrevlig situation som fyra kvinnor gjorde den här helgen – betydligt fler förra helgen.

För mig är det inte bara en budgetfråga. Det är en felplanering av arkitekter. Det kan omöjligen vara så att det är en synvilla när det i själva verket är så att folk känner sig otrygga eftersom det blir mörkare och mörkare på gatorna när Trafikkontoret nu byter belysning. Det kan inte vara en synvilla. Det är sämre belysning. Det ger våldsvarkarna fritt spelrum på våra gator. Det är inte en budgetfråga, utan en trygghetsfråga.

Det känns skönt att vi tycks ha samma uppfattning.

Anförande nr 15

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är både en budgetfråga och en trygghetsfråga. Det är också en estetisk fråga. Det hänger självklart ihop.

När vi jobbade med budgeten och det förslag som nu ligger som vi ska behandla inom ett par veckor, gick jag igenom underlagsmaterial och tittade på hur man har jobbat från Trafikkontorets och gamla Gatu- och fastighetskontorets sida när det gäller Nattljusvisionen i fråga om det löpande underhållet och hur man har gjort planerade insatser. Jag konstaterade att det är undermåligt. Vi lägger ned mer pengar för att sköta det underhåll som staden är skyldig att sköta, men också för att vi ska kunna jobba vidare med trygghetsaspekten på ljusfrågan, men också den estetiska.

Vi ska kunna vara mycket mer i stadens parker än vad som är möjligt i dagsläget eftersom det är så mörkt och ogästvänligt. Jag tror att det med ganska små medel går att göra det mycket mer tilltalande, tillgängligt och tryggt. Då kommer människor att röra sig parkerna i större omfattning, och det kommer att leda till större trygghet.

Fråga nr 2. Tensta bomässa

Anförande nr 16

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige och borgarrådet Börjeson! Nästa höst ska det vara bomässa i Tensta. Det har vi alla tyckt är en bra ordning, och det har vi alla ställt oss bakom.

Nu börjar det närma sig. Det tar ju ganska lång tid att bygga bostäder. Det man kan se är att Svenska bostäder har byggt ett område. De privata har skött sig ganska bra. I går togs det första spadtaget i Järinge. Det handlar om tre företag.

Det skulle ju vara fler projekt från Svenska bostäder för att det skulle bli en bomässa. De projekten finns det ännu inget beslut om. Det sägs att det inte ska fattas beslut förrän den 8 december. Vi vet ju alla att det kommer att ta ganska lång tid.

Nu undrar jag: Kommer det att bli någon bomässa i Tensta?

Anförande nr 17

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är klart att det ska bli en bomässa i Tensta. Det är väldigt positivt och något som vi alla ser fram emot. Det är många spännande saker som ska hända under den här bomässan. Det är nybyggnation, som du sade. En del är påbörjat. Det ska fattas beslut om några. Det kommer att betyda att de kommer att vara påbörjade, men kanske inte helt klara. Annat kommer att vara klart.

Andra projekt under bomässan är påbyggnad av tvåvåningshus. Det har varit en arkitekttävling där man har tittat på en idrottsanläggning och ett hus för kollektivboende. Det finns redovisat från arkitekttävlingen. Man har dessutom gjort en hel del åt utemiljön. Vi har också planer på att visa hur en typisk 60-talslägenhet såg ut.

Jag ser fram emot den här bomässan. Den kommer att bli mycket spännande att titta på. Det ska bli roligt att visa upp den här stadsdelen som en bomässa.

Anförande nr 18

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Det är jätteroligt att borgarrådet ser fram emot bomässan och boutställningen. Som det ser ut i dag räknar man med att det kan finnas fyra lägenheter att visa. Då kan man fråga sig hur det kommer att uppfattas om man har en bomässa i Stockholm med fyra färdiga lägenheter och kanske några påbörjade som man inte kan titta på, utan man får titta på ritningar. De senare projekten som borgarrådet talade om är ju inte alls påbörjade.

Svenska bostäder har inte för avsikt att fatta några beslut förrän den 8 december. Då är det tre kvartal kvar tills bomässan ska äga rum. Det är ju sällan som bostadsbyggande i Stockholm går så fort.

Ska bomässan i Stockholm gå ut på att vi ska titta på ritningar och planer, fyra lägenheter och kanske en utvidgad Tensta marknad? Tycker borgarrådet att det är tillräckligt för en bomässa?

Anförande nr 19

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är viktigt att påpeka att detta är en boutställning som ska visa hur man kan höja värdet i ett gammalt bostadsområde.

Vi vet att när vi väl har en god planering kan byggprojekt gå väldigt fort. Det man grävde för i dag, eller möjligen i går, beräknar man ska vara under tak om åtta veckor. Det finns också väldigt många idéer om hur man kan förhöja värdet och utveckla Tensta.

Anförande nr 20

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Det svaret tolkar jag som att borgarrådet tycker att det är tillräckligt med fyra lägenheter, att det är tillräckligt med planer och att man inte behöver mer utan att man ska tala om att man ska öka attraktionsvärdet på området. Är det då inte ganska viktigt att man har något bra att visa upp? Jag är bekymrad över att Svenska bostäder ligger så långt efter i planeringen.

Det är bara ett projekt som är på gång. Det är Bränninge.

På Tensta allé skulle det vara påbyggnader på olika ställen. Det skulle bli hyresradhus i Hjulsta. Inget av det finns ännu.

Det känns naturligtvis lite snopet för dem som bor där och har sett fram emot att få visa upp sin stadsdel och allt nytänkande att det inte finns mycket mer än ritningar att visa upp.

Anförande nr 21

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är positivt att det finns en oro. Det betyder att man delar vårt engagemang när det gäller boställningen i Tensta.

Hyresradhusen, vill jag påpeka, är på gång. Ikano har 50 lägenheter som kommer att vara klara.

Det viktigaste tycker jag är att vi följer detta noga. Om det finns problem kommer vi att arbeta för att röja hindren ur vägen.

Fråga nr 3. Vem bestämmer egentligen om biltullarna?

Anförande nr 22

C e c i l i a B r i n c k (m): I det informationsmaterial om biltullarna som staden har lagt ut på nätet står det: Den nuvarande majoriteten i staden har beslutat om en folkomröstning i Stockholms kommun. Det är den som är avgörande för ett eventuellt permanent införande av miljöavgifter/trängselskatt.

Såvitt jag förstår är det inte riktigt sant. Det är inte folkomröstningsresultatet som är avgörande för huruvida man ska permanenta försöket eller inte. Detta är en lag, så det är ett beslut som fattas av riksdag och regering.

Varför informerar inte staden om det?

Anförande nr 23

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag tycker att det är väldigt bra att Cecilia Brinck tar upp den här frågan just i dag. Jag har läst Riksdag och departement. Där står det att dina partikolleger säger att det inte spelar någon roll hur folkomröstningsresultatet blir i Stockholms stad eftersom ni ändå inte kommer att följa det.

Jag blir djupt chockerad.

Lagen om kommunala folkomröstningar fattas det beslut om i respektive kommun. Både Motormännen och Moderata samlingspartiet krävde att Stockholms stad skulle genomföra en folkomröstning. Det har vårt fullmäktige också fattat beslut om.

När man nu läser Riksdag och departement står det helt klart att de borgerliga partierna i riksdagen säger att man inte kommer att bry sig om vad Stockholms invånare säger i sin folkomröstning. Jag tror att det är samfällt. Det är m, fp och kd; c vet jag inte.

För mig är det chockerande.

Varje kommun fattar själv beslut och kan bara ta ansvar för sina egna kommuninvånares synpunkter. Alla partier i den här församlingen, inklusive Cecilia Brincks parti, har sagt att man ska följa folkomröstningsresultatet i Stockholm.

Det är mitt svar till dig i dag.

Anförande nr 24

C e c i l i a B r i n c k (m): Herr ordförande! Nu pratar borgarrådet i nattmössan. Det var inte alls det jag frågade om. Jag vet vilka beslut vi har fattat här i fullmäktige. Jag vet vad de partier som sitter här har kommit överens om.

Vad jag vet och det jag frågade om var att beslutet inte är vårt längre. Beslutet om huruvida försöket ska permanentas eller inte fattas inte av den här församlingen. Det fattas av riksdag och regering. Huruvida de bestämmer sig för att följa folkomröstningsresultatet eller inte vet vare sig jag eller Annika Billström. Det exempel som Annika Billström nu drog ur Riksdag och departement visar faktiskt rätt tydligt vem som äger den här frågan nu för tiden. Det var det min fråga handlade om.

Anförande nr 25

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår inte varför Cecilia Brinck blir så upprörd. Sveriges riksdag har redan stiftat en lag om att varje kommun själv kan välja att införa ett permanent system om man vill det, om man vill jobba med ekonomiska styrmedel som en del av lösningen på miljöproblematiken i Sverige och dess omgivning.

Varje kommun bestämmer själv huruvida folkomröstningen ska vara beslutande eller rådgivande. I lagstiftningen står det att den här rådgivande. I den här församlingen har vart och ett av fullmäktiges partier faktiskt sagt att man ska följa folkomröstningens resultat.

Nu blandar du ihop äpplen och päron. Lagstiftningen ger varje kommun i Sverige möjlighet att redan nu införa avgifter. Vi har, på uppmaning av Moderaterna, valt att gå er till mötes om en folkomröstning. Alla partier i den här salen har sagt: Vi ska naturligtvis följa den och göra som stockholmarna vill.

Anförande nr 26

C e c i l i a B r i n c k (m): Annika Billström och jag kan fortsätta att prata förbi varandra och Annika Billström kan fortsätta att svara på helt andra frågor än dem jag har ställt.

Vi i den här salen var överens om en folkomröstning. Vi har sagt att vi ska följa folkomröstningsresultatet. Vi har enligt lag rätt att ha kommunala folkomröstningar. Men det är inte det det handlar om. Det handlar om att det formellt inte spelar någon roll vad vi tycker eftersom det inte är vi som fattar det slutliga beslutet. Det gör riksdagen.

Anförande nr 27

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det finns redan i dag en lag som möjliggör för Sveriges kommuner att införa ekonomiska styrmedel. Det är varje kommuns självständiga rätt att besluta om det.

Stockholm har ännu inte fattat något sådant beslut. Stockholms stad har sagt att vi ska göra ett försök. Vi ska göra ett fullskaligt försök och sedan ska frågan avgöras i en folkomröstning. Det är då en annan lag som reglerar detta. Det är lagen om kommunala folkomröstningar som är rådgivande.

Jag förstår att Moderaterna vill flytta den här frågan från denna församling till församlingen där borta i Gamla stan. Där är ni väldigt tydliga. Här säger er andre vice partiordförande att hon ska följa folkomröstningsresultatet i Stockholms stad. Jag vet inte vad hon säger på partistyrelsens sammanträden där borta i Gamla stan.

De moderater som sitter i skatteutskottet och har uttalat sig i dag i Riksdag och departement kommer att bryta mot folkviljan.

Fråga nr 4. Byggnad på nordvästra Kungsholmen

Anförande nr 28

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! Jag tycker att det är bra att det byggs mycket i den här staden, Py Börjeson. Vi är helt överens om det. Jag sitter i marknämnden. Där ger vi ju markanvisningar på löpande band. Om man skulle få igenom alla anvisningar och om det byggdes på alla skulle det säkert kunna bli mer än 20 000 bostäder där.

Problemet är ju, som vi alla vet, att man inte kan bo på markanvisningen. Det krävs ju hus. Det krävs stadsplaner som vi tar i den här salen. Det riktigt allvarliga och bekymmersamma är överklagandena. Det är naturligtvis en medborgerlig rättighet.

Problemet när det gäller nordvästra Kungsholmen är att många delar av planerna är överklagade. Det gäller till exempel Asfaltsverket och flytten till Västberga.

Min fråga till dig, Py Börjeson, är: Vad gör du för att påskynda alla överklaganden som nu ligger hos regeringen?

Anförande nr 29

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har, som bekant, tre principfrågor som ligger för beslut hos regeringen. De skulle kunna lösa mycket av våra frågor när det gäller överklagande och bullerproblematik. Det ena är Kojan på nordvästra Kungsholmen. Det andra handlar om studentbostäder och om huruvida man kan beteckna studentbostäder som permanent eller tillfälligt boende. Det handlar också om byggnation nära tunnelbana.

Vi i majoriteten har naturligtvis täta kontakter med regeringen. Jag tycker att vi har en bra kontakt där vi tillsammans försöker komma till snabba beslut när det gäller de här frågorna. Frågan om Kojan och byggnationen på nordvästra Kungsholmen ligger just nu hos regeringen för beredning. Jag är säker på att vi ganska snart kommer att få ett besked.

Anförande nr 30

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande och Py Börjeson! Det var inte mycket till besked. Det lugnar ingen byggare, och det lugnar inte oss som verkligen vill hjälpa dig och dina kompisar att genomföra de stolta planerna på 20 000 lägenheter.

Det handlar om buller och Kojan och att bygga nära trafiklederna – i det här fallet är det alltså Essingeleden.

När det gällde skattehuset sade ju Länsstyrelsen att man kunde ge dispens. Här gäller väl, antar jag, att jobba på så att man kan bygga bättre och säkrare och inte lägga sovrum nära leden. När det gäller SL är det ett annat problem eftersom det är nära tunnelbanan.

Vi har också frågan om Janne Lundqvists tennishall. Där tog vi ett beslut häromdagen. Det var ganska många partier som stod bakom att man skulle börja med stadsparken. Nu läser jag i tidningen att det verkar svårt. Man kan inte ordna med trafiken. Är det verkligen så att man inte kan påbörja bygget med parken?

Anförande nr 31

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag känner inte igen din verklighetsbeskrivning.

Alla byggare är naturligtvis måna om att sätta igång och bygga, men de är också väldigt nöjda med det sätt som vi har arbetat med bostadsbyggnationen i staden under senare tid. Vi har ett gott samarbete med våra byggare. Det gör att vi tillsammans kommer att klara målet när det gäller bostadsbyggnationen i staden.

När det gäller trafikplaneringen kommer det, enligt uppgift, att vara ett möte med Rode på onsdag. Då ska man klara ut de här frågorna.

Anförande nr 32

U l f F r i d e b ä c k (fp): Om man klarar av att bygga de 20 000 lägenheterna får vi se om ett år. Det ska byggas väldigt mycket. Det är därför som jag vill veta vilka påtryckningsmedel du har för att påskynda detta hos regeringen.

Jag vill ju hjälpa dig, Py Börjeson. Det är därför jag ställer de här frågorna. Kan vi hjälpa till, jag och vi andra som vill ha mycket lägenheter byggda så fort som möjligt? Det står 100 000 människor i bostadskön. De vill ha någonstans att bo.

Du svarade inte på det sista jag tog upp om Janne Lundqvists tennishall. I en artikel i Dagens Nyheter i dag står det att det blir besvärligt med trafikplaneringen om man gör på det sätt som vi partier kom överens om i marknämnden. Jag vill höra din kommentar till det.

Anförande nr 33

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige och Ulf! Jag säger det igen: Vi har ett möte på onsdag när det gäller trafikplaneringen. Jag förutsätter att vi då ska reda ut detta.

Jag är oerhört glad över att även Folkpartiet är så med på våra byggplaner. De 20 000 nya lägenheter som ska vara påbörjade kommer vi att klara. Vi har en utmaning till, nämligen 80 000 nya lägenheter fram till år 2030.

Det är fantastiskt att ni är så måna om att hjälpa oss. Vi behöver all hjälp. Det här är svårt. Det vore bra om vi också kunde få hjälp med det som är den verkligt stora utmaningen, nämligen att se till att vi bygger bostäder som alla har råd att bo i.

Fråga nr 5. Trängselskattens storlek

Anförande nr 34

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! I senaste numret av tidskriften Sunt förnuft som ges ut av Skattebetalarnas förening säger en ledande företrädare för Miljöpartiet i Stockholm – dock inte Viviann Gunnarsson – att Miljöpartiet vill höja trängselavgifterna till den nivå där man får ned trafiken så långt man vill.

Jag vill fråga borgarrådet: Är det Miljöpartiets ståndpunkt att man tänker fortsätta att höja avgiften tills man får ned trafiken till den nivå där man vill ha den? Varför har man i så fall inte informerat om det?

Anförande nr 35

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Cecilia Brinck och övriga! Vi ska genomföra ett försök med trängselavgifter från den 3 januari fram till den 31 juli. Vad som sedan ska hända är inte färdigdiskuterat. Olika miljöpartister kan naturligtvis uttala sig på olika sätt i tidningar utifrån hur de ser på detta.

Att trängselavgifterna behövs i fortsättningen tror vi i Miljöpartiet. I många städer som redan har infört trängselavgifter har vi sett att det har varit en lyckad satsning.

Vi har inte diskuterat beloppens storlek mer än utifrån det försök som vi ska göra nu. I de flesta fall är det långt under ett SL-korts nivå som det skulle kosta en människa att åka fram och tillbaka i Stockholm. Det gör att man har stor valfrihet att välja om man vill betala det eller köpa ett SL-kort och faktiskt tjäna på denna reform.

Det handlar också om att minska bilismens miljökostnader. Redan för flera år sedan visste vi att det var 6½ miljarder kronor som vi lade ut i extra kostnader för att ha en så omfattande bilism som vi har. Den summan har inte räknats upp. Det är nog fem år sedan jag hörde den summan.

Med den ökade bilism vi har får vi också en ökad kostnad för bilismen. Det ska nu alla betala – även de som inte åker så mycket bil. Det kan man tycka är ganska orättvist.

Anförande nr 36

C e c i l i a B r i n c k (m): Jag får tacka borgarrådet för valtalet. Så särskilt mycket svar på frågan var det ju inte. Det kanske man inte skulle vänta sig heller.

Om jag nu ska försöka tolka borgarrådets svar är det då så att Miljöpartiet här i huset inte har som officiell linje att avgiften ska höjas tills man får ned trafiken? Har Åsa Romson, som är den som har sagt detta, sagt det utan att ha förankrat det eller är det er linje? Det var min fråga. Jag skulle väldigt gärna vilja ha ett svar. Jag tror att också väljarna i Stockholm väldigt gärna vill ha ett svar på den frågan – ett svar som inte handlar om en massa andra saker.

Anförande nr 37

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag har redan redogjort för den inställning vi har. Vi har kommit överens om en viss nivå på trängselskatten – eller miljöavgiften, som vi kallar den. Så kommer det att vara under försöket. Vi får fortsätta diskussionen efter det att folkomröstningen har varit och försöket är avslutat.

Som jag sade håller detta inte ned miljömerkostnaden för bilismen. På det sättet kan man säga att det är en ganska låg avgift. Tanken är ju inte att utpassera hela bilismen utan tanken är att se hur mycket man kan styra om trafiken och få fler människor att åka kollektivt i stället för att åka bil. Tanken är att fler människor ska gå eller cykla. Det är ju också mer hälsosamt än att sitta i bilen.

De trängselavgifter vi har i försöken är ganska låga om vi jämför med hur man har gjort i exempelvis London. Där har man höjt bilavgiften.

Anförande nr 38

C e c i l i a B r i n c k (m): Jag kan konstatera att varken jag eller väljarna eller någon i den här salen har blivit särskilt mycket klokare när det gäller Miljöpartiets linje i den här frågan efter den här lilla frågestunden.

Jag försöker mig på något slags tolkning. Under försöket tänker man alltså inte höja. – Nej, det hoppas jag. Det är ju reglerat i lag, så det kan man inte. – Efter försöket kan man möjligen göra det. Om jag ska tolka borgarrådet ytterligare, förstår jag att så länge det inte kostar mer än ett SL-kort om dagen är det okej.

Anförande nr 39

Borgarrådet *Gunnarsson* (mp): Jag sade inte ett SL-kort om dagen. SL-kort brukar man köpa månadsvis.

Jag tycker inte att det är rimligt att i dag diskutera eventuella höjningar. Det vi har kommit överens om är den taxa som nu ligger på nätet och som alla stockholmare känner till.

Om den ska förändras i framtiden får det naturligtvis bli en diskussion om det, och man måste också lägga ut det ordentligt så att människor vet vad saker och ting kommer att kosta.

Det jag kan förstå att man baserar uttalandet i Skattebetalarnas tidning på – jag har inte läst det själv – är att miljömerkostnaderna för bilismen är betydligt större än det som kommer att täckas in av miljöskatterna.

Ordningsfråga

Anförande nr 40

Kerstin Gustavsson (m): Ordförande och ledamöter! Jag känner mig precis som om jag går i repris, men jag vet att de motioner som jag efterlyste och vände mig till *Teres Lindberg* om har kommit upp. De ska upp i början på december.

Men det saknas en motion. Den har *Teres Lindberg* lottat till finansén. Därför vänder jag mig nu till *Annika Billström*. Jag hoppas att den motion som gäller valövervakare inför valet 2006 kommer upp. Jag hoppas att den inte är så politisk känslig att ni inte vågar ta fram den på bordet. Jag hoppas alltså att vi hinner få fram den till valet, och jag väntar på ett svar.

Anförande nr 41

Borgarrådet *Billström* (s): Nej då, Kerstin, jag lovar dig att vi ska ta fram ärendet så fort vi bara hinner. Är det något som den här församlingen har debatterat under hela mandatperioden så är det frågor om demokrati och att pröva nya metoder och annat.

Jag kan i dag inte svara på exakt vilket fullmäktigemöte frågan kommer upp på. Men vi kommer att göra allt vi kan så att den kommer fram så fort som möjligt.

§ 18 Motion om inrättande av krisgrupp för att söka skapa en positiv utveckling för Stockholms stad (utl. 2005:45)

*Motion om ökad tillväxt genom infrastruktursatsningar och bostadsbyggande
Stoppa Stockholms ras i välståndsligan (utl. 2005:140)*

Anförande nr 42

T o r d B e r g s t e d t (m): Ordförande, ledamöter! Jag ber att få tacka för svaret, även om det är ett avslag. Om man ska vara ärlig så är det sällan som förslag och motioner om krisgrupper bifalls av majoriteten.

Motionen är dagtecknad 2004, efter Socialdemokraternas chockhöjningar av skatten i staden och länet och hotet om biltullar, vilket ytterligare försämrar stadens utveckling. Finansborgarrådet har tagit ett helt år på sig för att besvara motionen, naturligtvis i det fåfänga hoppet att komma ur den djupa vågdalen.

Låt oss börja med att titta på arbetslösheten och hur den har utvecklats. Antalet arbetslösa i Stockholms stad uppgår enligt den senaste statistiken till drygt 21 000 individer. Antalet personer i arbetsmarknadsprogram uppgår till nästan 7 000. Det innebär att 28 000 individer står utanför arbetsmarknaden. Det är en uppgång med 47 procent sedan 2002. Om man ser ett år tillbaka är minskningen allt annat än imponerande – minus 0,8 procent.

Sedan år 2002 har antalet privatanställda minskat med 20 000. Under tre år har ni haft majoritet i staden och i landstinget. Vi har också haft en socialdemokratisk regering. Detta är resultatet – 28 000 människor står utanför arbetsmarknaden.

Man skulle möjligen kunna tänka sig att någon av er skulle fråga sig: Kan det vara något fel på den förda politiken? Kan det vara någonting som borde ändras? Ni har blivit proffs på att administrera arbetslösheten, men att skapa nya jobb – det kan ni inte.

De borgerliga gruppledarna lade för en månad sedan fram ett gemensamt förslag med rubriken *Arbete i stället för bidrag*. Där föreslås fem skarpa åtgärder för att minska arbetslösheten i Stockholm.

För det första är det jobbgaranti.

För det andra är det skatteavdrag för hushållsnära tjänster. Jag vet att det inte är så populärt inom vissa delar av socialdemokratin, men fyra förbundsordföranden skrev i alla fall på DN Debatt för några dagar sedan att man borde pröva att införa detta avdrag.

För det tredje är det nystartsjobb, som innebär att arbetsgivaravgiften tas bort helt för dem som har haft arbetslöshetsersättning, sjukpenning eller förtidspension i mer än ett år. En nedsättning gäller lika lång tid som vederbörande är utan arbetsinkomst, dock max fem år.

För det fjärde gäller det konkurrens vid upphandling och avknoppning. Ett avknoppningskansli bör inrättas.

För det femte handlar det om att förenkla för företag. En regelförenklingskommission, Simplex Stockholm, bör inrättas för företagare.

Finansborgarrådet talar också varmt om det nya näringspolitiska programmet. Även detta är ett lysande exempel på att aldrig så många vackra ord och storstilade konferenser inte kan ge något påtagligt resultat om det inte finns relevanta handlingar som stämmer med de vackra orden.

Åk till Solna, borgarrådet Billström! Jag förstår att det är lite motbjudande, men ta en pratstund med Anders Gustav. Solna kommer på första plats i Svenskt Näringslivs rankning av det lokala näringslivsklimatet i Stockholms kommuner.

Under de två senaste åren har Stockholm rasat från plats 69 till 133 i fråga om bästa företagsklimat. Finansborgarrådet kanske tycker att jag använder gamla siffror. Men i den senaste rankningen av världens viktigaste affärsstäder från Healy & Baker har Stockholm rasat till plats 26 av 30. Orsaken är att Stockholm faller som en gråsten i kategorin politiskt företagsklimat.

Vi kan också titta på antalet hushåll i socialbidragsberoende och hur det har utvecklats. Sedan 2002–2003 har en ökning skett med 7,6 procent. Jämför detta med vad som skedde under den förra mandatperioden, då ett tydligt borgerligt ledarskap åstadkom en minskning med 47 procent! Faktum är att staden saknar det den behöver mest – ett politiskt ledarskap.

Du har i viss mån rätt i att det inte behövs någon krisgrupp i dag. Det behövs i stället en ny majoritet, som bättre kan skapa förutsättningar för de 28 000 människorna utanför arbetsmarknaden. Den kan skapa ett bättre företagsklimat och lägga pengar på skola och äldreomsorg i stället för på kontraproduktiva åtgärder som biltullar, nedläggning av Bromma flygplats, konsumentnämnder med mera.

Jag yrkar bifall till den moderata reservationen.

Anförande nr 43

Ulf Fridebäck (fp): Fru ordförande! Jag tänkte tala om den motion som jag har varit med och skrivit – ökad tillväxt genom infrastruktursatsningar och bostadsbyggande.

Stockholm ska vara lokomotivet i svensk ekonomi. Så är det inte i dag. I stället har Stockholm under de senaste årens socialdemokratiska styre blivit en bromskloss. Företagsklimatet fortsätter att försämrats. I Svenskt Näringslivs årliga rankning rasar Stockholm det här året till plats 133 bland landets samtliga kommuner. I tidningen Affärsvärldens rankning låg Stockholm på 69:e plats när vi skrev den här motionen 2003, för ganska precis två år sedan. Men hör och häpna – på de här två åren har vi avancerat, Annika Billström! Vi har avancerat till en föga smickrande plats, nummer 60. Före Stockholm ligger orter som Arjeplog, Årjäng och Jokkmokk.

Vad den här staden behöver är tillväxtbefrämjande åtgärder. Vad har du, Annika Billström, och ni hittills levererat till stockholmarna? Jo, skattehöjningar både här i staden och i landstinget och avgiftshöjningar på olika områden. Det gäller trafikpolitiken, där ni har höjt boendeparkeringen och fördubblat den från 250 till 500 kronor. Ni har höjt parkeringsavgifterna. Nu kan man ta ut 50 spänn i timmen. Det har den här församlingen beslutat, men det har inte kommit något förslag ännu om det i någon nämnd. När det gäller bostadspolitiken handlar det om tomträttsavgälderna, som ni har höjt kraftigt. Det ligger nu, som alla vet, i länsrätten för avgörande. Sedan har vi naturligtvis biltullarna och försöket med trängselavgifter.

Är detta exempel på tillväxtbefrämjande åtgärder? Mitt svar är att det är det inte. Vad vi behöver i den här staden är varaktiga åtgärder för att förbättra tillväxten. Vi behöver en serviceinriktad kommunal organisation. Vi behöver en fungerande infrastruktur.

Vad har vi i dag? Södra länken är invigd, och den funkar bra. Vi hoppas att Norra länken ska kunna starta under det här året. Kanske kan till och med det första spadtaget tas. Österleden och Förbifart Stockholm är andra exempel. Då tänker vi på hur bra det hade varit om man hade kunnat köra igenom Dennispaketet. Jag vill påminna Annika Billström om att ni var med och spräckte det. Tänk, Annika Billström, om vi hade kunnat genomföra det! Då hade vi kanske i dag haft Förbifart Stockholm. Nu vet vi vilka effekter det får när Essingeleden blir skadad och man får stänga av alla vägbanorna där. Det blir trafik kaos i den här staden.

Det är klart som sjuttssingen att vi behöver en fungerande ringled. Det har vi inte i dag. Och detta kallar du och er majoritet för en tillväxtpolitik.

Bifall till Folkpartiets motion!

Anförande nr 44

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Förstå mig rätt nu, men jag måste säga att den här församlingens allra största problem är polariseringen. På samma sätt som jag är kritisk i dag kan jag också vara kritisk tillbaka i tiden. Det spelar ingen roll om jag befinner mig i en majoritet eller i en oppositionssituation. I jämförelse med andra svenska städer och regioner så är det garanterat största problemet för den här regionen polariseringen.

Vi kan inte förmå oss att se till det som förenar. Vi tittar först och främst på det som skiljer oss åt, och det gör att vi har problem. Det skulle aldrig falla mig in att måla bilden ljusare än vad den är. Men varken Fridebäck eller andra som kommer att gå upp i den här talarstolen kan bortse från Konjunkturinstitutet, från Handelskammaren eller från Stockholms näringslivsbolags egna konjunkturmätningar. Visst har vi varit i en internationell lågkonjunktur. Det är självklart. Självfallet påverkas staden och självfallet påverkas landet. Nu har vi äntligen brutit den sista negativa kurvan, det vill säga att Stockholms läns och Stockholms stads invånare får jobb i allt större utsträckning.

Aldrig någonsin, i alla fall inte före 1974, har Stockholm byggt så mycket som nu. Det är tack vare, mina vänner, att vi orkar och vågar hålla ihop. Aldrig någonsin under de senaste 20–25 åren har det byggts så mycket infrastruktur i den här regionen som nu. Det är tack vare att vi orkar och vågar hålla ihop mellan blocken.

Jag tänker inte gå in på vad som inte gjordes under den förra mandatperioden, utan jag skulle vilja se framåt. Det vi behöver samlas omkring är den minsta gemensamma nämnaren. Det finns en mycket bred samsyn om hur vi vill utveckla vår stad, vårt län och vår region. Alla som sitter här vet att vi är Sveriges tillväxtmotor. Till och med den regionala lönesumman i vårt län ökar. Vi drar Sveriges utveckling. Det är vi stolta och glada över.

Vi hoppas också att de fortsatta grundläggande satsningarna som Folkpartiet fokuserade på, det vill säga det basala och det som det offentliga ska lösa, är bostadsförsörjning och infrastruktur. På så sätt skapar vi en hållbar tillväxt och en hållbar utveckling för vår stad. Jag tycker att det är positivt med den typen av förslag, tankar och idéer.

Vi skulle kunna käbbla om både det ena och det andra. Men nog är det väl rätt skönt att inte bara Södra länken öppnas, utan att vi alldeles strax också kommer att ta det första spadtaget till Norra länken. Vi har finansieringen hemma när det gäller E 18, och vi har också en principiell överenskommelse när det gäller tågförbindelsen från övriga Sverige söderifrån in till Stockholm.

Jag tycker också att det är fantastiskt spännande att det sysselsättningspaket som regeringen har bestämt sig för fokuserar på offentlig verksamhet men även på den privata sektorn. Där jobbar vi nu tillsammans med branscherna, framför allt när det gäller bostadsförsörjning men också infrastruktur.

Vet ni vad det är som skiljer Svenskt Näringslivs undersökning från Stockholms egen undersökning? Jo, vi från stadens sida har bara tillfrågat företag som har haft kontakt med Stockholm. Svenskt Näringsliv har frågat företag i största allmänhet om vad de tycker. Ni jämför Årjäng och Arjeplog med Stockholm. Jag kommer själv från en liten stad. Jag vet att man löser det mesta på Domusrestaurangen eller på Stora torget i den staden. Men när man jämför Arjeplog med Stockholms 760 000 invånare finns det många torg att välja på.

När Stockholm får 60 i index av 100 så har vi, trots att vi inte riktigt har fokuserat på de här frågorna, fått klart godkänt. Men det är mycket som kan bli bättre. Jag träffade så sent som i förra veckan våra förvaltningschefer som är direkt berörda av kontakter när det gäller just näringslivet. Vi har tillsammans bestämt oss för att fullfölja det arbetet.

Med detta, fru ordförande, vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 45

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! Folkpartiet vill vara med och utveckla den här staden, Annika Billström. Vi vill utveckla näringslivet och göra det bra för dem

som bor och vistas i staden. Den utvecklingen ställer vi upp på; det är en bra utveckling.

Men vi tror inte att det är rätt medicin att komma med höjda skatter och avgifter. Det försvårar för näringslivet. Man ska göra tvärtom. Sänk skatterna i den mån det går! Vi tror att det går. Sänk de avgifter som ni har höjt! Vi tror att det går.

De siffror som jag redovisade är kalla fakta från de här två tidningarna. Vi har bara tagit dem rakt upp och ned utifrån vad som står. Det är fakta. Det kan inte ens du säga någonting emot, Annika Billström!

Avslutningsvis gäller det det här med bostäder och det som förenar. Jag debatterade tidigare i kväll med stadsbyggnadsrådet Py Börjeson. Folkpartiet är med på att bygga 20 000 nya lägenheter i den här staden. Vi är med på det, Annika Billström.

Anförande nr 46

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag brukar träffa små företag, medelstora företag och de riktigt multinationella företagsledarna i Stockholm i mitt ämbete som kommunstyrelsens ordförande. Vet ni att de har *en* mycket bestämd önskan, och vet ni vad det är? Jo, det är att vi slutar käbbla och att politiken enar sig som den gör i andra regioner i Sverige. Alla som sitter här vet att det är mycket som skiljer oss åt. Men om man bara fokuserar på det så förlorar Stockholm som region.

Vi är i den mest expansiva regionen i Europa – Östersjöregionen. Vi har ett fantastiskt samarbete inom den privata, men också inom den offentliga, sektorn. Vi skulle kunna göra så mycket mer om hela den här församlingen vågade se till det som förenar, bortom det som skiljer oss åt.

Anförande nr 47

T o r d B e r g s t e d t (m): Ordförande, ledamöter! Finansborgarrådet tar upp att lönesumman ökar. Det är egentligen det enda positiva som hon kan visa.

När man talar om att polarisera vill jag bara nämna införandet av biltullar. På det sätt som ni har gjort det är det ägnat att skapa polarisering. Man kan inte gå upp och tala om det efter ett sådant beslut.

Du sade inte ett ord om arbetslösheten. Du nämnde den över huvud taget inte. Den är tydligen ointressant. Det är min tolkning. Detta är allvarligt. 28 000 människor står utanför arbetsmarknaden, och de är inte värda en enda liten replik från din sida. Det förvånar mig faktiskt.

Vi har diskuterat företagandet. Healy & Baker puttar ned Stockholm till 28:e plats av 30. Det är ett ganska dåligt betyg, och det är det färskaste betyget som finns av utomstående oberoende personer.

Bifall till den moderata reservationen!

Anförande nr 48

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag nämnde arbetslösheten därför att den var den sista av kurvorna som vände uppåt. Det är klart att vi inte är nöjda med arbetslöshetssituationen i Stockholm. Det är också därför vi fullföljer och förstärker våra satsningar när det gäller både bostadsförsörjning och infrastruktur. Vi gör också ganska kraftfulla kvalitetshöjningar inom offentlig verksamhet och inom omsorgen av våra funktionshindrade och våra äldre samt inom städning, renhållning och annat som också företagen i Stockholm tycker är viktigt. De ser livskvalitetsfrågorna vid sidan av regelverk och annat som viktiga frågor.

Jag vill säga till dig, Tord Bergstedt, att det är självklart att denna majoritet kommer att fullfölja sitt arbete för att få så många människor i arbete som möjligt. Den ekonomiska situation som vi har befunnit oss i, en internationell lågkonjunktur när Stockholm var tungt på IT-sektorn, har naturligtvis drabbat staden. Men nu ser vi att det äntligen har vänt. Självfallet hoppas vi att vändningen kommer att förstärkas vartefter med olika typer av insatser både från näringslivet och från offentlig sektor.

Anförande nr 49

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är intressant att lyssna till finansborgarrådet i de här sammanhangen. När man inte kan förklara fakta så försöker man med egna siffror. När man tittar på de siffrorna så ser man att inte de heller stämmer. Under den mandatperiod som hittills har gått så har ni inte satsat alls lika mycket på äldre och funktionshindrade som vi gjorde under vår mandatperiod. Det finns tydliga fakta; det är bara att läsa budgetförslagen och budgetarna in extenso.

Finansborgarrådet säger så här: Vet ni vad näringslivet önskar allra mest? Jag sufflerade: Sluta käbbla, brukar hon säga! Men då ska man ställa en fråga till: Vilken politik tror ni att näringslivet föredrar – er rödgröna röra eller en allians i enighet som styr den här staden?

Tillväxthämmande faktorer finns det gott om i er politik. Miljöregler har vi debatterat här tidigare. Det handlar om luftnormerna, PM 10, och det blir stora utbrott av alla möjliga åtgärder som ska till när det egentligen är sandpartiklar som yr upp i Stockholm. I EU i övrigt är det farliga dieselpartiklar.

Ekologiskt byggande ger 6 procent högre hyror. När det gäller bullret så skulle 30 000 lägenheter i Stockholms stad inte ha fått byggas om dagens miljönormer hade gällt när de allra mest attraktiva bostäderna i Stockholms stad byggdes. Vi har fått dyra och dåliga miljöbyggen i Hammarby sjöstad.

Vi ska bygga 20 000 bostäder, säger ni. Alla vet att det inte räcker. Vad väljer då den rödgröna majoriteten att göra? Jo, det stora markinnehav som Stockholms stad har gör ni en stiftelse av! Ni låser in all mark i en stiftelse. De kommuner där marken ligger och som det vore naturligt att man sålde marken till för bostadsbyggande och näringslivsändamål kan därför inte använda marken. Den rödgröna majoriteten låser in den marken i en stiftelse.

Man kan bara undra hur det skulle bli om nu Socialdemokraterna, som brukar vara för tillväxt, i stället gjorde sig av med sina koalitionskamrater. Hur ställer ni er egentligen till Bromma flygfält? Det är någonting som näringslivet verkligen vill ha i Stockholms stad – en närliggande flygplats.

När det gäller integrationspolitiken så tycker ni att man hellre ska betala ut socialbidrag än att ge en jobbgaranti. Ni är tveksamma till Skärholmsmodellen när det kommer till kritan och den ska diskuteras här i salen. Gudskelov är det lite bättre lokalt, det vill säga i Skärholmen där man brukar tillämpa den.

Det är mycket fina ord från finansborgarrådet sida, men det är väldigt lite aktion och åtgärder.

Anförande nr 50

H å k a n W a h l é n (s): Ordförande, fullmäktige och herr Bergstedt, som har skrivit motionen! Jag frågar mig: Var är krisen? Det starka konjunkturläget fortsätter att ge positiva effekter för företagandet i Stockholm. Företagandet ökar kraftigt och tillväxten håller i sig i flertalet branscher. Det är bank och finans som är lok i framtidståget just nu. Nyföretagandet har ökat kraftigt och företagskonkurserna fortsätter att minska. Samtidigt har den stabila tillväxten i flera branscher hållit i sig.

Läget på arbetsmarknaden har förbättrats. Sysselsättningen i Stockholm har ökat samtidigt som antalet varsel har fortsatt att sjunka. Om man tittar på företagandet i Stockholm ser man att det ökar kraftigt. Totalt startades 18 739 företag i Stockholms län under 2004. Det är den högsta siffran sedan 2000, och det innebär en ökning med drygt 15 procent sedan 2003. Konkurserna minskade under samma tid med 7 procent.

Nu ska jag läsa upp ett utdrag. Lyssna gärna noga! Kraftig förstärkning av konjunkturläget i Stockholm och nu börjar jobben komma – det var rubriken. Konjunkturen i Stockholm tog rejäl fart under årets andra kvartal. Nu börjar även jobben komma. För första gången sedan 2001 är det väsentligt fler företag som ökar antalet anställda än som minskar arbetsstyrkan. Företagen planerar att fortsätta att nyanställa även nästa kvartal, om än i något mindre omfattning. Stockholm har lagt in en extra växel och dragit ifrån det övriga riket ytterligare under det andra kvartalet.

Vem har sagt det här? Är det någon som har en aning om det? Det är Peter Egardt, vd för Stockholms handelskammare och en auktoritet på området.

Det är positivt att byggandet i Stockholm har tagit fart och att antalet jobb nu ökar. Bostadsbristen och den otillräckliga infrastrukturen har länge varit två av de främsta tillväxthindren i vår region. Nu är bygget av Norra länken äntligen i gång. Citytunneln förbereds. E 18 vid Järva kommer att byggstarta. Norra stations-området pekar mot en spännande framtid. Vi bygger bostäder i en takt som inte har skådats på många år. Det är därför det går bra för Stockholm.

Stadshusmajoriteten har visat en enastående handlingskraft. Var är krisen?

Anförande nr 51

Tord Bergstedt (m): Som jag sade i mitt första anförande har finansborgarrådet legat på motionen i ett år. Det är självklart att en hel del saker har hänt under den tiden.

Men det intressanta är att du kan räkna upp vad du vill – att nya företag skapas etcetera. Men arbetslösheten är och förblir 18 000 människor. Det är det som är det allvarliga. Det händer ingenting. Ni kan påstå, vilket vi motsätter oss, att ni har skött den här staden på ett lysande sätt. Jag säger det än en gång: Om man inför biltullar, lägger ned Bromma flygfält och höjer skatterna kraftigt så får man en lågkonjunktur.

Jag är lite förvånad över att finansborgarrådet pratar om att år 2004 var dåligt nationellt. Det var ett lysande år nationellt. Den internationella handeln ökade med 9 procent. År 2004 är ett fantastiskt år ur internationell handelssynpunkt. 2005 är inte heller dåligt.

Anförande nr 52

Ulf Fridebäck (fp): Ordförande och Håkan! Jag tyckte att du sade att Norra länken har kommit i gång. Den har inte kommit i gång ännu, men vi hoppas, som jag sade i mitt inlägg, att man verkligen tar ett första spadtag här nu. Det är en viktig del i infrastruktursatsningen i den här staden. När det gäller Förbifart Stockholm pågår nu ett remissförfarande i staden. Den kan i bästa fall vara klart inom 10–15 år, och den skulle behövas i dag. Det visar om inte annat det som hände när Essingeleden blev påseglad. Och har ni startat någon planering för Österleden?

Nej, ni har inte mycket till tillväxtbefrämjande åtgärder från den där sidan. Är det med biltullar, höjda skatter och höjda tomträttsavgälder som ni ska lösa Stockholms problem och avancera i de här ligorna? Då är ni inne på fel väg.

Anförande nr 53

Håkan Wahlén (s): Du verkar ha fastnat i hur det var förr. Det är mycket mer spännande att se framåt. Jag kan ändå inte låta bli att säga: Vad hände mellan 1998 och 2002 i trafikförordningen? Jo, det blev några kilometer cykelbanor.

Anförande nr 54

Göran Holmström (kd): Jag vill börja med att göra två konstateranden angående tillväxten såväl i landet som i Stockholm. Det ena är att regeringen tycks sakna viljan och att majoriteten i staden tycks sakna förmågan. Regeringens bristande vilja behöver vi kanske inte orda mer om här. Men om man läser den socialdemokratiska partistyrelsens beskrivning inför den kongress som ni inleder om några dagar så måste man av den skönmålning som återfinns där dra slutsatsen att vi lever i olika verkligheter.

En organisation som heter Företagarna har tillsammans med Föreningssparbanken gjort en småföretagsbarometer. Det är småföretagen som jag vill lyfta fram här. Man konstaterar att tillväxttakten är låg, särskilt i storstadsregionerna. Den snabbaste tillväxttakten finns i glesbygdslän.

Jag tror att det är på det området som vi borde släppa loss nyföretagsamheten i vårt län och i vår stad. Jag har tre konkreta förslag. Efter Annika Billströms ganska ödmjuka inställning till att vi borde minska polariseringen mellan blocken i de här frågorna vill jag uppmana henne att göra upp med oss om tre konkreta förslag för att släppa fram småföretagsamheten.

Det första är att våga släppa ned beslut till köksbordet när det gäller människors val av service inom olika välfärdssektorer. Ni accepterade nyligen det beslut som fattades under förra mandatperioden om val av hemtjänst. Vi borde gå vidare när det gäller en friare barnomsorg, äldres boende och funktionshindrades service. En bra bieffekt av detta är att det skulle leda till fler små företag.

Den andra uppmaningen är att våga upphandla olika verksamheter i stället för att ta tillbaka entreprenader i kommunal regi. Jag gissar att ni internt i majoriteten tycker att det här är kontroversiellt, men jag är säker på att ni kan få med er en majoritet inom majoriteten på detta.

Det tredje är: Våga begära hos regeringen att få försöka med hushållsnära tjänster och ett skatteavdrag för hushållstjänster! Det finns sådana öppningar just i de här dagarna inom Annika Billströms egna socialdemokrater.

De här åtgärderna har fördelen att de sätter fart på det lilla företagandet och de små företagen som finns närmast människorna. De är förmodligen mindre konjunktur känsliga och de skapar fler arbetstillfällen, till exempel för ungdomar och kanske till och med för människor som i dag befinner sig utanför arbetsmarknaden.

Efter din inledning, Annika, vill jag uppmana dig att ta en utsträckt hand. Gör upp för att få fart på småföretagsamheten i Stockholm! Jag tror inte att de här tre områdena är så politiskt kontroversiella att det inte skulle vara möjligt.

Anförande nr 55

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Det är intressant att höra att det skulle vara en sådan förskräcklig kris. Det finns ju alltid upp- och nedgångar i tillväxt och utveckling som beror på hur det ser ut i världen i övrigt. Den bästa uppgång som Sverige någonsin har haft kom efter andra världskriget, när vi faktiskt profiterade på det krig som hade varit i andra länder. Det tror inte jag att vi vill komma tillbaka till.

Nu gäller det i stället att hantera de här upp- och nedgångarna som är beroende av att andra länder också gör sina saker på ett visst sätt. Alla som någon gång har kommit i kontakt med ekonomi vet hur man kan styra de olika variablerna.

Ibland styr man kanske lite för mycket, och tänker inte på att det finns en hel del rikedom hos vanliga människor. När man säger att det går bra i glesbygden så kanske det beror på att problem är uppfinningarnas moder. Om man vill bo kvar i den gröna miljö som man bor i där så försöker man hitta medel att komma vidare.

I Stockholm borde vi försöka komma vidare i de olika delar där vi inte har varit så bra förut. Det finns en uppdämd efterfrågan ute i världen på miljöteknik. Vi fortsätter att arbeta på områden som är hårt konkurrensutsatta, som bioteknik, design, IT,

turism och underhållning. Alla arbetar på de områdena, men inte många arbetar på miljöteknikområdet. Vi kommer att bli omsprungna precis som vi blev en gång i Facitkrisen om vi inte tar tag i det som nu håller på att hända ute i världen.

Det vi kan är egentligen basala saker som att rena vatten. Vi kan det här med avloppssystem. Vi kan det här med att göra biogas. Vi kan det här med bra miljöteknik för uppvärmning och energi. Det är sådant som man behöver i många av utvecklingsländerna till exempel och sådant som vi skulle kunna bidra med på ett sätt som också utvecklar andra länder. Det är vi dåliga på; vi tar inte tag i det.

I stället sitter vi här och gafflar om ifall vi ska ha en motorled till, om vi ska lägga ned en flygplats eller om vi ska göra någonting annat. Vi borde i stället arbeta mycket hårdare just på miljötekniksidan och på att vi faktiskt är bra på miljöfrågorna.

Man kan titta på hur det har gått i de diskussioner som har förts med företagare i Stockholm. Alla hör det som de själva vill höra. Moderaterna hör: Det behövs fler ringleder! Socialdemokraterna hör: Tillväxten är så dålig, och vi måste ha lite mer tillväxt! Många företagare i dag ser att miljön och omgivningen är jätteviktig för att ett samhälle ska kunna utvecklas. Det är den livskvaliteten och en god miljö som är grunden för en ny och bättre utveckling i Stockholm.

Anförande nr 56

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! Viviann Gunnarsson! Jag tror att det är jättebra om vi satsar mer på att forska mer om miljöteknik. Det tror jag inte att något parti i den här salen på något sätt är emot.

Men jag reagerade och begärde replik när du sade att vi ägnar tiden och kraften åt att gaffla om trafikleder. Var var du, Viviann Gunnarsson, och ni miljöpartister när man seglade på Essingeleden och det var fullständig kaos i hela Stockholmstrafiken den där fredagen för någon vecka sedan? Var var Viviann Gunnarsson då? Då skulle du ha varit ute på stan och rört dig! Nu pratar du om att gaffla om trafikleder. Förstår inte du att det är en av de viktigaste frågorna för att vi ska få en fungerande stad och ett fungerande näringsliv att folk ska kunna ta sig mellan olika delar i den här staden?

Anförande nr 57

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Ulf Fridebäck! Det var faktiskt inte jag som körde in i bron med den där kranen. Det var en olyckshändelse, och sådana kan hända överallt.

Jag tror säkert att vi behöver ha lite mindre trafik på våra leder för att vi ska få fram den trafik som vi verkligen vill ha. Det är någonting som man arbetar med i hela världen, och väldigt mycket i Europa. Man försöker hitta bra kombinationer för transporter.

Men det jag tycker är besvärligt när det gäller tillväxt och hur man ser på utveckling är att tillväxt och utveckling också hör ihop med livskvalitet. Jag tror att sådana här

basala saker som ny energiutveckling inte är fina nog att arbeta med. Det är lite smutsigare saker.

Vi behöver egentligen ingen forskning. Vi kan mycket om det här, men vi har ingen tillverkning. I dag står människor i kö för att kunna köpa in till exempel solceller till sina hus. De står i kö för värmepumpar. De står i kö för alla möjliga miljöinvesteringar som de skulle kunna göra och som skulle kunna sätta fart på allt möjligt i det här landet – inte bara i Stockholm. Varför är det kö till just de här artiklarna? Det undrar jag.

Anförande nr 58

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! När Viviann Gunnarsson säger att alla som har kommit i kontakt med ekonomi är överens om någonting så finns det anledning att lyssna mycket noga och förstå vad som kommer därefter. Enligt min erfarenhet blir det dels dyrt för skattebetalarna, dels mer eller mindre skadligt för samhällsekonomin.

Den här gången var det väl inte så problematiskt, men däremot är jag lite fascinerad över att hon ägnar sig så mycket åt retoriska utfall i stället för att påverka där hon kan, det vill säga inom majoriteten. Det är väl ingen här som är emot miljöteknik, Viviann Gunnarsson, även om du möjligen vill ge den bilden. Men du bör tala med Annika Billström och Ann-Margarethe Livh om varför den branschen inte nämndes i uppräkningsmotionssvaret. Där talas om IT, biomedicin, design och besöksnäring, men uppenbarligen inte om miljöteknik.

Det är lite fascinerande att du så här i efterhand står och lägger ut texten om den här oerhört viktiga och fina satsningen. Varför står den då inte i texten? Glömde du att prata med dina kompisar?

Anförande nr 59

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Nej, jag glömde inte alls att prata med dem. Det står i alla våra handlingar, till exempel i det strategiska ärendet också. Jag tycker också att de här branscherna kan vara bra att jobba med, men jag vet även att alla de fem uppräknade branscherna, förutom miljöteknik, är mycket hårt utsatta branscher. De är mycket hårt konkurrensutsatta. Varför ska man välja att utveckla sig själv just där det är som svårast? Det finns väl ingen som går i väggen av fri vilja. Vi har ju branscher där det finns en efterfrågan. Därför borde vi jobba med dem, tycker jag.

Anförande nr 60

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker inte att vi ska ta Svenskt Näringslivs ranking på så stort allvar. Den speglar mer företagarnas politiska uppfattning än hur verkligheten faktiskt ser ut. Om man sänker skatten och privatiserar kommunal verksamhet, som i Solna, så får man högt betyg. Stockholm får lägre betyg trots att vi har mer nyföretagande och högre utbildningsnivå än Solna.

Jag skulle vilja kommentera några av de förslag som har tagits upp här i dag. Det gäller först skatteavdraget för hushållsnära tjänster. Det har man prövat i Finland och i Danmark – på bägge ställena med dåligt resultat. Det har inte lett till speciellt många nya jobb; jag tror att det var 3 000 i Finland. I Danmark lade man ned försöket eftersom det var så dåligt. Det blev också väldigt dyrt, och det var pengar som man tog från den offentliga sektorn för att finansiera de här pigjobben, som jag skulle vilja kalla dem. Jag tycker att det är en mycket dålig lösning.

När vi pratar om tillväxt i den här salen så pratar man hela tiden om jobbgaranti. Denna jobbgaranti kommer ständigt upp i varenda debatt. Det finns inget, och det har aldrig funnits något, projekt med jobbgaranti i Stockholm. I Skärholmsmodellen, som man också hela tiden framhåller från den borgerliga sidan, har det aldrig funnits någon jobbgaranti. Jag tycker att man ska sluta att prata om det eftersom det aldrig har funnits. Det förvirrar bara debatten.

Det som vi har gjort, och det man bör göra, är att se till så att alla människor som är arbetslösa får en bra utbildning och en bra arbetsmarknadsutbildning. Det är det som vi i vår majoritet har gjort och som vi gör, bland annat genom Kompetensfonden. Vi har genomfört den största arbetsmarknadsutbildningen någonsin i den här staden.

Anförande nr 61

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Jag hade inte trott att det i första hand skulle vara Ann-Margarethe Livh som vi skulle kunna göra upp med när det gäller till exempel hushållstjänster. Men inte desto mindre har det blivit nya jobb även i Finland. Det kom en rapport från en statlig myndighet rätt nyligen – jag satt här och försökte dra mig till minnes vilken det var – som pekade på att detta skulle innebära ett tiotusental nya jobb även i vårt land. Den bistra sanningen för Ann-Margarethe Livh är väl att hon skulle förlora en del väljare ju fler som startade egna företag och gick från offentlig försörjning till egen försörjning genom småföretagsamhet.

Anförande nr 62

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Om man vill ha till exempel städning hemma så kostar det 300 kronor i timmen. Varför i herrans namn kan inte högavlönade människor betala 300 kronor i timmen för att få städat? Varför ska man ha det subventionerat? Varför ska vi ta pengar från offentlig sektor och från äldreomsorgen för att subventionera högavlönade människors behov av service? Jag tycker att det är dåligt.

Dessutom vet du lika väl som jag att en stor del av den svarta marknaden består av illegal arbetskraft som aldrig kommer att få ett vitt jobb i alla fall.

Anförande nr 63

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! När det gäller Solna sade Ann-Margarethe Livh att man har sänkt skatterna så mycket där och att det är därför Solna ligger först i Svenskt Näringslivs rankning. Man har låg skatt i Solna – ja. Men jag har också sett någon uppgift om att Solna även bygger förhållandevis flest bostäder i hela Sverige.

När det gäller hushållsnära tjänster har jag nu inför sossarnas kongress läst att företrädarna för ett flertal LO-förbund ställer sig bakom det här med hushållsnära tjänster och arbete där. Jag tror snarare tvärtom – att det är positivt att man inför det här. Svartjobben kommer ju i stället att minska. Det hela får alltså motsatt effekt.

Vi vet att ni i Vänsterpartiet inte vill ha Skärholmsmodellen. Men många av de arbetssökande får ändå kontakt med näringslivet, och på så sätt kommer man in i en fungerande arbetsmarknad. Man får kontakter och man aktiverar människor. Det måste ni väl rimligen tycka är bra.

Anförande nr 64

Ann-Margarethe Livh (v): Vi har inte sagt från vår sida att vi är emot den verksamhet som bedrivs i Skärholmen. Det vi är emot är att ni hela tiden för fram någonting som ni kallar Skärholmsmodellen med jobbgaranti. Det existerar faktiskt inte. Det är inte samma sak.

På många olika platser i Stockholms stad, bland annat i Rinkeby, Kista och Tensta finns det enormt bra arbetsmarknadsprojekt som ger människor jobb och utbildning. Jag tycker att man ska titta på dem och sluta att tjata om den där jobbgarantin, som inte finns.

Anförande nr 65

Johanna Westin (m): I Finland fungerade modellen med hemnära tjänster så bra att regeringen nu väljer att fördubbla den. Jag vänder mig emot den formulering som du använde om att det ”bara” tillkom 3 000 nya jobb. 3 000 nya jobb är välkommet!

När dagissubventionerna infördes på 70-talet kom kritiken från vänstersidan. Det här skulle bara gynna höginkomsttagarna, sade man. På den tiden var tre av fyra föräldrar som använde den tjänsten Sacomedlemmar. Bara en av tre var LO-medlem. I dag är den skillnaden utjämnad, för att inte säga utplånad.

Är det bara högavlönade kvinnor – för det är ju nästan bara kvinnor – som ska slippa vara dubbelarbetande enligt Ann-Margarethe Livh? Kan inte LO-kvinnor också få slippa det? Kan vi inte dela på arbetsbördan i stället?

Är det inte bra om svartjobben minskar, dessutom? Du tog upp Finland som ett exempel. Där har andelen svarta jobb minskat från 60 till 25 procent i den här sektorn. Det tycker jag är någonting att dra lärdom av.

Anförande nr 66

Ann-Margarethe Livh (v): Med de subventioner som man föreslår här i Sverige kommer aldrig några LO-kvinnor att ha råd att anlita de här tjänsterna. Jag tycker att man måste erkänna det. Om ni vill ha de här avdragen för hushållsnära tjänster så ska ni också veta att man tar pengar från offentlig sektor för att finansiera högavlönades service.

Jag undrar varför man inte kan betala 300 kronor i timmen om man behöver den här servicen. Är det inte också att nedvärdera ett jobb som städjobb att man måste subventionera det bara för att det ska bli gjort? Det finns hur många städföretag som helst som man kan anlita.

Anförande nr 67

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Jag tänkte ägna mig åt en av de motioner som står på listan. Det gäller den om ökad tillväxt genom infrastrukturåtgärder, som Folkpartiet och Ulf Fridebäck har stått här och pläderat för.

Jag undrar i mitt stilla sinne vilken tillväxt man egentligen pratar om. Är det en tillväxt genom ökade kostnader för fler bilar i långa köer? Är det en ökad tillväxt genom ökade kostnader för att reparera för miljöförstöring? Är det en ökad tillväxt genom ökade kostnader för polisinsatser, brottshantering och så vidare? Det är någonstans där som vi måste diskutera innehållet i tillväxt. Vad är det som är målet? Är bilism ett mål i sig, eller är det att komma fram som vi vill göra?

Det har sagts här från talarstolen, och det har sagts i den övriga debatten i Stockholm under de senaste veckorna att olyckan vid Essingeleden är det absolut bästa argumentet för att bygga en sexfilig ny motorväg väster om Stockholm. Det måste finnas bättre argument än så! Vore det inte billigare att man hade krockvarnare på våra broar om man vill undvika sådana olyckor som vid Essingeleden? Det har man på flygplanen i dag till exempel. Det kanske behövs en utbildningsinsats för en del av de tydligen lite trötta sjömännen.

Det kan inte vara näringslivspolitik att använda den typen av argument. Det är bara dålig ekonomi. Det är ingen annan del. I så fall kan ni visa den vetenskapliga och djupa rapport som visar vilket näringspolitiskt schvung det blev i Stockholm i och med Södra länken. Det jag ser är att det mest blev fler köer. Vi fick ytterligare 10 000 bilar som kom in från Nacka–Värmdö. Det här handlar om att vi måste hantera bilismen i Stockholm. Det är mycket mer påkallat.

Från Miljöpartiet pratar vi därför helst inte om tillväxt på det här traditionella och oerhört övergeneraliserande sättet. Vi vill prata om hållbar utveckling. Det står också i majoritetens politik att vi vill prata om en hållbar ekonomisk och positiv utveckling för Stockholm. Det handlar om att transportarbetet i Stockholm ska vara styrande för bättre framkomlighet, och inte bara för fler bilar i oändlighet. Det ska vara ett effektivt utnyttjande av transportapparaten. För det behöver vi moderna verktyg som trängselavgifter.

Det handlar om att näringslivet drabbas hårt av att distributionstrafiken i Stockholm i dag går i 15 kilometer i timmen. Hade ni bara tänkt att spränga loss några hus längs gatan för att få en gräddfil för distributionstrafiken, hantverkarna och så vidare? Eller är det privatbilarna som någonstans måste flytta på sig? Någonstans måste man ju gå till botten och inte bara prata om att allting som innebär mer pengar från staten till betong i Stockholm handlar om näringslivspolitik. Det handlar om ideologi, och där står vi långt ifrån varandra.

Anförande nr 68

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Vi har nyss lyssnat på bilisternas största fiende och dess representant i trafikfrågor, Åsa Romson, som höll ett anförande.

Skulle det vara tillväxtbefrämjande för Stockholm att göra som ni sade? Det tror inte jag en sekund på, Åsa Romson. Vårt program för tillväxt gäller inte bara infrastruktursatsningar. Vi vill naturligtvis ha ett bättre företagande med bättre villkor för företagen och bättre och lägre skatter för alla. Det gynnar oss allihop, Åsa Romson. Du kanske inte var här när jag inledningspratade om motionen och utvecklade det här.

Sedan har vi det här med att det bästa argumentet skulle vara att Essingeleden blev påseglad. Det är säkert inte det bästa argumentet, utan det är att du kan gå ut vilken fredag eller lördag som helst när det är rusning och full trafik och se hur det ser ut. Där har du det bästa argumentet. När det verkligen händer en riktigt allvarlig olycka så blir det kaos, och det blir det i hela staden. Därför behöver vi en fungerande infrastruktur.

Anförande nr 69

Å s a R o m s o n (mp): Nu hörde du inte vad jag sade, Ulf Fridebäck. Jag sade att vi måste nyansera tillväxten. Du pratade återigen om att ni vill ha tillväxt, ohämmat och ogenerat, oberoende av om det är ökade kostnader i samhället som genererar den. Det vi vill ha är en hållbar utveckling och fördelning.

När vi diskuterar infrastruktursatsningen kan man faktiskt, just som du säger, gå ut på Essingeleden och titta. Men du kan inte gå ut vilken tid på dagen eller vilken tid i veckan som helst och se att det är köer där. Essingeleden är enligt alla studier och alla som tittar på den oerhört igenkorkad två och en halv timme per vardagsdygn. Måndag – fredag har den köer en timme på morgonen och en och en halv timme på eftermiddagen. Resten av tiden har den inte det. Det är alltså inte ett effektivt utnyttjande av den enorma infrastruktursatsning som redan är gjord i Stockholm att man inte på något sätt försöker motivera bilister att i stället utnyttja den här vägytan vid en annan tidpunkt. Då tycker jag att ekonomiska styrmedel i form av trängselsavgifter är bra. Sedan kan du kalla mig för en bilisthatarpolitiker eller inte, men det är faktiskt för att öka framkomligheten för de bilar som i dag köar på Essingeleden som vi gör detta.

Anförande nr 70

H a r d y H e d m a n (kd): Jag vill också ha en hållbar utveckling. Det är bäst att säga det från början. Men det verkar som om Miljöpartiet inte tror på någon som helst teknisk utveckling när det gäller bilarna. Anta att bilarna hade varit som för 30 år sedan när de nu står runt staden. Det är en fantastisk utveckling. Det pågår en jätteutveckling på alla möjliga områden.

Det andra är att Stockholm ligger på två sidor om Mälaren. Det är självklart att vad man än säger om avgifterna måste det till några fler leder för att ta sig runt staden. Det är klart att det bromsar utvecklingen av Stockholm att det inte finns några andra

sätt att ta sig runt. Jag kan berätta att en dag i veckan åker jag till ett jobb i Kista. Jag behöver ta bilen då. Det snabbaste sättet att ta sig dit är att åka Sveavägen. Det går snabbare än något annat i staden. Det är helt korkat att man ska behöva ta centralleden i staden för att komma fram.

Det sista gäller Södra länken. Vi har gått en promenad vid Årstavikens strand i 14 år. Du anar inte vilken förbättring av ljudmiljön det är sedan Södra länken kom till. Det är tyst och skönt på morgnarna och på dagarna.

Anförande nr 71

Å s a R o m s o n (mp): Javisst, Hardy, man kan ha andra idéer om varför man måste bygga Södra länken, till exempel att de boende vid Årstälänken skulle få en bättre miljö. Det håller jag med om. Men då är det inte näringslivspolitik och tillväxtklimatet i Stockholm vi pratar om, och det var det jag försökte få den borgerliga sidan att faktiskt nyansera. Jag tycker att du nyanserar det delvis.

Sedan tycker jag att du har fel när du säger att det snabbaste sättet att ta sig till Kista är att åka på Sveavägen. Det snabbaste sättet från de allra flesta målpunkterna i Stockholm är faktiskt att ta tunnelbanan. Det är ju den konflikten vi aldrig hanterar. Ni vill bara prata om bilar, bilar och bilar. Vi vill prata om transportsystem. Transportsystemet i Stockholm är till stora delar kollektivtrafiken, och det är den trafiken vi borde ägna betydligt mer debatt i den här staden.

Det bromsar inte utvecklingen att vi inte har ytterligare tre fyra fem leder väster och öster om Stockholm, menar vi. Det handlar om vilken utveckling man vill ha. Vi vill ha en kollektivtrafikutveckling i Stockholm där vi kan bygga upp och utveckla Stockholm längs ett kollektivtrafiknät. Gör en förbifart med spårbunden trafik! Se till att den spårbundna trafiken går mellan de norra och södra orterna i stället innan du planerar bara för bilarna.

Anförande nr 72

P e t e r C e d e r h o l m (m): Jag ställde en fråga senast jag var här och det känns som om den vore berättigad igen mot bakgrund av att biltullar åter kommer upp i debatten. Många andra städer som har sådana, London, Singapore och så vidare, har en sak som skiljer dem från Stockholm. Frågan jag ställde var: Hur länge ska lilla Malmö leda med två noll i ringledscupen? Malmö har som alla vet två kringfarter. Stockholm har noll. London, Singapore med flera som har infört biltullar har ringleder först.

Vad är tillväxt? Kakan växer så att alla får mer. Det är tillväxt. I stället för att skära ned för och hindra funktionshinder att komma till får kakan växa. Det är företags vinster och anställningar som gör att kakan växer.

Anförande nr 73

Å s a R o m s o n (mp): Varför Stockholm måste ha fler ringleder för att alla andra städer har byggt ringleder och sedan konstaterat att de inte fungerar – London till exempel med sin största parkeringsplats, som M 25 vid det här laget kallas – får vi ta

upp i en annan debatt. Det finns ringvägar även i Stockholm. Det finns en på Söder som heter Ringvägen. Den motsvarar väl ungefär Malmös ringväg. Det har vi försökt med. Även den har sina köer.

När det gäller att öka kakan tror jag att det är en ideologisk skillnad om man tror att det är bilismen i Stockholm som kommer att öka kakan genom att driva upp kostnaderna för miljöpåverkan och annat. Det ökar ju er tillväxt. Men det är inte en hållbar utveckling för vår del. Där är skillnaden i synsätt.

Anförande nr 74

Tord Bergstedt (m): Ordförande, ledamöter! Man må skälla på Svenskt Näringslivs rankning, men låt mig på en gång påpeka att Healey & Baker har puttat ned Stockholm från 19:e till 26:e plats, och det är från oktober. Varenda undersökning av näringslivsklimatet går emot Stockholm.

Beträffande det stora bostadsbyggandet ska jag be att få påpeka Roger Mogerts kloka ord: Man kan inte bo i en bostadsanvisning.

Låt mig när det gäller skatteavdrag för hushållsnära tjänster påpeka att förbundsordförande Lars-Åke Lundin, Målareförbundet, förbundsordförande Stig Larsson, Elektrikerna, förbundsordförande Hans Tilly, Byggnads, och förbundsordförande Hans Öhlund, Fastighetsanställdas förbund, just i en stor debattartikel, som jag sade tidigare, har slagit ett slag för hushållsnära tjänster. Vad är skillnaden mellan plusjobb, där man "sätter upp gardiner", för att citera statsministern, och hushållsnära tjänster med avdrag? Det finns klara paralleller skulle jag vilja säga.

Jag blev förvånad när Viviann Gunnarsson pratade om brist på vilja att utveckla miljöteknik. Sverige exporterade miljöteknik för 27 miljarder förra året och fick en ganska hedrande placering därvidlag.

Skärholmsmodellen har ni förstört. Den finns inte längre. Det är alldeles riktigt. Ni har motarbetat den så den inte går att använda längre. Man måste hitta en ny modell som bygger på det Skärholmsmodellen en gång hade.

Ni skryter med att ni tar pengar från diverse fonder. I själva verket har ni tagit pengar från Birka Energi. De pengar som skulle användas för att betala av skulder har ni tagit och döpt om till fonder som ni sedan sprätter ut till driftskostnader. Det må vara juridiskt hållbart men det är moraliskt fel. Det är moraliskt fel att ta pengar som man har fått av att sälja ut tillgångar. Det är självklart att de ska användas för att betala skulder eller ge ränta, men att ta dem och döpa om dem till driftsfonder tycker jag är djupt omoraliskt.

Anförande nr 75

Ann-Margarethe Livh (v): Jag tänkte fråga Tord Bergstedt varför han inte nämnde den starka fackliga kvinnan Ylva Thörn som har gått emot det här förslaget och som också företräder alla lågavlönade kvinnor inom Kommunal.

Anförande nr 76

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag vill säga till Tord Bergstedt att det är jättebra att vi exporterar miljöteknik för 27 miljarder, men vi skulle kunna göra mycket mer därför att efterfrågan är mycket större än så. Det vi exporterar är i väldigt stor utsträckning vindkraftverk till Tyskland som görs i just Malmö.

Men jag tycker att vi skulle ta till vara det vi kan även i Stockholm. Vi kan väldigt mycket. Vi är världsledande på bland annat vattenreningsteknik, avloppsteknik och sådana saker. Det behöver ju inte vara en tillverkningsindustri utan det kan vara *know how* som vi exporterar också.

Sedan skulle jag vilja säga att de här plusjobben inte alltid behöver vara gardinupphängning. Det finns många andra plusjobb som det skulle kunna vara fråga om när det gäller att ta till vara människor som länge har stått utanför arbetsmarknaden. Det finns exempelvis många akademiker som skulle kunna göra en bra insats och komma in på riktiga arbeten genom just plusjobben. Jag ser dem inte bara som gardinupphängare faktiskt.

Anförande nr 77

T o r d B e r g s t e d t (m): Jag blir mer och mer förvånad. Ni har suttit i majoritet i tre år nu. Jag konstaterade att Sverige som helhet har exporterat för 27 miljarder. Du pratar och du pratar, men vad har du gjort för att Stockholm ska göra någonting av detta? Vad har du gjort som miljöborgarråd? Inte ett biddevitt, skulle jag vilja säga. Att sedan stå här och vara allmänt indignerad men inte göra någonting, du är borgarråd, du har ansvar i en majoritet för att åstadkomma det du pratar om. Men ingenting har hänt.

Anförande nr 78

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag måste bara kommentera det Tord Bergstedt kallade att kasta ut pengar. Jag trodde att du som ekonom också såg humankapitalet, det vill säga vår personal, som en viktig investering, det vi har gjort och det vi gör i kompetensfonden med kompetensutveckling. Jag trodde också att du såg det miljöarbete som pågår med investeringar från miljömiljarden.

Birka Energis utförsäljning motsatte vi oss naturligtvis. Vi tyckte att det var fel att staden lånade ut miljardtals kronor till finska Fortum för att de skulle kunna förvärva företaget. Och jag tror att man skulle kunna fråga stockholmare och företagare om de gillar denna 40-procentiga höjning av fjärrvärmepriserna. Gynnar det den lilla egna småföretagaren?

Anförande nr 79

T o r d B e r g s t e d t (m): Jag förstår mycket väl att det är trevligt för en majoritet att kunna ta pengar som en gång var kapitalpengar och göra dem till driftspengar. Vissa av de projekt ni har genomfört har varit av värde. Men jag talar om moral. Det är fråga om moral. Att ta pengar som man har fått vid försäljning av tillgångar kan man kritisera. Det gjorde jag också. Men ni tar pengarna och använder dem för att förbättra för personal, miljö, vad ni vill. Det är en dröm för en majoritet

att kunna göra på det sättet, om man saknar den moral som säger att man inte handlar så. Jag vidhåller att det mest omoraliska ni har gjort den här perioden har varit när ni satt i gång detta. Det sade jag i början av perioden också.

Anförande nr 80

E l i s a b e t h   B r a n d t   Y g e m a n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är ganska många olika, parallella debatter. Jag kan inte låta bli att påminna mig en hel del av de näringspolitiska debatter som vi har haft under den här mandatperioden, hur ni från den borgerliga sidan stod i den här talarstolen i början, när det var en mycket tuffare konjunktur än den som är nu, och hävdade att lågkonjunkturen var hemmasnickrad. Det var vi i majoriteten som hade sett till att konjunkturläget var som det var.

Men när nu konjunkturen ser annorlunda ut, när det går bra för Stockholm, när vi åter har återtagit platsen som tillväxtmotor i Sverige, när vi ökar antalet anställningar trots att, vilket vi givetvis måste jobba med, arbetslösheten fortfarande är alltför hög – men varslen minskar, nyföretagandet ökar – är det någon annan som har fixat det. Det har ingenting att göra med det vi har gjort eller med vilken politik man har bedrivit här i huset.

Det är klart att konjunkturen inte bara påverkas av de politiska besluten. Det har vi aldrig hävdat. Det är en helhet i världskonjunkturen. Men det är faktiskt så att vi i den här majoriteten har gjort ett antal saker som har bidragit. Vi välkomnar givetvis att ni är med på att vi ska bygga bostäder och att det behövs olika satsningar både när det gäller infrastruktur och andra saker. Men det ni gör som jag tror är farligt för hur vi uppfattas, för hur vi ska kunna stärka Stockholm som destination och inte bara konkurrera med olika städer i Sverige utan även med Europa i övrigt, är att svartmåla. Om vi tillsammans skulle stå upp för Stockholm som destinationsort tror jag att det ytterligare skulle stärka vår kraft och vår konkurrenskraft i övrigt. Därför beklagar jag faktiskt att det väldigt ofta är svartmålning. Vi ska tillsammans vara stolta över Stockholm.

Sedan är det klart att vi ibland har olika lösningar för saker och ting. Men att hävda att tillväxten i till exempel Arjeplog skulle vara mycket bättre rent procentuellt sett gör att jag måste ställa frågan: Vilken skattesats har man i Arjeplog? Är den lägre eller högre än i Stockholm?

Bifall till majoritetens förslag!

Anförande nr 81

U l f   F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! Jag tror, Elisabeth, att alla i den här salen verkligen älskar Stockholm och även älskar att jobba för en bättre utveckling för Stockholm. Annars tror jag inte att en enda av oss över huvud taget skulle engagera sig. Det är klart att vi engagerar oss för att förbättra saker och ting. Det finns inte en kotte som vill engagera sig för att fördärva. Vi är fullständigt överens om det.

Men problemet, Elisabeth, är att vi har olika sätt att lösa problem på. Vi tror inte att höjda skatter är det bästa för den här regionen. Vi tror i stället att det finns möjlighe-

ter att sänka skatterna. Vi tror inte på höjda avgifter. Vi tror att det går att sänka dem. Och vi tror att vi ska ha en fungerande infrastruktur. Se till att ordna det med dina kompisar i majoriteten så att vi får den här ordentliga ringleden.

Anförande nr 82

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Ulf Fridebäck! Du är välkommen med i denna lovsång för Stockholm. Jag skulle önska att du sade det lite oftare. Men problemet med dina förslag är ju att vi ska sänka skatterna och att vi ska göra olika saker. Men vem är det som ska betala i ditt Stockholm? Oavsett om det är Svenskt Näringsliv eller andra institut som visar situationen visas det faktiskt hur man vill ha Stockholm i framtiden. Det är det vi ska gå till val på nästa år. Det är väljarna som kommer att välja vilken inriktning det ska vara. Det är det som har varit problemet för er hela mandatperioden, att de valde en annan inriktning förra valet. Det har ni aldrig klarat av att acceptera.

Anförande nr 83

T o r d B e r g s t e d t (m): Elisabeth! Du talar om de positiva bitarna. Du framhåller att antalet anställningar ökar. Men var syns det, om 28 000 är arbetslösa i dag enligt tillgänglig statistik? Det har minskat med 0,3 procent på ett år, det har det gjort. Men det räcker inte.

Sedan måste jag när du talar om svartmålning fråga: Vad är oppositionens uppgift? Vad gjorde ni när vi satt vid makten? Ni skällde som bandhundar. Det ska ni göra. Det ska vi också göra. Det är alltid majoriteten som talar om svartmålning och menar att oppositionen skulle vara snällare. Men det är oppositionens uppgift. Det går inte att komma ifrån det. Och som flera har sagt ser vi så olika på medlen för att åstadkomma ett bättre Stockholm. Där har vi en polarisering som har skapats genom åren.

Anförande nr 84

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): När det gäller arbetslösheten vill jag säga att antalet jobb faktiskt har ökat med 13 000 arbetstillfällen i den privata sektorn i den här regionen. I den offentliga sektorn har de minskat med 8 000. Då är frågan om sänkt skatt är lösningen. Det ställer jag mig otroligt frågande till.

En oppositions uppgift kan knappast vara att svartmåla själva Stockholm. Ni får gärna svartmåla en del av våra förslag. Det kan vara er uppgift. Men det är knappast att svartmåla Stockholm.

Anförande nr 85

H a r d y H e d m a n (kd): I sitt första anförande talade borgarrådet Billström med en viss känsla om att det var lite för mycket för och emot i Stockholm. Nu kommer du tillbaka till den tekniken. Jag undrar, om du tittar tillbaka på föregående mandatperiod, hade ni någon annan färg än svart när ni beskrev vad vi gjorde? Rött var det möjligen också.

Sedan är det myten att om man sänker skatten blir det mindre pengar. Det är inte sant. Förra mandatperioden blev det mer pengar när skatten sänktes. Det var över 1 miljard mer som gick till stadsdelsnämnder och annat. Man får inte blanda ihop lägre skatt för en person med den skatt som kommer in till kommunen. Det är inte alls säkert att det är det rätta.

Anförande nr 86

Peter Cederholm (m): Då var vi tillbaka till vad som är tillväxt och vad som är kakan. För att ta ett enkelt exempel: Om vi har en kaka ska 20 procent gå till – nu säger jag ett ord som vi inte får säga på den här sidan – de svaga. Om kakan krymper blir kakbiten på 20 procent mindre och mindre. Det kan man läsa till exempel i Neurologiskt Handikappades Riksförbunds tidning som för något år sedan hade en ledare som hette Botten är nådd. Från Malmö kommer sångaren Timbuktu som sjunger Botten är nådd, hur lågt kan man gå? I artikeln ser man hur det på punkt efter punkt skärs ned på de handikappade. Jag hoppas att det inte är för att man är illvillig utan just för att kakan krymper så att alla får mindre. Alla som kan matematik förstår att om man är på botten i tennistränningen och avancerar 10–20 platser och därmed får en hög procentuell förbättring är det inte så imponerande.

I 15 av 17 efterkrigsval har en socialistisk politik vunnit i Sverige. Rimligen är den ansvarig för hur det har gått. Jag är civilekonom och läser Dagens Industri. Den 23 september stod det att på 40 år, det vill säga oberoende av konjunktur hit eller dit, har det försvunnit, just det, hur många jobb i Sverige? 400 000 jobb på 40 år. Det är netttotal. Man kan alltså inte komma och säga att det har tillkommit andra. Netto har det försvunnit 400 000 jobb.

Sedan har vi motionen om arbetslöshet kontra arbetssökande som är vad det de facto handlar om. I samma tidning, DI, kan man läsa stora dyra annonser från försäkringskassan där det sägs: Hela Sverige, halva sjukskrivningen. Av egen erfarenhet vet jag att blir man felbehandlad vid hjärnskada får man ingen kort-rehab. De hävdar köpstopp på grund av att kakan krymper. Köpstopp, säger man, det finns inga pengar. Då blir man tvångspensionerad. Frågan borde i stället vara, eftersom man nu tvingar in folk i förtidspension: Hela Sverige, dubbla tvångsförtidspensioneringen.

För övrigt anser jag att man ska avskaffa stadsdelsnämnderna eftersom de skapar orättvisor.

Anförande nr 87

Rolf Koberg (m): Ordförande, fullmäktige! Det blir en något märklig tillväxt- och infrastrukturdebatt när majoriteten främst företräds av Viviann Gunnarsson och Åsa Romson. Möjligen ska man tolka det som att Socialdemokraterna håller med om att det inte finns några näringspolitiska skäl för en bättre infrastruktur. Det vore kul att höra finansborgarrådet kommentera det sedan.

Vi måste nog ta det här ett varv till är jag rädd. Åsa Romson sade för en liten stund sedan att privatbilarna ska flytta på sig. Jag tycker att det är så intressant varje gång. 10 000-kronorsfrågan är ju: Vart ska de ta vägen? Ska det finnas ringleder eller ska de upplösas i tomma intet, Åsa Romson?

Om bilisterna i innerstaden är en ockupationsmakt, som du har sagt tidigare i denna sal, ska de väl, antar jag, bege sig hem snarast. Problemet är att merparten av dem har sina hem i ytterstaden och i kranskommunerna. Det är det som är problemet med den ockupationsmakten, och då måste de åka bil dit för att komma hem. Frågan är hur mycket enklare det blir när ockupationsmakten beger sig hem. Jag vill berätta för Åsa Romson att vi som tillhör ockupationsmakten inte gör det för vårt höga nöjes skull utan för att våra arbeten och våra liv kräver att vi har bil.

Då finns det tre saker – jag vill bara klara ut det här – som ockupationsmakten behöver innan den kan åka hem. Den behöver någonstans att åka, någonstans att parkera och någonstans att tanka. Då kan vi klara ut de här tre sakerna lugnt och pedagogiskt, varje punkt för sig.

Man behöver någonstans att åka. Om det handlar om kringfartstrafik behöver de kunna åka på kringfartsleder så att de inte behöver åka in i innerstaden och vara den ockupationsmakt som du vill slippa.

Man behöver kunna parkera. Om man däremot bor i innerstaden och kommer hem en kväll vill man kunna parkera utan att ägna sig en halvtimme åt en miljöstörande söktrafik efter en parkeringsplats.

Man behöver någonstans att tanka. Jag lovar dig, Åsa Romson, att jag köper en miljöbil direkt den dag jag kan tanka obehindrat var som helst i Stockholms stad. Observera det! Ert problem är att ni tycker så illa om bensinmackarna att ni inte ens tillåter miljövänliga bränslen. Ni har bestämt er för att utrota mackarna. Alltså går det inte att tanka ens för dem som vill tanka miljövänligt.

Alltså: Ingenstans att åka, ingenstans att parkera, ingenstans att tanka! Ockupationsmakten är kvar för de har ingen annanstans att vara, och deras liv bygger på att de har bil. Hur löser ni det? Och hur tänker Annika Billström komma till rätta med den här löjligen miljöfundamentalismen?

Anförande nr 88

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Ja, Rolf Könberg – en del av ockupationsmakten då, om du vill använda den typen av termer här i talarstolen för det transportarbete som sker i staden – jag vill fortfarande hävda att det är viktigt att de transporter som sker i staden kommer fram. Transportarbetet är dels distributionstrafik, dels privatbilism men till allra största delen, speciellt från de orter du pratar om, ytterstaden, förorter och kranskommuner, kollektivtrafik. Du berör inte med ett ord hur de bidrar till den näringspolitiska utveckling som Stockholm kan ha.

Du ställer 10 000-kronorsfrågan till dig själv. Vart ska privatbilarna ta vägen när de korkar igen för distributionstrafiken och bussarna? Ja, inte vet jag. Jag vet bara att vi inte kan spränga bort några bostadshus för att de ska komma fram. Min lösning är att några av dem ska få ett incitament att någon gång i veckan i stället ta kollektivtrafiken, samåka, jobba hemma, åka tidigare eller åka senare. Jag ger dem massor av möjligheter. Du ger dem inga möjligheter annat än att stå där och korka igen och fortsätta vara en ockupationsmakt.

Anförande nr 89

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det är fascinerande, tycker jag, att Åsa Romson ger alla oss privatbilister möjligheten att beskattas, avgiftsbeläggas och regleras bort. Men problemet som jag försökte illustrera är ju att i er världsbild kan de här bilarna upplösas i tomma intet. De behöver inte finnas. Ni vill inte att de finns, alltså finns de inte, med miljöpartistisk logik. Det är det som är bekymret.

Hur mycket ni än beskattar, avgiftsbelägger och reglerar kommer det att finnas stockholmare som behöver bilen för sina liv. Hela er politik, som uppenbarligen är hela majoritetens politik, går ut på att djävlaskas med de här människorna. Det är en stor del av stockholmarna som måste ha bilen för sina liv. Kan ni inte en gång för alla fatta det och göra någonting positivt för ockupationsmakten, för den vill inte vara där. Den vill inte vara där en minut längre än den behöver. Men ni tvingar den att vara kvar där. Låt ockupationsmakten åka hem, Åsa Romson.

Anförande nr 90

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ja, Rolf Könberg, det är klart att ockupationsmakten ska åka hem, självklart är det så, inte bara de som cyklar, som ni hjälpte under förra mandatperioden, utan också de som vill ta sig hem med bil. Det ser vi till genom de beslut vi har fattat nu. Jag hoppas att även Moderaterna gillar att vi kommer till skott med E 18, med väg 73, med Norra länken och att vi lämnar remissvar när det gäller Förbifarten.

Jag tycker att det jag sade i mitt inledningsanförande är väldigt tydligt. Jag tror ingen kan sticka under stol med det. Detta är den största infrastrukturella satsning som Stockholm gör på 20–25 år. Och ingen, apropå det Tord Bergstedt pratar om, kan väl heller sticka under stol med att just de här stora infrastruktursatsningarna skapar jobb, massor av jobb. Den gigantiskt stora satsningen som den här fullmäktigeförsamlingen är enig om till 99,9 procent, det vill säga att bygga bostäder, skapar fantastiskt många fler jobb. Varje lägenhet som byggs skapar i praktiken tre nya jobb. Det tycker jag är bra. Jag tycker att det är positivt. Men det är inte tillräckligt. Det är därför vi hela tiden måste jobba vidare.

Vän av ordning som upplevde perioden 1998–2002 kände ju att stockholmarna hade jobb. Vi befann oss i en internationell högkonjunktur. Hjulen snurrade för fullt. Människor var glada och lyckliga. Och helt plötsligt vann Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet valet, och så vart det djup depression. Kan ni förstå vilka konstiga samband? Är det någon som tror på det? Nej, vi vet att under de senaste åren, framför allt 2001–2002, påverkade den internationella ekonomin även Stockholm.

Då är det viktigt att fundera över skatterna, synen på företagande och nyföretagande, synen på stadsutvecklingsområden och synen på vilken roll Stockholm ska spela i ett internationellt perspektiv. Hur kan vi få privat och offentlig sektor att samverka just för att komma till rätta med det svåraste och allvarligaste problemet, det vill säga att människor som önskar, kan och vill inte finns i arbete. Det är den uppgift vi har tillsammans. Vi har våra lösningar. Ni har era lösningar. Men jag skulle hemskt gärna vilja återkomma till den här typen av debatt för att just diskutera det som

förenar oss och inte det som skiljer oss. Jag tror att det är mer som förenar oss än som skiljer oss åt när det gäller näringspolitik och när det gäller regional utveckling. Jag tror dessutom att det är viktigt just i det internationella perspektivet.

Anförande nr 91

R o l f K ö n b e r g (m): Herr ordförande! Det där var ju klarare. Det gav lite bättre besked, tycker jag, att Annika gick upp innan det blev alltför många miljöpartister i den här debatten.

Jag gillar särskilt, ska jag säga, det du sade om E 18, därför att E 18 är en oerhört viktig utvecklingsfråga för nordvästra delen av Storstockholm. Jag vill ändå påminna om att vi när vi styrde väntade in att Socialdemokraterna skulle bli överens för att vi skulle kunna ta flera steg för att förverkliga E 18 med ert stöd. Det stödet kom, och det var värdefullt. Det som är problemet nu är ju att det riskerar att bli både dyrare för regionen och färre trafikplatser till följd av den så kallade Trollhättaneffekten. Vi får möjligen med gemensamma krafter se till att den effekten blir så liten som möjligt.

Sedan är det då det som Annika själv tar upp, som jag inte gjorde tidigare, det vill säga bostäderna: Bostadsbyggandet accelererar nu från den låga nivå och den bristfälliga planering förra majoriteten lämnade efter sig.

Med risk för att bli en ännu större parodi på mig själv än jag redan är vill jag upprepa att i år kommer möjligen Svenska Bostäder att jobba järnet för att komma upp till samma nivå på nyproduktion som 2001. Det vore välkommet om man gjorde det, för där var man inte 2003 och inte 2004.

Anförande nr 92

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ja, Rolf Könberg, det behövs väl ett och annat klargörande. Men låt oss bara berätta om det moraliska som ni har varit inne på. Bostadsrättsomvandlingen innebar ju en överföring till enskilda med i snitt 700 000 kronor per hushåll. När det gäller tomträtterna, tomträttsinstitutet och småhusmarken gynnades enskilda med 6 miljarder – apropå moral och vad man gör med förmögenhetsbildningen och skattebetalarnas pengar.

Det vi vill göra är att gynna stockholmarna i för staden och regionen viktiga utvecklingsprojekt. Det kan handla om miljö. Det kan handla om infrastruktur. Det kan handla om stadsutveckling. Jag tror att alla som har suttit i fullmäktige mer än två mandatperioder vet att den ena majoriteten inte kan ta åt sig äran vare sig av enstaka lägenheter eller enstaka vägprojekt.

Anförande nr 93

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Till Annika Billström vill jag säga att vi också tycker att det är bra att man kommer i gång med E 18 och Norra länken. Målet att bygga 20 000 nya lägenheter är vi överens om. Tyvärr kanske ni inte når riktigt ända fram där, men vi ställer upp med all den hjälp vi kan ge för att ni ska lyckas med det.

Jag tycker att du gör det lite för lätt för dig när du säger att vi bara ska tala om det som är bra. Jag tycker faktiskt att man också ska lyfta fram det vi inte är överens om så att människorna kan se vad det finns för alternativ. Det är väl ändå rimligt att man får prata om alternativen. Vi tycker att det är bättre med sänkt skatt än med höjd skatt. Det är bättre att inte fördubbla boendeparkeringarna, som ni gör, från 250 till 500 kronor. Det är dåligt att höja tomträttsavgälderna som ni gör.

Anförande nr 94

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ulf Fridebäck! Jag tyckte att jag hörde en nyans av konstruktivitet, nämligen att vi ska prata om alternativen. Det tror jag de olika branscher som verkar och arbetar i Stockholm skulle uppskatta, att vi inte, precis som Elisabeth Brandt Ygeman sade, svartmålar utan i stället anstränger oss att diskutera det som är de olika alternativen. Det näringslivet ber oss om är att vi går gemensamt för vår stad, för vårt län och för vår region. I det sammanhanget vill de ha förslag på olika lösningar. Jag tror någonstans att vi är överens om målen. Men låt oss vara konstruktiva och försöka hitta det som gör att vår region blir ännu starkare än den är i dag.

Anförande nr 95

T o r d B e r g s t e d t (m): Ja, Annika Billström, jag kan tillstå att jag också är förvånad över att ni har investerat så pass mycket i staden som ni har gjort och att sysselsättningssiffrorna är så dåliga. Man kan ha hypotesen att er kontraproduktiva politik, som jag sade tidigare, har haft en effekt på detta. Jag ber att på en gång få understryka att vi hade en internationell högkonjunktur 2004 och att vi har det även 2005. Jag tycker att det är ett problem att vareda näringslivsanalys över Stockholm och hur Stockholm sköter sig är så dåligt. Det kanske är orättvist, men det är så.

Till sist skulle jag vilja säga att de miljarder som ni har tagit, och som jag har anklagat er för omoral för, är de pengar vi skulle ha behövt nu för att bekosta de investeringar som vi blir tvungna att göra. Staten klämmer alltid pengar av Stockholm, inte helt orätt, vill jag säga. Men vi skulle ha behövt de pengarna nu. Vi är pankare efter ert styre när vi ska möta de utmaningar som infrastrukturinvesteringarna förutsätter.

Anförande nr 96

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det stämmer som Tord Bergstedt säger att vi internationellt hade en ganska god konjunktur 2004 och 2005, men inte kommunal-ekonomiskt. Våra skatteintäkter sjönk på grund av arbetslösheten. Så var det. Man kan inte bara berätta halva sanningen utan det är viktigt att se att 2004 och 2005 nog har varit de svåraste åren kommunalekonomiskt i alla fall de senaste åren.

Icke förty har vi kunnat omfördela. Det tycker jag är viktigt. Åtstramningar hjälper inte alltid när det gäller att växa sig in i en högkonjunktur. Då krävs kraftfulla satsningar. Det har den här majoriteten vågat göra i det vi har gjort under många decennier: byggt bostäder, byggt infrastruktur, byggt anläggningar av olika slag. Men det som också är viktigt i sammanhanget är att våga se vem som kan kasta

första stenen i glashuset utan att säga att man har en egen skuld i att gynna enskilda när det gäller stadens samlade förmögenhet.

Anförande nr 97

K a r l B e r n (fp): Herr ordförande, fullmäktige! Jag drar mig till minnes när min dotter var liten, hon är inte det längre. Hon var fem sex år när hon sade om sin farmor: Hon vill så väl men det blir så tokigt. Och det är samma sak i fullmäktige med våra politiker på vänsterkanten. Jag vet, Annika Billström, att du vill hemskt väl för Stockholm. Jag vet att du vill småföretagarna och företagsamheten hemskt väl. Du är på helt rätt linje där. Men ni har inte förmågan, ni har inte lösningar, och har ni några lösningar är det fel lösningar. Det är det som är felet. Jag håller med om att näringslivet säger: Sluta käbbla, börja samarbeta i stället! Då är det väl ett bra tillfälle att yrka bifall till den här motionen, till exempel.

Vi vet att medan 20 procent av vår befolkning i den här staden inte går till något arbete på morgonen har småföretagare och även större företag jätteproblem med att få arbetskraft, att få yrkesarbetare. Många hantverkare fattas det. Vi vet att vi har ett gigantiskt problem med invandrare som inte har något arbete. Det här är en enorm utmaning. Och detta har inte ni lyckats lösa under den här mandatperioden. Vi ställer gärna upp på det. Vi måste kunna lösa det. Vi har många företag som säger att de inte kan expandera. De måste flytta från Stockholm därför att de inte får tag i hantverkare. Det är ett enormt problem.

Till Elisabeth Brandt Ygeman vill jag säga att det var glädjande att höra att du talade om att arbetslösheten hade sjunkit, att fler privatföretag har ökat antalet anställda, däremot inte på den kommunala sidan. Varför talar ni er då så varma för att allting ska vara kommunalt och statligt? Satsa mer på företagen! Ni har fel lösningar. Du gav ju själv svaret.

Ni har misslyckats i den sittande majoriteten, i de här fyra partierna, skulle jag väl säga. Vi har Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och LO-socialdemokraterna. Det har ju kommit fram under den här perioden att ni inte har samma lösningar på de olika problemen. Vi har fyra partier som inte kan hålla sams på ett vettigt sätt.

Mina damer och herrar! Jag föreslår att vi bifaller den här motionen och, naturligtvis som en grundsten, försöker samarbeta mycket mer, för vi har mycket som förenar oss. Då kan vi nå lösningar.

Anförande nr 98

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag kände mig tvungen att kommentera när Karl Bern säger att 20 procent av stockholmarna inte går till jobbet. Du är då medveten om, vet jag, att du räknar in inte bara förtidspensionärer och sjukskrivna utan alla de som går på gymnasiet, på komvux, som gör värnplikten eller är föräldralediga. Då vill jag citera min dotter, som fortfarande är liten: "Den farbrorn skojar nog lite."

Anförande nr 99

K a r l B e r n (fp): Vi måste i alla fall konstatera att ni fortfarande inte har löst det här problemet. Ni negligerar att en alldeles för stor del av Stockholms befolkning är arbetslös och att vi har efterfrågan på arbetskraft. Det här är en dålig matchning. Du kan inte sticka under stol med att en alldeles otroligt stor del av våra invandrare i staden är arbetslösa. Det här har ni inte lyckats få någon lösning på.

Då löser vi det väl i den kommission som Tord har föreslagit. Vi måste ju lösa det. Vi kan inte låta dem gå på det här sättet. Det är alldeles för många som är arbetslösa. Får vi ut alla de här personerna i arbetslivet och får vi de som är sjukskrivna att bli rehabiliterade så att de kommer tillbaka på banan igen kommer det att gå bra för den här staden. Men vi måste satsa gemensamt på det här.

Anförande nr 100

H a r d y H e d m a n (kd): Det är bra när man försöker hitta varandra i debatten. Men det är en sak som jag skulle vilja ta upp i det som Annika Billström sade. Det är förmögenhetstillväxten på 700 000 kronor till varje boende som blev medlem i en bostadsrättsförening. Jag tror att väldigt många stockholmare kan misstolka det. De kan tro att Stockholm slumpade ut sina hus. Och det är inte sant. Stockholm fick betalt för varje hus som om man hade sålt dem till en privat fastighetsägare. Det var inget underpris på de hus som såldes.

Den förmögenhet som de här personerna har fått gäller väl i huvudsak i innerstaden. De andra är ganska glada för att de blev medlemmar i en kooperativ förening. En bostadsrättsförening är faktiskt ett kooperativ. Ni håller ju själva på att inrätta ett annat slags kooperativ, som inte kommer att underlätta överströmningen mellan lägenheter i staden. Det man ger intryck av är att staden hade kunnat sälja bostadsrättslägenheter lägenhet för lägenhet. Då hade vi ju blivit brottslingar i den här församlingen. Det går ju inte. Man måste sälja hela huset.

Det bästa sättet att minska den där förmögenhetsökningen är att bygga massor av nya bostäder i Stockholm, hyresrätter, kooperativa hyresrätt och kooperativ i form av bostadsrättsföreningar. Det är det bästa sättet att motarbeta denna förmögenhetsutveckling. Men man ska inte komma och påstå att staden har slumpat bort husen och att folk har blivit jätterika av det.

Anförande nr 101

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Fullmäktige och Hardy Hedman! Jag ska inte förlänga debatten, men vi hade det här ärendet på koncernstyrelsen i dag. 700 000 kronor, mina vänner, var ett genomsnitt. Hade majoriteten gjort det moralen skulle ha krävt av er, det vill säga sålt fastigheterna som bostadsrättsfastigheter, hade det naturligtvis varit ett annat pris. Men ni valde att sälja enskilda fastigheter till 50 procent av marknadsvärdet. Det är klart att det är att slumpa ut.

Anförande nr 102

H a r d y H e d m a n (kd): Det innebär att du tror att vi skulle ha fått bättre betalt om vi hade sålt till andra fastighetsägare. Det är det som det innebär när du säger att

det var marknadsvärdet. Det är inte sant. Staden sålde till det värde som man skulle ha fått av en privat fastighetsägare.

Anförande nr 103

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag är naturligtvis väldigt glad över att Folkpartiet nu också vill satsa på arbetsmarknadspolitik efter hundra års liberalt funderande. Det är väldigt glädjande. Där har vi också genomfört en del ganska stora satsningar i Stockholm de senaste åren. Stockholm Matchning är ett av de framgångsrika koncept som vi har jobbat med och som ni också tidigare faktiskt jobbade med. Stockholm Retail har matchat unga arbetslösa mot handelsbranschen med väldigt goda resultat.

Problemet är faktiskt att ni är emot det här, att ni vill avskaffa detta. Ni har ju lagt fram fem punkter för arbetsmarknaden, som ni kallar det, där fyra punkter handlar om statliga åtgärder. En enda punkt är en kommunal åtgärd, och det är det ni kallar för Skärholmsmodellen och jobbgaranti. Det ska ersätta all annan arbetsmarknadsverksamhet. Vad den går ut på ser man när man läser ert dokument. Det står att alla arbetslösa stockholmare efter fem dagar ska erbjudas jobb i kommunen. Jag skulle gärna vilja veta från er sida, innebär det att man ska erbjudas jobb i kommunen i betydelsen att få lön eller ska man jobba för socialbidrag?

Anförande nr 104

T o r d B e r g s t e d t (m): Jag tycker att rätt ska vara rätt. Roger säger att det är ett av våra förslag som vi själva råder över. Jobbgarantin är ett sådant. Konkurrens, upphandling och avknoppning är ett annat. Simplex är ett tredje. Du har inte så rätt i det du säger, vill jag påpeka.

Anförande nr 105

Borgarrådet M o g e r t (s): Du svarade inte riktigt på min fråga. Den enda kommunala arbetsmarknadspolitiska åtgärd ni föreslår i ert fempunktsprogram vill jag vidhålla är att alla ska jobba åt kommunen efter fem dagar. Jag fick fortfarande inget svar på frågan hur de ska betalas. Ska de jobba enligt avtalsenlig lön eller ska de här 20 000 personerna tvingas jobba på socialbidrag?

Anförande nr 106

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Så här säger finansborgarrådet: Jag ska inte förlänga debatten, men jag vill understryka... Sedan kommer hon med ett antal påståenden som hon försöker få till sanning. Jaha! Då kanske vi ska ta en lektion i fastighetsförsäljning då, för det är väl ungefär det som skulle behövas.

Ni säger att den borgerliga majoriteten förra perioden när vi gav möjligheter för hyresgästerna i allmännyttan att friköpa sina fastigheter och bilda bostadsrättsföreningar gjorde det till dumpade priser och att vi skulle ha tagit mycket bättre betalt. Som ordförande i Familjebostäder på den tiden var jag mycket aktiv i de här frågorna och jobbade väldigt mycket med dem. Jag kan bara säga till finansborgarrådet som

en upplysning, och jag vill inte alls vara polemisk utan mycket uppriktig i det jag säger, att vi sålde till högsta marknadsvärde. Om man hade sålt till en annan fastighetsvärd som hade fortsatt att förvalta lägenheterna som vanliga hyresbostäder hade vi fått mycket sämre betalt. Om vi hade erbjudit att sälja till ett ännu högre pris hade vi inte kunnat sälja till de här bostadsrättsföreningarna. Men jag antar att det är det finansborgarrådet vill komma fram till. Om man hade åsatt ett ytterligare högre pris, alltså långt över marknadspriset, hade ingenting blivit sålt alls och då hade du fått behålla alla bostäderna precis som du egentligen vill. Men när det gäller sådana här saker tror jag att man ska hålla sig för god för att komma med uppgifter som faktiskt inte riktigt stämmer.

Du talar om en värdestegring. Ja, så är det. Av den summa de fick som sålde enskilda rätter att bo – observera att man inte säljer lägenheten, man säljer nyttjanderätten i en bostadsrättsförening – gick alltså 20 procent tillbaka till samhället i form av reavinst. Följaktligen måste du räkna av det på en gång. Det är en intäkt. Hur du än vänder och vrider på det kan jag tala om att i Familjebostäder sålde vi till högsta marknadspris till bostadsrättsföreningarna. Och vad använde vi pengarna till sedan? Jo, vi löste Stockholms stads skulder och gjorde det möjligt för dig att skaffa fram både en miljömiljard och en kompetensmiljard. Glöm inte det! Det är därifrån pengarna kommer.

Anförande nr 107

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag tackar allra ödmjukast för denna lektion. Jag vill bara säga att när det gäller värdering av fastigheter valde ni att värdera fastigheterna som hyresrätt fast alla visste att de skulle omvandlas till bostadsrätt. I början av 90-talet, när ni startade bostadsrättsomvandlingen, gjorde Familjebostäder, Stockholms hem och Svenska Bostäder också värderingar, väldigt professionella värderingar, vilket man också gjorde under förra mandatperioden.

Men det felaktiga är inte det som Hardy Hedman påstår, att vi skulle ha gjort jämförelsen att den fastigheten skulle ha gått till en annan privat värd. Det är inte det jag pratar om. Det jag pratar om är att det var en felaktig värdering eftersom huset skulle bli bostadsrätter. Det är den värderingen man lutar sig mot. Precis som man gjorde i början av 90-talet skulle man ha gjort nu. Snittet är naturligtvis 700 000 kronor per lägenhet. När nyttjanderätten sedan gick vidare till någon annan, när man sålde till högstbjudande, kan jag inte räkna ut hur många miljoner som har gått i enskilda familjers fickor. Det är bara att gratulera den som råkade bo i den kommunala hyresrätten just då.

Men försök inte läxa upp mig om hur värderingarna görs eller inte görs, för jag har också varit ordförande i ett bostadsbolag. Jag har också följt dem väldigt noggrant. I början av 90-talet använde vi den formen av värdering. Då var man överens om den värderingen och den värderingsgrunden över blockgränsen. Det är det som skiljer. Det som skilde 1998–2002, vet du vad det var? Det var att ni förbjöd allmännyttan att bygga också.

Anförande nr 108

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det var precis det jag sade, finansborgarrådet, att jag inte tänkte stå här och läxa upp någon. Jag kom bara med kalla fakta. Men det räcker inte, för det finansborgarrådet försöker göra är att återigen trixa med siffrorna för att få saker och ting att se ut på ett annat sätt än det egentligen är. Sanningen är ju att vi gjorde värderingar och sålde till högsta möjliga pris. Så är det. Och det skedde 1998–2002. Jag talar inte om början av 90-talet. Då var jag inte ordförande i Familjebostäder. Så var det inte.

Sedan kan man ha många olika åsikter om hur man egentligen ska åstadkomma blandade upplåtelseformer och annat. Det är i och för sig också tillväxtfrämjande. Jag erinrar mig en radiodebatt som vi hade där jag frågade: Hur ska vi åstadkomma blandade upplåtelseformer i miljonprogramsområden? Svaret från finansborgarrådet var: Vi ska bygga bostadsrätter. Hur många år tror ni det tar att få blandade upplåtelseformer i miljonprogramsområdena om man gör det genom att bygga nya bostadsrätter? Nej, bättre minne, finansborgarrådet!

Anförande nr 109

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag skulle aldrig trixa. Du påstår att jag med min argumentation trixar. Det är inte sant. Det är faktiskt lögn

Ni sålde naturligtvis till högstbjudande i jämförelse med privat hyresrätt. Vi krävde att ni skulle sälja som bostadsrätt. Ni vågade inte göra det eftersom ni visste att ni i det läget inte skulle få den hastighet på omvandlingen som ni nu fick. Därmed överförde ni gemensam förmögenhet till enskilda.

Anförande nr 110

B j ö r n L j u n g (fp): I ordningsfrågan ber jag om ursäkt. Jag blev helt lurad av det skickliga finansborgarrådet.

Jag vill dock erinra presidiet om att Barry Andersson, när han är ordförande, brukar säga: Ni ska inte kalla varandra för lögnare; ni kan säga att man har dåligt minne.

Finansborgarrådet sade till mig nu vid två tillfällen att jag for med lögn. Det, vill jag försäkra fullmäktige, tänker jag aldrig göra. Jag antar att det slank ur finansborgarrådet eftersom hon blev lite upphetsad över att jag kom med fakta som är svåra att bemöta med något annat än att säga att det är lögn.

Jag ger finansborgarrådet rätt på en punkt. Visst ville vi underlätta omvandlingen till bostadsrätter.

Vi sålde till högsta marknadspris till bostadsrättsföreningar. Det betyder att om vi hade begärt ett högre pris hade vi inte kunnat sälja. Då hade det nämligen inte funnits köpare. Så enkelt är det.

Vi sålde till ett pris som var avsevärt högre än om vi hade kunnat sälja till en annan privat fastighetsägare. Om man ändå säger att vi sålde för billigt finns bara ett annat

alternativ, och det är att inte sälja alls. Det var ju precis det ni hade velat. Det var det jag sade.

När det gäller fastighetsvärdering vill jag återigen säga att jag inte tar någon läxa från finansborgarrådet. Jag tar heller inga läxor från finansborgarrådet där man kallar fakta för lögn. Då är man långt ute i nyspråket från George Orwells 1984.

§ 19 Motion om utredning av möjligheten att bygga 1-2 våningar ovanpå en del av stadens trevåningshus och därmed även lösa tillgänglighetsproblematiken i husen (utl.2005:74)

Anförande nr 111

E v a O i v i o (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja mitt inlägg med att tacka borgarrådet för svaret på min motion. Det var länge sedan den skrevs.

Vi har varit inne på den här diskussionen alldeles nyss. Den här motionen handlar om att vi måste blicka fem år tillbaka i tiden. Finansborgarrådet sade nyss något väldigt viktigt. För fem år sedan rådde en skriande brist på bostäder i denna stad. Väldigt många av våra möten handlade om bostadsbristen. Hur ska vi få igång byggandet då tillväxten är bra och sysselsättningen är bra och många vill flytta till Stockholm, men väldigt lite händer på bostadsmarknaden? Finansborgarrådet konstaterade det som jag tänker säga nu: De kommunala bostadsbolagen fick inte bygga.

Det gäller då att komma med olika förslag och idéer för att råda bot på bristen. Ett förslag var just det som vi lyfter fram i motionen. Man behöver inte alltid ta ny mark i anspråk. Man kan se om man kan göra något med den befintliga byggnationen.

Vi tittade på tvåvåningshusen. Man skulle kunna lösa många problem genom att bygga ovanpå dem. Det var inte något nytt. Den diskussionen hade vi haft här i salen under den borgerliga perioden. Men den ledde inte så långt. Det var ändå en viktig sak att gå vidare med. Om vi funderar på hur det ser ut i staden i dag och på svaret på motionen så vet vi att det byggs mer än på många tiotals år. Det har vi konstaterat många gånger nu.

Det är möjligt för de äldre att flytta till nya lägenheter i 50-talsområdena i Farsta, Bromma och Hässelby. Det är också möjligt för dem att få hjälp av sina kommunala bostadsbolag och bostadsförmedlingen att göra detta.

Det är viktigt att de vet om det. Det som lyfts fram i motionen är hur viktigt det är att informera de äldre som vill bo kvar i sina invanda områden att de kan få göra det och att de kan få hjälp att flytta till nedre botten i samma hus eller till nybyggda lägenheter. Det är jätteviktigt att man satsar på det. De kan få ansöka om förtur.

Det är givetvis viktigt med fortsatt arbete i den här frågan. Vi löser i alla fall frågan om bostadsbehovet.

Bifall till svaret på motionen.

Anförande nr 112

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare. Miljöpartiet anser att motionens intentioner är bra. Det är en god idé att bygga på mer än två våningar. Det finns områden i staden som kan vara lämpliga att bygga på,

ibland enbart för att få ett ökat antal bostäder ibland för att se till att få ökad tillgänglighet i form av hiss.

Det gäller dock att förändringarna måste ske med respekt för områdenas karaktär och egenart och i linje med byggnadsordningen.

Jag vill säga att tredimensionell fastighetsbildning är väldigt spännande. Det är också ett bra sätt för flexibla lösningar för påbyggnad på hus. Det är något som Miljöpartiet stöder.

Främst kan vi naturligtvis lösa problemet med icke tillgängliga lägenheter genom att uppföra kompletterande bebyggelse. Det blir ju då framför allt i förorterna. Många sådana projekt hanteras just nu. Det gäller till exempel Årsta centrum, Vällingby centrum, Hammarbyhöjden, Älvsjö, Fruängen, Västertorp, Kärrtorp och Farsta. Det är mängder av projekt som är vettiga förtätningsprojekt i förorten. Där blir det nu hiss försedda nya bostäder. Med fler bostäder blir det ju lättare att flytta och lämna en otillgänglig bostad till någon som vill ha den i stället.

I dessa tider av stillasittande är det inte helt fel med den vardagsmotion som hus utan hiss ger, om man vill bo så.

Bifall till svaret.

Anförande nr 113

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Ordförande, fullmäktige! Det sista du sade tycker jag var att raljera med äldre personer som har svårt att gå i trappor. Jag hoppas att du ångrar dig.

Den här motionen har alltså varit på väg i fem års tid. Tord Bergstedt nämnde tidigare en motion som hade tagit ett år, men den här tar rekordet.

Jag vill tala om äldres möjlighet att bo kvar i det område där de kanske har bott i många år. Det handlar inte bara om hus som är byggda på 40- och 50-talet. Även på 1960-talet byggdes trevåningshus utan hiss, till exempel i Fagersjö där jag har bott. Därför skrev jag under den här motionen.

Tiderna har ju ändrats, precis som Eva Oivio sade. Nu bygger man igen. I borgarrådets text står det att den kommunala bostadsförmedlingen beviljar samtliga sökande som vill ha hiss i sitt hus förtur. Det tyckte jag var toppen. Men då är det viktigt att man informerar så att de äldre känner till att man kan begära förtur och att man verkligen arbetar för det på bostadsförmedlingen också.

Bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 114

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag ville låta de båda motionärerna komma till tals innan jag begärde företräde.

De här frågeställningarna är oerhört viktiga. Motionärerna har väntat länge. Det är tråkigt när det tar i princip över två mandatperioder att få upp sådana här viktiga frågor på bordet. Det är ju ingen ny fråga i fullmäktige. Den har debatterats i många år. Jag har själv varit med och debatterat den här frågan sedan 1991.

Som de båda motionärerna har varit inne på har det hänt en hel del under de år då den här motionen har beretts. Man kan kanske inte säga beretts när den har legat stilla. Men det har hänt oerhört mycket sedan den skrevs. En viktig sak är nyproduktionen och fullmäktiges mål 20 000 bostäder och följden av det, det vill säga flyttkedjor.

De som bor i trevåningshus har nu möjlighet att göra boendekarriär inom sitt bostadsområde och flytta in i ett flerbostadshus där det finns hiss från början. Det är en av de viktigaste förändringarna.

Som det står i föredragandetexten och synpunkterna har man byggt på flera våningar eller en våning till i olika projekt. Nackdelen med det är naturligtvis kostnaden. Det är upp emot 2 000 kronor dyrare per kvadratmeter. Det ska någon betala.

Jag tror att det är fullt möjligt att göra på en del ställen trots kostnaden. Stockholms-hem har gjort ett par försök i Hökarängen. Det är också oerhört dyrt – upp emot 600 000 per portuppgång.

Det som Lillian Falkbäck tar upp mot slutet är också oerhört viktigt. Man måste försöka matcha de behov som äldre har i förhållande till de barnfamiljer som bor i områdena. Där kan vi göra mycket mer. Det har lagts en del skrivelser, inte minst från min företrädare Roger Mogert, som uppmanade bostadsföretagen att följa de här frågorna och ta tag i dem och försöka matcha behoven hos barnfamiljer som är trångbodda med de enskilda äldre som bor i trevåningshusen och inte kommer ut.

Att det är ett riktigt bekymmer inser var och en som har kontakt med människor som sitter hemma och inte kommer ut.

Jag jobbade i hemtjänsten på 1980-talet i närheten av Skärmarbrink. Då träffade jag på människor som hade suttit hemma i tio år och inte kommit ut beroende på att man var risig i knäleder och höftleder. Det har ju gått framåt även när det gäller operationsteknik.

Det här handlar om människors väl och ve. Vi måste bli oerhört mycket bättre på att matcha behoven lokalt och se vad vi kan göra för att initiera och hjälpa till vid de tillfällen då äldre behöver komma till en ny lägenhet där det finns hiss.

Då väcks tanken på ett flyttbidrag som en del i en lösning av detta.

Det finns säkert ännu mer att diskutera. Bostadsanpassningen har ju också gått framåt. Det viktigaste är att vi fortsätter att bygga nytt och att vi bygger blandat.

Bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 115

Mats G. Nilsson (m): Fru ordförande! Man kan tycka att det är fascinerande att något som ligger så länge blir så tunt när det väl skrivs fram. Jag tycker att det här är en ganska bra motion. Det är bra förslag med bra intentioner som inte alls fångas upp av borgarrådet Rönngren.

Det konkreta som sägs om att få kraven klargjorda kommenteras inte. Den utredning man vill inleda besvaras inte annat än som en allmän uppmaning till Stadsbyggnadsnämnden och bostadsföretagen att ta fram förslag som ökar äldres möjlighet att få tillgång till en tillgänglig bostad. Det torde vara något av det minst kontroversiella som någonsin har sagts i den här salen. Det arbetar vi alla för på alla ställen där detta berörs.

Den stora frågan är det regelverk som gör detta svårt eller omöjligt. Det tas över huvud taget inte upp. Varför det inte är stadsbyggnadsborgarrådet Py Börjeson, som ser till att alla sådana här idéer och förslag stoppas, som är här och förklarar varför är konstigt.

Det som Eva Oivio och Lilian Falkbäck egentligen säger, även om de aldrig skulle säga det själva, är att sossarna i Stadsbyggnadsnämnden ska agera som Moderaterna, Folkpartisterna och Kristdemokraterna. Vi agerar ju så här. Vi vill få till sådant här och blir hela tiden stoppade.

Om man ska hitta majoritetens inställning till de här frågorna ska man läsa Skönhetsrådet. Det är så Stadsbyggnadskontoret skriver fram det och det är så ni röstar när det här kommer i nämnden. De här intentionerna är jättebra, men det är Socialdemokraterna som står här och berömmar varandra som egentligen stoppade det i praktiken. Det är ganska tråkigt.

Anförande nr 116

Borgarrådet Rönngren (s): Det skulle vara intressant att höra vilka projekt du talar om. Jag känner inte till några projekt som handlar om att bygga på en våning till som är stoppade. Du kanske kan berätta det för fullmäktige.

Skälet till att det har dröjt så här länge är att ni ägnade er åt utförsäljningar under den förra mandatperioden. Det har vi pratat en del om, så jag ska inte gå in vidare på det. Det var det ni fokuserade på. Alla andra bostadspolitiska frågor fick ligga vid sidan av och vänta på att vi i den här staden skulle få en majoritet som tar ansvar för bostadspolitiken i de olika delarna.

Den utredning som finns beskriven och som jag har tagit upp i synpunkterna är genomförd. Erfarenheterna från den och underlaget har legat till grund för uppdragen för bostadsföretagen för att gå vidare och hitta lösningar så att man kan gynna kvarboende och hjälpa de äldre som behöver flytta från lägenheter där man inte kan ta sig ned för trapporna till hus där det finns hiss.

Det är sådana uppdrag som vi redan har lagt och som nu håller på att genomföras.

Jag tror, trots det, att vi måste göra ändå mer. Det är oerhört många äldre som fortfarande bor isolerade.

Anförande nr 117

M a t s G . N i l s s o n (m): Som jag sade kan ju den intentionen inte på något sätt vara kontroversiell.

Jag ska ta fram en lista. Det kan Py göra. Jag ska bistå dig med detta.

Skönhetsrådet och Stadsmuseinämnden säger att detta strider mot detaljplanerna därför att det är så reglerat i vår stad. Då säger ditt parti regelmässigt nej. Det torde inte vara någon nyhet för dig.

Anförande nr 118

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Man kan undra varför ni på den borgerliga kanten inte gjorde något åt detta när det var dags och motionen låg ute. Då behandlades den över huvud taget inte här i fullmäktige.

Anförande nr 119

M a t s G . N i l s s o n (m): Lilian! Fundera på vad du säger. Jag gick fram och berömde din motion och intentionerna, och du gnäller över vad mina företrädare gjorde tidigare. Var det verkligen värdigt?

Anförande nr 120

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Vardagsmotion var det någon som talade om. Jag får väldigt mycket vardagsmotion hemma eftersom jag bor på fjärde våningen utan hiss. Det är bra för mig som inte hinner röra på mig tillräckligt mycket annars. Jag klarar av trapporna, men jag har grannar som inte har det lika lätt. Jag har äldre och även funktionshindrade grannar.

Jag tycker att den här motionen har ett bra syfte. Men det finns fler möjligheter än att bygga på. Syftet är ju att öka tillgängligheten så att fler människor kan bo kvar även när de blir äldre eller rörelsehindrade. Om man inte kan bo kvar i den egna lägenheten kanske man i alla fall kan bo kvar i sitt område.

Påbyggnad är en metod, tillbyggnad en annan. Kompletteringsbyggnation med hiss försedda bostäder är en tredje. Möjligheten att byta bostad eller få förtur till en annan lägenhet är en fjärde. Det finns en metod som jag inte tror att någon har nämnt, nämligen möjligheten till bostadsanpassning.

Man kan anpassa den nuvarande lägenheten så att man kan bo kvar. Den möjligheten har vi faktiskt lyckats med i våra 40-talshus som inte är tillgängliga. Vi har ändå lyckats få in trapphissar och trappklättrare. Jag trodde inte att det skulle gå eftersom trapporna är så smala, men det gick faktiskt. Jag har en granne som är rullstolsburen och nu är mycket lycklig över att kunna bo kvar i sin lägenhet två trappor upp. Det gick faktiskt.

Våra hus är inte byggda så att de går att komplettera med hissar. Planlösningarna fungerar inte för det.

Jag är mycket förvånad över Mats G. Nilssons uttalande att möjligheten till kompletteringsbyggnation och påbyggnader och tillbyggnader skulle stoppas. Jag känner inte igen den beskrivningen. Jag har sett i mitt eget område hur det kompletteringsbyggs. Man bygger till och ibland går det att bygga på. Men det är inte alltid det går. Min uppfattning är att när det inte går att bygga på handlar det mer om att det är tekniskt omöjligt och inte fungerar. Planlösningarna är sådana att det inte går att bygga till hissar.

Jag känner alltså inte igen den beskrivningen.

När det gäller möjligheten för människor att bo kvar i sina bostadsområden finns det en rad olika exempel. Det tycker jag är väl beskrivet i kommunstyrelsens beslut. Från Vänsterpartiets sida är vi helt nöjda med kommunstyrelsens förslag och yrkar bifall till det.

Anförande nr 121

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande! Den här motionen handlar ju om att bygga på en till två våningar i första hand ovanpå stadens trevåningshus för att få fram flera lägenheter och ge möjlighet till framför allt äldre och rörelsehindrade att bo kvar i sitt bostadsområde.

Från Folkpartiets sida delar vi motionärernas uppfattning. Det är viktigt och angeläget att fler ges möjlighet att bo kvar i det område där de kanske har bott i 20, 30 eller 40 år. Därför blir det märkligt när man hör Miljöpartiet och Cecilia Obermüller säga att det är bra för motionens skull att det saknas hiss. Det är märkligt om det är Miljöpartiets uppfattning. De borde rimligen tänka på de äldre och de rörelsehindrade.

Det finns ju andra möjligheter än att bygga på fastigheter. Man kan lösa detta med den så kallade tredimensionella fastighetsbildningen som ju används mer och mer i dag. Här saknas dock ett inslag. Det gäller ägarlägenheter. Om man från regeringens sida fick fart även på ägarlägenheterna skulle man nog ytterligare öka möjligheten att 20 000 lägenheter verkligen kommer fram. Tyvärr händer det inte så mycket på det området från regeringens sida.

Det stora problemet med allt detta är naturligtvis kostnaden. Det kostar så oerhört mycket att installera hissar. Byggkostnaderna ökar. Det handlar om planering, projektering och material. Det mesta av allt detta är skatter och avgifter. Borgarrådet Rönngren kanske kunde skriva till regeringen om detta. Man kunde kanske få ännu bättre fart på byggmarknaden om man förenklade och sänkte skatter.

Den motion vi behandlar är väldigt bra.

Anförande nr 122

Borgarrådet Rönngrén (s): Ordförande, fullmäktige! Jag delar Ulf Fridebäcks slutsats. Det största hindret är ju kostnaderna. Det är också det som gör att jag blir fundersam när jag hör att det skulle vara en stor mängd projekt som stoppats. Det är nog snarare så att man har tittat och upptäckt att det inte går att genomföra av ekonomiska skäl. Då är det viktigt att vi försöker titta på vad vi kan göra i staden med det vi ansvarar för i dag. Sedan kan man alltid diskutera skatter och regelverk som vi inte styr över själva.

Det vi styr över själva och har rådighet över kan vi gå vidare med för att få en ändring till stånd. Det tycker jag är viktigt. Då handlar det om, tycker jag, att i ännu större omfattning se över möjligheterna till lokala byten och matchning mellan behov. Barnfamiljer som i dag är trångbodda kanske kan byta med enskilda äldre som i dag bor högt upp i hus och inte kommer ut, oavsett väder. Det tycker jag är en viktig fråga att fortsätta med.

Jag har själv stått på en sådan där lokal där man hämtar nyckel till lägenheten och mött en dam som i flera år hade försökt att få en lägenhet i ett hus med hiss. Samtidigt känner jag fyra barnfamiljer i samma område. Det säger en del om att det går att göra mer.

*§ 21 Motion om metod att motverka diskriminering vid arbetskraftsrekrytering i staden
(utl 2005:81)*

Anförande nr 123

R o g e r M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har naturligtvis ambitionen att skriva fram ärenden snabbt, om inte annat så för att slippa få skällning av Kerstin. I det här fallet har det hänt att efter det att motionen behandlades av kommunstyrelsen i våras har utvärderingen av det sprintprojekt som nämns i texten kommit. Vi skulle därför vilja återremittera detta för att väva in det i underlaget.

Jag yrkar på återremiss.

§ 23 Motion om parkeringsproblemet i Västertorps centrum (utl.2005:101)

Anförande nr 124

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande, ledamöter! Det här är inte någon hetsig fråga, men den är viktig för Hägersten. Jag är lokalpolitiker och Hägerstensbo så i det avseendet är det viktigt. I den stora politiken är den dock inte så upphetsande.

Västertorps centrum har inte tillräckligt med parkeringsplatser och på torget råder parkeringsförbud sedan 1998. Resultatet kommer kanske att bli nedläggning av butiker och försämrade närservice för medborgarna. I flera års tid har man diskuterat olika lösningar, men det har tyvärr inte hänt något.

Av naturliga skäl åker många kunder till Skärholmen eller till Kungens kurva där det är lätt att parkera, och så handlar man där. Därför är situationen väldigt allvarlig, borgarrådet Leif Rönngren.

I Hägerstens stadsdelsnämnd står alla enhälligt bakom motionen. Det gör också Företagarföreningen och Stockholms hem, det vill säga bostadsbolagen.

Jag förstår inte det resonemang som ligger bakom borgarrådet Rönngrens avslag på motionen. Under rubriken Mina synpunkter skriver han att det inte är något problem eftersom folk parkerar trots att det är förbjudet. Det är väl inte något bra svar. Du tycker alltså att man ska fortsätta att parkera olagligt. Det är så jag tolkar borgarrådets svar.

Det pågår stora projekt i Västertorp. Man skulle kunna införa tillfälliga lösningar med till exempel snedparkering. Det skulle vara mycket positivt för företagarna. Jag har pratat med många. När man besöker dem och talar om att man är politiker blir de nästan förbannade. De har blivit lovade mycket i omgångar, men det händer ingenting.

Situationen är akut för företagarna och för medborgarna. Man behöver inte åka till Kungens kurva eller Skärholmen för att handla om man kan handla i Västertorp.

Jag tycker att man ska vara pragmatisk. Jag har ingen som helst förståelse för borgarrådets skäl till avslag på motionen. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 125

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill först rätta till en del.

Motionen kom först. Utifrån motionen beredde vi det här ärendet. Vi upptäckte när vi ställde frågan till kontoren att det hade varit förbjudet att parkera på torget sedan 1998. Trots det har man parkerat på detta torg under hela tiden.

Jag har haft kontakt med många runtomkring som tycker att det är den bästa lösningen. Jag är oerhört tveksam till att det skulle vara så.

Däremot är det sant som Abit skriver i motionen och tar upp i argumentationen här att Västertorp har många som handlar i det lokala centrumet. Man har stått sig bra i konkurrensen med köpcentrum runtom. Det är därför viktigt att parkeringsfrågan blir löst.

Just nu planeras det för en mängd bostäder runt detta område. Det kommer att ytterligare öka trycket på Västertorps centrum och på parkeringen både när det gäller de boende och dem som åker till Västertorp för att handla.

Lösningen på detta kan säkert se ut på flera sätt. I det här läget väljer vi att avslå motionen. Det pågår för tillfället en parkeringsutredning som tittar på förutsättningarna för handeln i centrum kopplat till helheten i trafiksituationen, det vill säga parkeringen och de nybyggnationer som är på gång.

Motionen väcktes utifrån diskussionen att det skulle tas bort parkeringsplatser. Det var då det blev förvirrat eftersom det inte fanns några parkeringsplatser att ta bort. Det var förbjudet att stå på torget.

Det som kommer nu är utifrån trängselskatteförsöket och infartsparkeringar. Det kommer att öppnas en infartsparkering med ungefär 80 platser alldeles i anslutning till detta. Det är oerhört intressant att se om man kan hitta några andra lösningar för att lösa parkeringssituationen framför allt utifrån centrumanläggningen.

Det var tänkt att parkeringsutredningen skulle kopplas tillbaka till Trafiknämnden och till markkontoret redan nu i oktober. Det har blivit något försenat. Denna utredning kommer att föreläggas Trafiknämnden och Marknämnden för beslut tidigt i vår. Min förhoppning är att vi då kan ta ställning till ett antal konkreta förslag om hur vi ska underlätta för parkeringen i centrum och för de boende.

Anförande nr 126

A b i t D u n d a r (fp): Det borgarrådet säger är ingenting. Det är precis som du skriver i resonemanget under Mina synpunkter. Det är inte något konkret om de problem som finns för företagare och medborgare i Hägersten.

En helt enhällig nämnd har tagit beslut om motionen för att läget är allvarligt och akut. Diskussionerna har tagit flera år.

Anledningen till att jag skrev motionen var att de har besökt vårt öppna sammanträde i Hägersten. Vi skrev motionen utifrån den uppvaktning som vi fick av företagarföreningen.

Man måste lösa det här kortsiktigt innan man gör en permanent lösning. Jag håller med dig om att det är viktigt med permanenta lösningar, men i avvaktan det kan man väl ändra på parkeringsförbudet på torget. Det är olagligt att parkera där, men folk parkerar i alla fall.

Anförande nr 127

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande! Jag blev lite fundersam över vad det egentligen står i motionen. Det står: att Stockholms stad omedelbart avbryter planerna på att stänga torget i Västertorp för parkering – alltså det torg som det har varit förbjudet att parkera på sedan 1998.

Nästa att-sats i motionen handlar om att man ska samarbeta med företagarförening, boende och stadsdelsnämnd i syfte att förbättra parkeringsmöjligheterna för alla bilburna besökare i centrum.

Det är precis vad som pågår just nu. Frågan är ju väckt och utredningen pågår. Det har blivit något försenat beroende på bostadsplanerna i området.

Jag tror också att man kan titta på detta med tanke på att infartsparkeringen öppnar nu, och se om man kan hitta några andra lösningar för att lösa detta kortsiktigt. Det kan inte göras i samband med motionsbehandlingen, utan vid sidan om.

Anförande nr 128

Ann-Marie Strömberg (v): Ordförande, fullmäktige! Vi i majoriteten är ju ganska vana vid att oppositionen inte läser våra förslag, vare sig i nämnder eller i fullmäktige. I det här fallet verkar det som om motionärerna inte har läst sin egen motion.

Det är två förslag. Det första är att Stockholms stad ska avbryta planerna på att stänga torget i Västertorp för parkering. Det har ju varit förbjudet sedan 1998, alltså i sju år. Det är ju redan stängt. Om motionärerna vill öppna torget och göra en parkeringsplats av det borde man ha föreslagit det så att vi fick ta en diskussion om det, även om jag inte tycker att det är något bra förslag.

Det andra förslaget är att inleda ett arbete tillsammans med företagarföreningen, de boende och stadsdelsnämnden i syfte att förbättra parkeringsmöjligheterna för de bilburna besökarna i Västertorps centrum. Det är ju redan bifallet. Det bifölls år 2004, alltså för över ett år sedan, i dåvarande Gatu- och fastighetsnämnden. Vi bestämde då att göra en ordentlig parkeringsutredning i samband med den omfattande planeringen för nya bostäder som pågår i Västertorp.

Den gången reserverade sig oppositionen. Hur ska ni ha det egentligen?

Syftet med motionen är ju tillgodosett. Om ni vill göra parkeringsplats av torget i Västertorps centrum ska ni väl föreslå det. Man kan inte avbryta planerna på att stänga något som redan är stängt. Det är inte tillåtet att parkera på torget i Västertorps centrum.

Om du kan få det till att vi struntar i frågan och att vi tycker att det inte är något problem med parkeringen i Västertorp har du definitivt inte läst föredragande borgarråds text. Vi påtalar ju problemet och vad vi tänker göra åt det.

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 129

A b i t D u n d a r (fp): Om jag förstod dig rätt är det ju bara att bifalla motionen.

Problemet är att situationen är akut för de företagare som verkar i Västertorps centrum. Det verkar som om ni inte har en aning om vilken situation de befinner sig i.

Det är förbjudet att parkera, men folk parkerar i alla fall. Jag menar att det är lika bra att man tar bort förbudet och inför snedparkering. Man får utreda hur det ska gå till. Det är viktigt att man tar bort det.

Du säger att borgarrådet har svarat. Jag tycker inte att man har svarat på det konkreta förslaget i motionen. Man hänvisar bara till den kommande utredningen. Det har man gjort i flera år. Man pratar om infartsparkeringen också. Infartsparkeringen kommer att ligga långt från Västertorps centrum. Jag har varit och tittat på den.

Anförande nr 130

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Vi tänker inte bifalla din motion, Abit, av två skäl. Förslaget att göra parkeringsplats av torget i Västertorps centrum tycker vi inte är något bra förslag; om det nu är det du menar. Du har uttryckt dig väldigt konstigt.

Menar du att vi ska ha två utredningar? Skulle vi utöver den parkeringsutredning som görs i samband med bostadsplaneringen ha en utredning till i samma syfte? Det tycker jag verkligen är överdriven administration. Din motion är ju inte avslagen. Den är besvarad i vårt förslag till beslut. Du behöver inte vara så besviken. Vi är mycket väl medvetna om situationen i Västertorps centrum.

Jag bor själv i angränsande område, så jag har lokalkännedom. Jag är medveten om problemen. Utredning pågår om hur vi ska lösa frågan.

Anförande nr 131

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! Jag vill först säga att jag delar den oro för små bostadsnära centrum, som kommer fram i den här motionen. De för en tynande tillvaro och behöver stöttas på olika sätt. Däremot anser jag inte att parkering är den viktigaste åtgärden. Den viktigaste åtgärden är att inte öka de externa köpcentrum som expanderar i den här regionen och utarmar de lokala centrumen.

Trenden med stora köplador i kranskommunerna är det stora hotet mot mindre centrum, som till exempel Västertorp. Det är också värt att poängtera att de som drabbas allra hårdast är inte bilisterna utan det är de som inte kan eller vill ta bilen som får försämrade service. Det gäller till exempel äldre och barn och ungdomar.

Jag vill opponera mot den text som står i motionen om trängselavgifterna – eller som motionärerna säger biltullarna. Det står att det kommer att bli ett ökat parkeringsbehov i Västertorp. I de studier som har gjorts finns det inget som visar på att parkeringsbehovet kommer att öka i ytterstaden. I London till exempel har parkeringsbehovet snarare minskat sedan man införde trängselavgifter där.

Vi gör ju, som borgarrådet sade, satsningar på infartsparkeringar i närområdet. Det kommer inte att öka behovet av parkeringsytor i Västertorp. Det kommer, som sagt, att bli plats för ungefär 80 bilar på infartsparkeringen.

Det är bara att hänvisa till den utredning om parkeringsbehovet som pågår. Innan den är klar anser jag att man kan avvakta.

Anförande nr 132

A b i t D u n d a r (fp): Jag åker dagligen från Västertorps centrum, och jag kan försäkra Per att många tar bilen och parkerar vid tunnelbanan och sedan tar tunnelbanan. Det är ganska logiskt. Jag förstår inte ditt exempel från London. Jag kan inte kommentera just London. Man har försökt skapa nya parkeringsplatser för att bemöta den eventuella ökningen.

Du nonchalerar detta och säger att det inte kommer att öka eftersom det inte har gjort det i London. Det stämmer inte med verkligheten. Jag åker dagligen och ser hur folk åker bil och parkerar. Jag har själv försökt parkera min bil. Det är svårt att hitta parkeringsplats.

Jag är säker på att många bedömer att behovet kommer att öka. Då blir det ytterligare problem för Västertorp.

Anförande nr 133

P e r B o l u n d (mp): Det är svårt att se varför problemen skulle öka när vi nu bygger en infartsparkering i det här området. Det kommer att täcka det behov av infartsparkering som uppstår.

De studier som görs visar att parkeringsbehovet runt avgiftszonen inte kommer att öka. Det som möjligtvis ökar är behovet av infartsparkering. Det täcker vi genom att anlägga infartsparkeringar, bland annat i närheten av Västertorp.

Anförande nr 134

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Att Strömberg och Bolund är ute efter att förhindra, försvåra och fördyra är ingen nyhet. Att borgarrådet Rönngren nödgas gå med på det för att behålla makten är mer bekymmersamt. Jag trodde att ni var lite inne på Stockholms utveckling och att underlätta för företagare. Genom att underlätta för boende och besökare underlättar man för företagare. Då skapas det fler jobb. Jag trodde att det var ganska angeläget för er.

Du hänvisar till ett par saker, Rönngren. Du säger att mer p-platser kommer att skapas för de boende. Du nödgas ju gång på gång gå med på ett väldigt lågt p-tal, nämligen 0,7 platser per lägenhet. I verkligheten har man i de här områdena ofta en eller mer än en bil per hushåll. Redan där ligger det alltså på minus. Det är bekymmersamt

Ni hänvisar alla tre, Rönngren, Bolund och Strömberg, till p-platser vid trängsel-skattens införande. Är inte de tillfälliga? De flesta av de infartsparkeringar som är

avsedda att tillskapas är tillfälliga. Nu står det i tidningen att de inte kommer att bli färdiga till trängselskattens införande. Där ska det byggas bostäder, idrottsplatser eller idrottshallar sedan. Det går inte att utnyttja dem hela tiden.

Det är visserligen förbjudet att parkera på torget, men förbud att parkera innebär inte förbud att stanna. Många småbarnsföräldrar, pensionärer eller människor som har svårt att gå kanske ändå kan ta sig fram till viss del. De har behov av att stanna ganska nära affären och göra ett snabbt ärende. Man får faktiskt stanna fem minuter för ett snabbt ärende eller för av- och pålastning. Denna möjlighet som har fungerat bra tar ni bort.

Om det blir några platser så småningom blir det en bra bit därifrån.

Bolund säger att behovet av infartsparkeringar inte kommer att öka. Jag har ett antal gånger varit i Skärholmen, men jag har också erfarenhet från Västertorp eftersom jag bor på andra sidan E4-an. Det ingår nu i vårt område. Jag har fått många synpunkter.

Mitt på dagen en vanlig veckodag är det ofta fullt i Skärholmen när det är slaskigt och dåligt väder. Folk stannar då i Skärholmen och tar tunnelbanan in. Jag trodde att ni tyckte att det var bra.

Det kommer att bli likadant i Västertorp när man vill slippa köra förbi biltullarna. Jag trodde att ni tyckte att det var bra. I stället vill ni förhindra det.

Anförande nr 135

P e r B o l u n d (mp): Jag måste säga att man blir ganska trött på att höra Berthold Gustavssons ständiga inledningsanförande om att vi alltid är ute efter att försvåra och förhindra. Det är inte något särskilt konstruktivt debattklimat som Berthold eftersträvar. Det är självklart inte så. Vi är inte ute efter att försvåra eller förhindra. Vi är snarare ute efter att underlätta – kanske inte bara för biltrafiken, som Berthold, utan även för kollektivtrafik, cykel och gående.

Berthold säger att infartsparkeringarna inte kommer att bli färdiga. Det stämmer inte. Vi arbetar stenhårt med infartsparkeringarna och de kommer att vara färdiga tills trängselavgiftsförsöket införs.

Berthold är orolig för att de är tillfälliga. Som jag ser det måste en stad vara flexibel och alltid vara i rörelse. Vi kan inte införa en helig princip om att parkeringar aldrig någonsin får röras. Vi måste kunna bygga bostäder eller service till exempel. Däremot måste man ständigt hålla koll på parkeringsbehovet. Om man ser att det behövs infartsparkeringar får man ju se till att ersätta de platser som tas bort.

Anförande nr 136

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Per Bolund! Visst är det sant att du vill hindra, försvåra och fördyra.

I ditt anförande ville du hindra köpcentrum. Du vill förhindra att det inrättas köpcentrum. Du talade om stora lador i grannkommunerna. Du vill inte leva upp till det behov och den efterfrågan som finns. Du vill förhindra att det etableras.

Du vill förhindra för pensionärer och dem som har svårt att gå och dem som har barn med sig att komma nära affärer. Det är väl att hindra, försvåra och förbjuda när man tar bort möjligheten att komma nära? Jag kan inte göra annat än tolka dig så som du säger.

Du kan väl stå upp för det och vara ärlig så att väljarna ser var ni står. Det kanske är en del som röstar på er ändå. Det är möjligt.

Anförande nr 137

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Du säger att vi vill ta bort möjligheten att parkera på torget i Västertorps centrum. Den möjligheten togs ju bort redan 1998. Det var ju valår, så jag undrar varför ni inte återinförde möjligheten under den förra mandatperioden, om ni nu tyckte att det var ett dåligt beslut att ta bort den.

Om ni skulle vilja göra parkeringsplats av torget borde ni föreslå det i stället för de konstigheter som ni håller på med.

Jag kan inte förstå på vilket sätt den stora utredning vi gör om Västertorp och parkeringsmöjligheterna där skulle försvåra möjligheterna att parkera i Västertorp. Vi försöker ju förbättra möjligheterna. Ni vill inte ens utreda saken, och inte har ni kommit med några konkreta förslag heller utöver att ni vill göra parkeringsplats av torget. Det tycker vi inte är något bra förslag.

Anförande nr 138

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ann-Marie Strömberg, vi är vana vid att du gör allt för att förhindra för bilarna. Du berömmar dig ibland av att vara suvarnas och bilisternas största fiende. Det är bara att stå upp för det och säga att alla ska cykla i snö och slask med tre barn på cykeln och ha kassar med sig när de har handlat. Om de ska cykla tre kilometer eller mer spelar ingen roll. Det är sådant som man bara ska kunna klara. Det kanske är en del som röstar på er ändå. Men säg det.

Jag sade inget om parkering på torget. Jag tycker att det kan vara parkering på torget. Men även om det är parkeringsförbud får man stanna en kort stund för av- och pålastning. En som är funktionshindrad eller pensionär eller har två barn på armen kan behöva det.

Jag tycker att det vore bra om man kunde göra det ändå bättre.

Anförande nr 139

Borgarrådet R ö n n g r e n (s). Jag vill bemöta det som Berthold försöker lägga oss till last, nämligen att vi skulle vara ute efter att förhindra, försvåra och fördyra. Det handlar inte om det. Det handlar om att ha god koll på hur det ser ut i verkligheten. Det är nog oerhört viktigt att man gör en sådan utredning som just nu pågår så att

man inte bara kortsiktigt gör en lösning som inte ens är bra. Det ska hålla över tiden. Det byggs oerhört många nya bostäder i och omkring Västertorp, och då måste man fundera över vilka konsekvenser det får.

Man kan sedan lyfta in nya frågor som Berthold försökte göra om trängselskatteförsök, miljöavgifter, parkeringstal och annat. Det kan vi ta på budgetfullmäktige som kommer inom kort.

Jag ser fram emot parkeringsutredningen. Det kommer att bli ett mycket viktigt instrument för att lösa sakfrågan över tiden och inte bara kortsiktigt med lite konstgjord andning.

Anförande nr 140

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Det är bra om det kommer att lösa sig över tiden. Innan det är klart kanske vi ha bytt majoritet, vilket stockholmarna plägar göra. Då är det ännu större chans att det blir ännu bättre.

Du svarade inte på frågan om p-platser för boende, som du hade uppe i ditt anförande. Det är så pass få platser och det ligger så långt från centrum så det kan inte vara där du ska förbättra om det ska vara långsiktigt. Då får du nog hjälpa till närmare centrum om du ska få tillräckligt stöd från oss. Du kan inte få stöd för ett majoritetsförslag i den här frågan.

Det är problem för många. Alla kan inte ta sig fram hur som helst i vilka väder som helst. Det kanske inte är meningen att alla ska handla där, men någonstans borde de få handla.

Det kan behövas att de åtminstone kan stanna till tillfälligt. För de småbutiker som finns där kanske det bara behövs en liten stund för att man ska springa in och hämta sina varor eller köpa någon liten grej.

Anförande nr 141

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande! Som jag har nämnt tidigare vill företagarföreningen att det ska hända något konkret. De har väntat i flera år. Stockholmshem skriver i sitt remissyttrande att motionen bör stödjas. De stöder motionen för att man som hyresvärd vet vad det innebär för de näringsidkare som verkar där. Det är jätteviktigt. Som lokalpolitiker stöder vi motionen enhälligt, från Vänsterpartiet till Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Här säger man nej.

Ibland förstår jag inte. Ni framställer er ibland som demokratins änglar, men när det gäller struntar ni i det. Ni försvarar stadsdelsnämnderna utifrån den demokratiska aspekten. Nu kommer vi med en enhällig konkret lokalfråga och ni säger nej. Det enda skäl som jag kan höra att ni gör gällande är att det råkar komma från mig och jag tillhör ett helt annat parti än den här sidan. Det är djupt beklagligt. Det är skönt om vi tar bort stadsdelsnämnderna om de bara är ett spel för gallerierna som ni använder när det passar er.

De som verkar där är djupt oroliga för situationen och ni hänvisar till en kommande utredning. Jag har varit där. Ni har inte pratat med dem som har affärer där. Under flera års tid har de hört talas om den här utredningen. De har inte fått hjälp i den situation som råder. Därför menar jag att man måste ta bort förbudet på torget och hitta kortsiktiga lösningar i avvaktan på den stora lösningen.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 142

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Jag vill bara tydliggöra att man fattade beslut om den här utredningen förra året. Den pågår just nu. Inom kort kommer vi att få se resultatet av den. Det kommer att bli ett bra redskap att använda i planeringen av både trafiksituationen och parkeringarna i detta område.

Det är inte ett avslag, Abit. Det är ett besvarande på grund av hur sakförhållandet ser ut.

Jag tror inte att jag helt delar din demokratisyn.

Anförande nr 143

A b i t D u n d a r (fp): Besvarat eller avslagit – det är en lek med ord. För den som har affär i Västertorps centrum innebär det ett avslag eftersom man inte får ta bort förbudet på torget och införa snedparkering.

Man skriver i ärendet att detta skulle ha kommit till våren. Det har inte blivit så. Företagarföreningen har redan träffat en del tjänstemän. De har helt olika uppfattningar. De har framfört den akuta situationen. Det är det jag diskuterar, Leif Rönngren.

När det gäller demokratisyn menar jag att det är Hägerstens stadsdelsnämnd det handlar om. Ni menar att stadsdelsnämnden är viktiga för demokratin. Nu har vi en lokal fråga som alla partier ligger bakom, men ni säger nej därför att jag har skrivit motionen. Det är därför du säger nej.

Anförande nr 144

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! Jag har inget intresse av att förlänga den här debatten, men eftersom Berthold Gustavsson vantolkar mig på ett fullständigt groteskt sätt känner jag mig tvungen att begära ordet igen. I mitt anförande tog jag upp problemet med att människor som inte har bil får sämre service när man bygger externa köpcentrum.

Det är väl känt genom många olika studier och mycket forskning att externa köpcentrum utarmar och slår ut lokala centrum som är mer bostadsnära.

De människor som är beroende av lokal service och som inte har alternativet att ta bilen till Kungens kurva eller något annat köpcentrum får en försämrad situation. Det är dem du försvårar för, Berthold. Du förhindrar att de får tillgång till service genom

att du för en politik som leder till ökad bilism och ökad utflyttning av service till externa köpcentrum.

Till Abit vill jag säga att anledningen till att vi inte biföll motionen är att motionens att-satser inte går att bifalla. Den ena är olaglig och den andra är redan genomförd. Vi håller på med en parkeringsstudie, precis som du säger, i kommunikation med de lokala företagarna. Det gör det svårt att bifalla den.

Anförande nr 145

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Per Bolund! Du säger att jag vill förhindra detta genom att det byggs köpcentrum. Har du funderat någonting över att det ena inte behöver utesluta det andra? Det finns vissa som har behov av att köra till köpcentrum och den typen av affärsutbud.

Men om du förhindrar andra kategorier att handla i närcentrum så är det väl du som förhindrar att man kan välja. Det gäller valfriheten. Det kan ju vara bra både för den ena kategorin och för den andra. Det kanske till och med är så att det ena är bättre den ena dagen och det andra den andra dagen, beroende på vad det är som man ska uträtta. Om det handlar om att lämna kläderna till kemtvätt så kanske man åker till Västertorps centrum, och om man ska storhandla så åker man kanske ned till Kungens kurva. Om det gäller att köpa lite småsaker så kanske man tar Västertorps centrum, och om det är andra saker så kanske man åker till Kungens kurva eller till Skärholmen.

Jag tycker att man ska göra det så bra som möjligt för så många som möjligt. Det är därför vi vill ha valfrihet i vår politik.

Anförande nr 146

P e r B o l u n d (mp): Det borde vara välkänt för alla att en affär behöver en viss omsättning för att kunna gå runt. Om den inte får den omsättningen så går det inte att hålla affären levande längre.

Det som händer när man bygger externa köpcentrum, vilket Moderaternas politik starkt bidrar till, är att man drar kunder från de lokala bostadsnära centrumen. Detta gör att de hotas och i värsta fall tvingas slå igen. Detta är väl känt och väl studerat på många områden runtom i Sverige och i resten av världen också. Effekten av detta blir att det blir försämrad service för dem som inte har tillgång till bil eller som inte vill använda bilen.

Anförande nr 147

A b i t D u n d a r (fp): Det håller inte, det som du säger om att det är så viktigt att så många centrum och företagare på de här orterna ska överleva. De gör inte det. Just för att de ska överleva föreslår vi att man ska lösa ett akut problem i avvaktan på den stora permanenta lösningen. Ni stöder inte detta. Det enda motivet till det som du uppger är att detta skulle vara olagligt. Därför säger vi att man ska ta bort det här.

Det har blivit praxis, precis som borgarrådet skriver. Folk parkerar där i alla fall. De har accepterat det här. Vi menar att det egentligen innebär att man tycker att det är helt okej att man parkerar där olagligt. Det är det som borgarrådet skriver under mina synpunkter här. Då menar vi att man ska ta bort det här i stället och införa snedparkering för korta 15-minutersintervaller. Man kan också ha p-skiva – allt i avvaktan på den stora lösningen.

Anförande nr 148

P e r B o l u n d (mp): Precis som jag har sagt tidigare här är det som vi håller på med att vi anlägger en infartsparkering här, som ju inte kommer att försämra parkeringsmöjligheterna – åtminstone inte som jag kan tolka det. Dessutom håller vi på med en parkeringsutredning som ska se efter hur behovet ser ut och var det finns någonstans. Jag tycker att vi får vänta tills den utvärderingen är klar, och sedan se vad man behöver göra för åtgärder.

Anförande nr 149

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ordförande, fullmäktige och speciellt Abit Dundar och Berthold Gustavsson! Besöksparkering är en viktig förutsättning för många av våra förortscentrum och deras överlevnad. Därför är det i samband med det programarbete som nu påbörjats i Västertorp och som kommer att leda till nya bostäder och en upprustning av den yttre miljön, bland annat av centrumområdet, viktigt att även parkeringssituationen i centrum utreds särskilt.

Avsikten med programarbetet är inte att minska antalet parkeringsplatser i centrumområdet, då dessa har stor betydelse för handeln. Det finns inte heller några aktuella planer på att minska antalet parkeringsplatser i Västertorp i stort. Gatu- och fastighetskontoret genomför nu en parkeringsutredning inom programarbetet, vilket beräknas kunna redovisas för gatu- och fastighetsnämnden under våren 2005. Den är alltså förskjuten, som borgarrådet sade.

I och med den föreslagna kompletteringsbebyggelsen i stadsdelen kommer trycket på parkeringsytor där att öka. Av den anledningen finns det skäl att se över parkeringsförutsättningarna i centrumområdet så att den goda närservicen kan behållas. Det är viktigt att alla parter – staden, stadsdelsnämnden, boende, företagarföreningar och andra intressenter – samverkar i frågor av denna art. Då kan alla aspekter läggas in så att vi får trivsamma och levande stadsdelar med ett aktivt närings- och serviceutbud och en bra boendemiljö.

Det jag nu läste var föredragande borgarråds text. Hur kan ni få detta till att vi försöker försvåra för företagen i Västertorps centrum och för de boende där? Det handlar både om boendeparkering och besöksparkering i det här ärendet. Det är precis det som du, Abit, ville ha igenom i din motion. Du slår in öppna dörrar; det är vad du gör. Vi har lyssnat på stadsdelsnämnden, på de boende och på företagen. Vad är det för fel med det här? Hur kan ni få det till att vi försvårar för Västertorps centrum? Läs inntill!

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 150

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande! Jodå, jag kan läsa innantill. Jag kan också lyssna. Det som Ann-Marie Strömberg sade i sitt första inlägg var något helt annat än det som hon läste innantill här nu.

Tydligen försöker Ann-Marie Strömberg att påverka föredragande borgarråd i en mer negativ riktning än vad föredragande borgarråd har skrivit i sitt utlåtande. Alla de negativa saker som Ann-Marie Strömberg tog upp i sitt inledningsanförande var mycket mot bilister och om att försvåra och förhindra. Bilisterna skulle inte få stanna tillfälligt på torget och så vidare. Det blir problem, inte bara för handlarna i Västertorps centrum utan också för de boende i en krets runtomkring. De behöver använda platserna för att komma åt vid de tillfälliga uppköpen.

Beträffande bostadsbebyggelsen verkar ni hela tiden för ett så litet parkeringsantal att det inte får plats några andra bilar än de boendes. Inte ens alla som bor där kan parkera.

Anförande nr 151

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Om jag skulle ha försökt påverka föredragande borgarråd i negativ riktning så har jag tydligen lyckats dåligt, för det här är ett väldigt positivt svar när det gäller parkeringssituationen i Västertorp. Dessutom råkar det faktiskt stämma med min uppfattning. Jag har inte sagt något negativt om behovet av parkeringsplatser i Västertorp.

Jag förstår nu att en lösning som ni föreslår är att öppna torget och göra parkeringsplats av det. Det tycker inte vi från majoritetens sida är något bra förslag. Det är väl det enda negativa som jag har sagt i kväll.

Jag tror att ditt missnöje egentligen handlar om att du gjorde en miss när du reserverade dig mot parkeringsutredningen när vi antog den i gatu- och fastighetsnämnden för över ett år sedan. Det är väl lite svårt att smälta att vi faktiskt någon gång kan ha positiva lösningar på parkeringsfrågor från majoritetens sida. Men du kan ju faktiskt läsa mina förslag i fortsättningen. Tänk på talesättet! Även om du tycker att jag är en blind höna så kanske jag har ett korn någon gång ibland.

Anförande nr 152

A b i t D u n d a r (fp): Du försvårar genom att ni säger nej. Du röstar mot motionen. Anledningen är att motionen tar upp den korta lösning som har varit bekymmersam för företagarna, och fortfarande är det. Som jag sade: Läs gärna Hägerstens stadsdelsnämnds svar! Där skriver man ganska tydligt att den här diskussionen om utredningar hit och dit har förts under flera års tid. Men man har inte löst detta. Det är precis det här som jag diskuterar, Ann-Marie Strömberg. Jag kan svaret som borgarrådet skriver.

Det jag vänder mig emot är att man inte löser det konkreta problemet, som är akut. Ni struntar i vad Hägerstens stadsdelsnämnd säger och tycker. Till och med din kompis i Hägerstens stadsdelsnämnd har röstat för motionen och stött den. Men här säger du nej.

Det beror inte på någonting annat än att jag har råkat skriva den. Jag bor i Hägersten, jag är lokalpolitiker där och det är jag som motionerar. Det är därför ni går emot den. Det beror inte på någonting annat.

Anförande nr 153

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Du menar alltså, Abit, att vi ska göra en utredning till. Vi ska tydligen ha två parallella utredningar i samma ämne. Vad är skillnaden mellan ditt förslag och det sista stycket i borgarrådets brödtext? Det är ju samma sak. Ska vi ha två utredningar för att ni inte kan bifalla det förslag som vi kom med?

Du pratar om konkreta förslag på akuta lösningar. Det enda som jag har uppfattat är att du vill göra parkeringsplats av torget i Västertorps centrum, vilket vi inte tycker är något bra förslag. Det är det enda konkreta som du har kommit med. Kom med lite konstruktiva förslag i stället!

Dessutom är det inte detta som du har föreslagit i din motion. Du föreslår att vi ska stoppa planerna på att stänga någonting som har varit stängt i sju år. Det är inte jag som inte läser. Det är du som inte läser. Men du kanske har gått i den där flumskolan som ni alltid pratar om på den andra sidan. Det har inte jag gjort.

Anförande nr 154

P e t e r C e d e r h o l m (m): Man kan inte både äta kakan och ha den kvar. Man kan inte vända kappan efter vinden åt två olika håll samtidigt.

Nu kommer jag att säga något chockerande: Jag tycker att det finns en bra sak med biltullsskatten. Jag återkommer till detta.

Fakta är att störst i världen på att kunna stämma av folk och bilar och omsättning i butiker är ett kanadensiskt företag som heter DA-Design. De hävdar att drygt 70 procent av omsättningen i butiker i staden kommer från bilburna kunder. Så har det varit länge, och så kommer det att förbli.

Jag gillar Heron City. Det är tillgängligt, och det hade ett bra utbud. Det går inte att vända kappan efter vinden och skylla på ett faktum. Jag tror att alla experter är eniga om att Heron City kommer att få ett uppsving i och med biltullsskatten. Jag tycker personligen att det är bra om det blomstrar där, för där kommer jag fram lätt.

Traffic Master, som också är en auktoritet på området, har i artikel på artikel visat att omsättningen i Londons city innanför tullarna minskade för många med ungefär 30 procent efter ett år. Det som sker är att city avbefolkas på människor och på butiker. Vill man ha en blomstrande innerstad så är man emot biltullsskatt. Vill man, som jag, att Heron City ska växa eftersom det är tillgängligt – alltså av rent egoistiska skäl – så kanske den biten av biltullsskatten är bra.

Men det går inte att beskylla oss på den här sidan för att vi gynnar tillkomsten av köpcentrum. Den enskilt största insatsen som de facto kommer att göra att köpcentrum kommer att blomstra ännu mer är biltullsskatten, och inget annat.

Anförande nr 155

P e r B o l u n d (mp): Föga förvånande håller jag inte med om analysen att trängselavgifterna kommer att gynna externa köpcentrum. Jag tror snarare att de kommer att leda till att biltrafiken minskar totalt sett i regionen och att man därför kommer att gynna just det bostadsnära centrumen som man inte behöver ha bil för att ta sig till.

Påståendet att innerstaden kommer att avfolkas av trängselavgifterna är intressant. Vi kan se med våra egna ögon, rent praktiskt, hur det blir den 3 januari när vi inför trängselavgifterna. Då kan vi gå ut tillsammans och se om innerstaden har avfolkats eller inte. Det kommer att bli spännande att se vilket resultat det blir.

Den studie som du hänvisade till som visar att 70 procent av kunderna i Stockholm skulle vara bilburna är jag intresserad av att få ta del av. Någon sådan har inte jag sett, och det skulle överraska mig mycket om det går att bevisa något sådant.

Anförande nr 156

P e t e r C e d e r h o l m (m): Jag skrev uppsats om detta på ekonomlinjen. Du får gärna ta del av källförteckningen med den tjocka lunta från DA-Design som visar detta. Det är intressant att Bolund sitter här och ifrågasätter världens främsta auktoritet – DA-Design. Han blundar också för Traffic Masters etablerade undersökningar. Det tycker jag också är intressant.

Jag sade inte att 70 procent av kunderna kom med bil. Jag är ekonom, så jag förstår skillnaden mellan det och vad jag sade, nämligen 70 procent av omsättningen. Det är en väldig skillnad.

Anförande nr 157

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige och eventuella åhörare! Jag beklagar att jag tar ordet igen här, men jag tycker att det kan vara lite hederlighet i politiken. Jag kan inte finna mig i det skamgrepp som Ann-Marie Strömberg tar.

Ni satte konsekvent i system att varje sammanträde komma 10–15 minuter efter det att sammanträdet skulle ha börjat med 15, 20 eller 25 lappar som vi skulle läsa in och ta ställning till. Vi hade en ordförande som sedan körde sammanträdet ganska fort och effektivt, så det fanns ingen tid att läsa lapparna under tiden heller. Det gjorde ni bara för att du skulle få tillfälle att få uppmärksamhet i lokalpressen därute. Sedan begärde vi att sammanträdet skulle ajourneras så att vi fick läsa in lapparna. Därmed kunde ni sluta med era dumheter.

Man måste ge varandra lite möjlighet att agera och reagera på vad de andra gör, säger och skriver. Det här handlar alltså om när Ann-Marie Strömberg kom med en lapp angående parkeringsproblematiken i Västertorp. Sedan gick man ut i Mitt i Söderort med att vi hade gjort fel. Det var detta hon kommenterade i sin kontrareplik. Jag kan inte begära replik på en kontrareplik, och därför begärde jag ordet. Jag måste få kommentera detta på något sätt; det tar jag mig rätten att göra.

Per Bolund! Med statistik kan man bevisa mycket, och man kan utelämna det som inte är bekvämt. Men helt sant är i alla fall att om man inte får parkera i Västertorp och där i närheten så kan det bli problem för många som inte har så lätt att ta sig fram på annat sätt.

Du hänvisar till att man försvårar för dem i Västertorp som vill handla där om det finns köpcentrum. Men det är väl också så att konkurrens är till fördel för konsumenten? Det pressar ju priserna, och det gör att även de lokala handlarna får pressa priserna och se till att de gör det på ett bra sätt. Eller också får de profilera sig med någon eller några produkter, vilket många här har gjort. På det sättet kan de klara sig bra, för man uppskattar den personliga servicen och det mindre utbud som man behöver just där och då. Därför väljer man att köra dit, under förutsättning att man kan parkera på ett någorlunda rimligt sätt för dessa korta ärenden.

Man kan åka till det ena stället den ena gången och till det andra den andra gången om det finns möjlighet och om inte du förhindrar, försvårar och fördyrar för folk.

Anförande nr 158

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Berthold! Jag kan beklaga att vi ibland har varit sena med att komma med våra förslag. Men jag kan inte tycka att ni har varit så mycket bättre själva i det avseendet. Om man får förslagen sent så kan man faktiskt begära en ajournering för att hinna läsa igenom dem i stället för att bara förutsätta att allting som kommer från den andra kanten är fel. Det är bättre att begära den tiden än att vara sur i efterhand för att man märker att det var någonting som man kanske skulle ha kunnat stödja om man hade läst på.

Visst nappar massmedierna på förslag! Den rätten har vi alla.

Anförande nr 159

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande! Jag ska fatta mig kort.

Ann-Marie Strömberg! Om man ska vara lite politisk hederlig så kan man också göra så att man säger: Här har vi ett avvikande förslag; ni kan se om det är någonting som ni vill stödja. Det har hänt många gånger att vi då har gjort detta.

Anförande nr 160

P e r B o l u n d (mp): Herr ordförande! Jag ska inte blanda in några papper eller andra irrelevanta frågor. Men jag måste beklaga att Berthold varje gång som han går upp lägger ord i min mun som jag inte har uttalat. Det tycker jag är tråkigt, för jag tycker inte att det tillför någonting till debatten över huvud taget. Om du kunde sluta med det så vore jag tacksam.

Du säger att jag inte vill att man ska kunna parkera i Västertorp. Det har jag aldrig sagt. Vi håller på att göra en utredning av parkeringsmöjligheterna där just för att se var det behövs göras förbättringar. Det är ingen som har sagt att man inte ska få parkera bilen i Västertorp. Så sluta med detta, är du snäll!

Du säger att konkurrens gynnar alla kunder. Men en annan grundregel i ekonomin är att konkurrenterna själva eftersträvar monopol. De vill helst slå ut de andra som konkurrerar om kunderna. Tyvärr är de externa köpcentrumen bra på det. De drar kunder från stora områden och utarmar därför de mindre centrumen, som har svårare att konkurrera. Det är det som leder till att man utarmar servicen för dem som inte har möjlighet att ta sig långt och att till exempel ta bilen.

De pensionärer som är vana vid att handla i sitt lokala centrum kanske inte får möjligheten att göra det. Man har sett den utvecklingen i massor med städer runtom i Sverige.

Anförande nr 161

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Jag har försökt att lyssna noga på vad Per Bolund nu säger beträffande att inte parkera i Västertorps centrum, utan att man ska cykla i stället. Man kan parkera en bit därifrån, och det behövs tydligen inga fler parkeringsplatser med tanke på trängselskatten. Utredningar visar att det inte kommer att finnas något ökat behov i utkanten av Stockholm och så vidare, menar han.

Men jag tror att sanningen kommer att visa sig vara annorlunda. Du kan väl inte komma ifrån att konkurrens är till fördel för kunden. Det visar sig överallt alltid. Det trodde jag att till och med du hade kunnat konstatera vid det här laget. Samma sak gäller i Västertorps centrum. Om man har rimlig tillgänglighet så underlättar det också för olika kategorier, som kan ha det svårt annars.

Anförande nr 162

A b i t D u n d a r (fp): Jag hade inte tänkt förlänga debatten, som man brukar säga. Men jag fick en fråga av Ann-Marie Strömberg, och jag är tvungen att ge henne ett svar. Jag kunde ju inte begära replik på henne.

Hon undrar om jag vill ha ytterligare en utredning. Svaret är nej. Företagarna i Västertorp vill ha en konkret lösning. Man är trött på det här som jag talar om. I flera års tid har man sagt att man ska utreda hit och dit. Man har inte löst det akuta problemet som finns till dess att den stora lösningen ska komma. Vår motion handlar om att man ska lösa den konkreta och akuta situationen som finns för Västertorp.

Det är viktigt för alla att Västertorps centrum får utvecklas ytterligare. Situationen är verkligen akut. Jag har pratat med folk där, och jag har sagt detta flera gånger. Men tydligen bekymrar det inte majoriteten hur det är i Västertorp. Det kan jag bara höra och beklaga när ni svarar.

Det viktigaste är i princip för mig att ni struntar i den lokala demokratin, mina herrar och damer! Annars brukar ni säga att ni är demokratins änglar både i Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna. Alla vi ledamöter i Hägerstens nämnd säger att det är viktigt att problemet löses nu. Företagarna blir urförbannade när man visar sig i centrum och pratar om parkeringsproblemen. Det gäller inte minst företagarna och dem som hyr, till exempel i Stockholms hem och andra bostadsbolag. De tycker att det är viktigt att problemet löses.

Alla aktörer som verkar och bor i Västertorp är viktiga där och för den lokala demokratin. Men ni lyssnar inte. Ni skiter fullständigt i dem.

Anförande nr 163

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Abit! Då undrar jag bara vad det är för skillnad mellan den andra att-satsen i din motion och det beslut som vi föreslår från majoritetens sida. Vad är det för skillnad? Vi har en utredning som syftar till att komma med konkreta förslag till lösningar. Det är samarbete mellan stadsdelsnämnden, boende, företagarföreningen och andra intressenter. Det är ingen skillnad. Det är ju samma sak!

Om du nu inte vill att det ska vara två utredningar så borde du i det avseendet kunna nöja dig med kommunstyrelsens förslag till beslut. Det första förslaget är dessutom felformulerat. Du borde i stället formulera det som att du vill göra parkeringsplatser i Västertorps centrum. Men det är faktiskt inte det som du har föreslagit. Det är egentligen ett omöjligt förslag. Jag förstår inte att du kan få kommunstyrelsens förslag till att vi försöker försvåra för företagen i Västertorp. Vi gör ju precis som ni har velat i Hägerstens stadsdelsnämnd.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 164

A b i t D u n d a r (fp): Om jag förstår dig rätt: Varför inte bara bifalla min motion i så fall? När det gäller den andra punkten så pratar jag om just den akuta situationen för parkeringen i Västertorp. Det gäller inte bara den andra att-satsen. Jag har läst den. Det står att man ska göra si och så. Men jag pratar om den konkreta, akuta situationen. Bifall i så fall motionen! Men ni gör ju inte det. Ni pratar om att "besvarad" skulle vara samma sak som bifall, men det är det inte för de människor som har de här problemen.

Jag ber om ursäkt för mitt språkbruk i det förra inlägget, men vi Hägerstensbor har lite temperament.

§ 24 Motion om fler parkeringsplatser i bergrum och tunnlar (utl. 2005:102)

Anförande nr 165

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Ordförande, ledamöter! Jag ska fortsätta med det här fantastiska ämnet, men i ett annat perspektiv. Jag tror att jag kan säga att alla människor som bor i innerstaden och som har bil, inklusive ledamöterna här i salen, tycker att parkeringssituationen i innerstaden är svår, problematisk, kaotisk och stundtals rena rama vilda västern – det sistnämnda mellan klockan halv sex och sex.

Det är trevligt när man bygger ut staden med nya bostäder. Men parkeringssituationen kommer lite på efterkälken. När människor flyttar in till innerstaden har de oftast en bil med sig, för de har kanske bott i villa eller så bildar de familj och skaffar en bil för att kunna åka ut från stan till grönområden och så vidare. Varför man har bil tycker jag är underordnat här, utan det handlar om att bilarna ökar.

Det är fruktansvärt svårt att kunna parkera på vissa ställen. Vi betalar 500 kronor för att kunna göra det, men vad får vi för dessa 500 kronor? Staden består av flera öar. Ibland får man åka till en annan ö för att kunna parkera, speciellt vi som bor på mindre öar. Det är inte rimligt! Det är trångt, och det blir ofta parkeringsböter i dag. Det beror inte på att man slarvar med parkeringen, utan det finns ingenstans att ställa bilen. Det är det som är problemet.

Därför har Ulf Fridebäck och jag skrivit en motion. Vi tycker att man åtminstone ska kunna söka alternativ till gatorna och se om vi kan få in bilarna någon annanstans. Våra öar har en rad olika bergrum som är uthyrda som lagerrum och det ena med det andra. Kanske kan vi använda dem? Vi vill att fullmäktige ska besluta att titta över detta. Vi kanske har en del tunnlar i underjorden som vi inte använder. Man kan flytta ned bilarna dit i stället för att bygga stora parkeringshus där vi kanske behöver bostäder.

Vi måste söka olika alternativ. Det är det som är tanken med motionen. Jag hoppas att fullmäktige ska kunna bistå den.

Till svaret hör en utredning och en lista på vad som är på gång. Det är en lista på 17 alternativ från 1999. Av dessa 17 punkter är fyra parkeringsmöjligheter redan färdigbyggda. Sju är vilande. I fyra fall pågår fortfarande utredning. En är stoppad på grund av att de boende har sagt att man inte vill ha detta. En kommer att byggas år 2005. Listan är trevlig att läsa, och om det här skulle genomföras så skulle det så klart underlätta i staden. Men vår enkla motion handlar om att försöka hitta alternativa platser.

Bifall till motionen och Folkpartiets reservation!

Anförande nr 166

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Herr ordförande! Jag har ett långt tal och ett kort tal. Jag tror att jag tar det som är lite kortare.

Det är en oerhört viktig frågeställning, kan man lugnt påstå, det här med parkering. Det kan vi säkert diskutera under den återstående tiden fram till 22.00, och det ser jag fram emot att göra. Det som motionärerna tar upp i sitt krav, det formella yrkandet, är att brand- och räddningsnämnden tillsammans med GFK får i uppdrag att inventera möjliga platser, bergrum och tunnlar för parkering. Det handlar om att styra över till andra platser än dem som är mest attraktiva och där vi i dag har många parkeringsplatser på gatuytorna som konkurrerar med alla andra intressen och behov som finns i vår vackra stad. Jag delar synen i motionärernas inriktning när det gäller att så långt som möjligt försöka hitta alternativa placeringar för parkeringsplatserna.

Även i det här fallet har vi besvarat yrkandet. Det beror på att det är precis så som Stockholm Parkering jobbar i dag. Tillsammans med brandmyndigheten och trafikkontoret gör man inventeringar och tittar på vilka möjligheter som finns för att tillskapa parkeringsytor och rum under jorden. Som nämndes här finns det mycket riktigt gamla planer sedan 1999 som är ungefär likadana. Det finns en mängd komplikationer i samband med att bygga i bergrum och annat. Det finns i dagsläget 18 projekt som är på idéstadiet. Några har kommit så långt att det handlar om upphandling och produktion och några kommer att invigas inom kort.

Jag tror att detta är någonting som vi måste kika på oerhört mycket mer. Vi har den mark som vi har, och vi kommer att bygga oerhört mycket mer. Även om vi blir oense om parkeringstalen i de enskilda projekten – det kan man diskutera oerhört mycket – så tror jag att om vi vill ha en stad som fungerar och där vi inte bara har bilar överallt så måste vi hitta alternativa lösningar på parkeringsproblemet.

Utifrån detta delar jag till fullo den syn och den ambition som finns från motionärerna, men jag vill med det här yrka bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 167

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Leif Rönngren! Du nämnde ingenting om att man ska försöka hinna i kapp med parkeringsplatser även när det gäller nyproduktion. Tidigare har vi ju också diskuterat påbyggnad av bostäder. Människor måste ha någonstans att ställa bilen. Vi kan inte vänta i sex år på att något förslag till projekt eller någon projektidé ska komma till ett färdigställande.

Det måste finnas en balans i det här. Jag vet inte om du själv bor i innerstaden, men det är fullkomligt hopplöst där. Så ska det inte vara för våra medborgare.

Anförande nr 168

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Motionen handlar om ett konkret yrkande om att brand- och räddningsnämnden och förvaltningen tillsammans med GFK och trafikkontoret inventerar bergrum och tunnlar. Det är det som jag har svarat på; det görs redan i dag.

Det finns en mycket större diskussion också, som handlar om möjligheten och förutsättningarna att kunna parkera. Det gäller parkeringstalen och normerna när vi bygger nytt, både i innerstad och ytterstad, och när vi kompletteringsbebygger. Det är i sig själv en oerhört viktig fråga också, eftersom det blir bekymmer. Men jag tror

inte att den enda lösningen på det är att man höjer parkeringstalen hela tiden. Det får andra konsekvenser, inte minst för bostadsproduktionen och för kostnaderna för de projekt som vi ändå genomför.

Vi måste hitta en framkomstväg för det här. Jag bor själv i ytterstaden, och jag ser svårigheten när man bygger ett kompletteringshus mitt i ett befintligt bostadsområde. Det här är någonting som vi självfallet måste ta med oss och fundera över. Hur löser vi det? Ingen är betjänt av att man inte kan ställa bilen någonstans. Men det handlar också om andra frågor, som att bygga ut kollektivtrafik.

Anförande nr 169

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! När man inventerar parkeringssituationen i Stockholm kan man se att det redan finns ganska gott om parkeringsplatser i garage i innerstaden. Många parkeringshus har redan i dag tomma ytor som man inte kan bli av med. Det kan väl inte vara en lösning på det problemet att bygga nya garage, vad jag förstår. Exempel på sådana garage är Garnisonen på Östermalm, som har gott om parkeringsytor som man inte blir av med. Svenska Bostäders och Stockholms Parkerings garage på Södermalm är ett annat. Det måste finnas en efterfrågan på avgiftsbelagda parkeringsplatser för att det ska gå att anlägga sådana här garage, och den finns uppenbarligen inte i dag.

Eller menar motionärerna att man ska anlägga garage och göra boendeparkering i dem? Det är en annan fråga. Då handlar det i stället om att man med skattebetalarnas pengar ska subventionera bilister med stora belopp för deras parkering. Det innebär även att människor som inte har bil och som inte behöver parkeringsplatser ska bidra till att subventionera dessa platser. Man kan verkligen ifrågasätta om det är en rimlig princip. I vanliga fall brukar vi tycka att självkostnadsprincipen ska gälla och att man får betala för det som platsen kostar.

Jag vill också påpeka att det finns en risk för att man skapar stora problem när man bygger garage. Det kanske Folkpartiet inte riktigt har tagit hänsyn till. Man kan se på den lista som finns bifogad ärendet. Ett exempel är ett garage på Slottsbacken. Där planerar man att bygga på ett av Sveriges mest kulturhistoriskt känsliga områden. Man riskerar dels att förstöra stora värden genom garaget, dels att det här blir en ny riksgrop som bara står stilla och som man helt enkelt inte kan färdigställa.

Ett annat problem med de garage som föreslås är de miljökvalitetsnormer som är lagstiftade och som regelbundet överskrids här i staden. Om man anlägger garage vid de gator där miljökvalitetsnormerna överskrids riskerar man helt klart att de överskrids ytterligare. Det är frågan om det ens är lagligt med den lagstiftning som vi har i dag. Där står att planerna inte får leda till att miljökvalitetsnormerna överskrids.

Detta är några frågor som man måste ta i beaktande om man försöker anlägga garage här i staden.

Anförande nr 170

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Det är inte så konstigt att debatterna blir långa här, när man tar upp saker som man inte har begärt att få eller krävt och inte heller åberopat eller ens nämnt.

Vi har inte sagt någonting om att vi vill ha parkeringsgarage. Vi har inte sagt att vi vill ha det subventionerat. Jag betalar 500 kronor för boendeparkering och får inte parkera där jag bor. Det är en annan fråga. Jag har inte på något sätt tagit upp att Slottsbacken ska rivas upp.

Vi talar fortfarande om att vi har en massa bergrum. Titta i Stockholms stad hur det ser ut! Det finns grottor som används till upplag av diverse saker och så vidare. Brandmyndigheterna har också, mycket riktigt, skyddsrum. Med tanke på det fantastiska försvar som vi har kvar så har vi ändå skyddsrummen kvar. Vi kanske behöver dem till stjärnornas krig.

Anförande nr 171

P e r B o l u n d (mp): Problemet är att det kostar mer än 500 kronor i månaden att anlägga de här garagen. Det är en högre kostnad än så. Det är därför man i befintliga garage tar ut en högre avgift än 500 kronor per månad. De garagen har också svårt att hitta hyresgäster; platserna blir inte uthyrda.

Alternativet är att anlägga parkeringsgarage där man får betala den fulla kostnaden. Det är rimligt, men det finns tyvärr ingen efterfrågan. Man kan också bekosta garage för 500 kronor i månaden, där staden måste gå in och skattesubventionera platserna. Det tycker inte jag är en rimlig princip, eftersom man då tvingar människor som inte har bil att subventionera dem som har en bil. Det strider mot grundläggande principer, tycker jag.

Anförande nr 172

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Herr ordförande! Jag tänker inte ta upp parkering på gatumark eller subventionering. Dessutom har inte vår familj någon bil.

Jag tänkte bara fråga borgarrådet Rönngren, som uppenbarligen i alla fall är positiv till att hitta fler parkeringsplatser i tunnlar och i bergrum, om han också skulle vilja titta på det förslag som vi moderater har lagt fram i stadsdelsnämnden i anledning av remissen av Danvikslösen. Vi lade fram ett yrkande om att man också skulle titta på möjligheten att ha ett garage under Danviksklippan när man ändå skulle bygga Danvikslösen. Detta var ett förslag som naturligtvis avslogs av majoriteten i stadsdelsnämnden, men jag vill gärna veta vad borgarrådet tycker om en sådan idé – att i det fortsatta arbetet titta på den möjligheten.

Anförande nr 173

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har inte sett förslaget. Det finns många saker som vi behöver få igenom när det gäller hela projektet med Hammarby sjöstad och de olika etapperna – inte minst Danvikslösen. Men om jag får

kika på det här så kanske vi kan hitta något intressant som vi kan göra någonting med.

Anförande nr 174

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Ordförande! Jag förstår inte varför Per Bolund envisas med att tala om att vi begär subvention. Det gör vi ju inte! Jag betalar redan i dag en avgift, men vad får jag för den? Jag bor på Lilla Essingen och står ibland med bilen i Marieberg eller Fredhäll. Är det det jag betalar för? Jag tycker att det är en omvänd tankegång. Vad är det jag betalar för? Tänk på det när du talar om subvention.

Jag håller med dig om att det finns garage. Det finns garage på Kungsholmen som kostar 3 000 kronor i månaden. Det finns bra möjligheter att försöka krama ur bilister på alla de sätt. Vem har råd att betala 3 000 kronor i månaden? Så kostar det när man bygger garage.

Återigen, Per Bolund, talar jag om befintliga bergrum och befintliga tunnlar. Det finns gott om sådana under Stockholm. Titta på de möjligheterna! Det behöver inte alls bli så dyrt. Titta på Katarinaberget och hur väl det fungerar där! Vi har Kungsklippan och andra klippor. Vi kan väl se över vad som finns.

Anförande nr 175

P e r B o l u n d (mp): Eftersom det kanske inte framgick så vill jag poängtera att vi inte är motståndare till garage i sig eller mot principen att hitta garage även i tunnlar och bergrum. Däremot anser vi att på de platser där man riskerar att överskrida miljökvalitetsnormerna så måste man i så fall också ta bort parkeringsplatser i markläge så att man inte ökar de totala parkeringsytorna. På ställen där man inte överskrider miljökvalitetsnormerna kan det ju finnas anledning att anlägga nya platser.

Som Didar säger kostar det 3 000 kronor att hyra en garageplats. Det är vad man brukar kalla för ett marknadspris. Det är vad marknaden bedömer är betalningsviljan. Folkpartiet brukar ju vara för marknadsekonomi i vanliga fall, men det är man tydligen inte på parkeringsområdet. Det är lite synd. Det stora problemet på parkeringssidan är att staden dumpar marknaden genom boendeparkeringssystemet. Det drar undan kunder från de garage som finns i dag. Det är det vi ser i form av att det finns tomma platser. Om man kan bygga bergrumsgarage för 500 kronor i månaden så har jag ingenting emot det.

Anförande nr 176

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Med en dåres envishet fortsätter jag att säga det här: Det är fortfarande subventionerna som du har fått in i hjärnan. Men vi pratar inte om det. Låt oss se vad som finns att tillgå i staden redan i dag och som inte behöver kosta så mycket!

Ska man ta bort parkeringsplatser om man öppnar ett garage? Hur tänker ni? Vi får ju inte plats i dag. Det är ju klart att det blir lite luckor om man får någon annanstans

att ställa bilen. Men hur tänker ni ta bort parkeringsplatser? Det skulle jag gärna vilja veta.

Anförande nr 177

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Stockholms Parkering har pågående garagebyggen och planer på att bygga fler garage i framtiden. Det finns också kompetens och erfarenhet i bolaget för att hitta nya platser där man kan bygga nya garage.

Vänsterpartiet är för att bilarna ska ned i garage för att öka trafiksäkerhet och framkomlighet och för att minska söktrafiken. Men det finns tyvärr ett problem. Behov och efterfrågan kommer aldrig att matcha. För att komma runt problemet så måste man styra så att när man bygger garage minskar man med motsvarande platser på gatuplan. Det måste man göra för att öka trafiksäkerheten för nyttotrafik, gångtrafikanter och cyklister. Man kan inte bara bygga garage och inte göra något åt problemet på gatumark.

Anförande nr 178

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Det här är skrattretande! Vad menar ni med att ta bort parkeringsplatser? Det tror jag att åhörarna gärna skulle vilja veta. Ska ni rycka bort dem från gatorna, eller vad ska ni göra för någonting?

Det är klart att det blir mindre bilar på gatorna om det finns särskilda platser att ställa bilen på som inte finns i dag. I dag står bilarna kofångare mot kofångare. Man kommer knappt ut. Titta lite på hur många som står felparkerade! Det är inte för att de är brottslingar, utan det är för att de inte har någonstans att ställa bilen. Det är klart att det blir mer utrymme om det finns färdiga ställen. Kan vi enas om det?

Anförande nr 179

M e h d i O g u z s o y (v): Det du säger är en sanning med modifikation, Didar. Det finns faktiskt parkeringsplatser i dag i garage som är lediga. Men folk väljer i stället att parkera på gatuplan för att det råkar vara billigare. Vi ser gärna att man styr om det här via politiska beslut och att man inför priser som lockar bilister att parkera i garage i stället för på gatuplan.

Anförande nr 180

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Nu hörde jag någonting bra! Man ska planera för att folk har råd att ställa sig i garage. Jättebra! Jag har inte råd med en garageplats för 3 000 kronor i månaden, och det har knappast du heller.

Det är bra att någon tänker. Det måste finnas platser. Ulf och jag menar att det finns en möjlighet. Titta på befintliga utrymmen och se om de går att använda innan man börjar bygga dyra garage! Punkt, slut och tack, herr ordförande!

§ 26 Motion om karriärstege för vårdbiträden samt möjligheten för vårdpersonalen att arbeta utomlands (utl. 2005:104)

Anförande nr 181

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Herr ordförande! Nu går vi kanske över till ett seriöst ämne för kvällen.

När jag började läsa svaret på den motion som Christer Wennerholm och jag har lämnat in blev jag glad eftersom man kunde läsa att borgarrådet hade en likartad uppfattning om kompetensutveckling som den vi har. Man vill hitta nya modeller och även nya karriärvägar. Men när man läser vidare ser man att det räknas upp vad som hände för socialsekreterarna i Skärholmen, vad som hände inom Lys, kompa och funka för funktionshindrade, inom Stockholm Vatten, inom strokerek rehabilitering, inom mentorskap och även inom anhörigstöd. Det är väl bra. Det var tre projekt inom äldreomsorgen.

Det förslag som vi har lagt fram innebär att man även skulle titta på den karriärstege som Solna har haft så god erfarenhet av. Om man läser intervjuer med den personal som har gått karriärstegen ser man att till exempel Anita Larsson säger att karriärstegen blev en nystart i jobbet. Därför blir man lite förvånad över att borgarrådet i svaret säger: Ja, nu har vi så många projekt på gång och vi måste förstås utvärdera dem. Ni har ju alltid på gång; det har vi lärt oss under de här tre åren.

Nu ska man alltså utvärdera. Det står inte när utvärderingen kommer av de projekt som pågår. Men varför kan man inte parallellt ha ytterligare ett projekt som man vet har varit så framgångsrikt i en annan kommun? Vi behöver inte alltid uppfinna hjulet själva bara för att vi bor i en huvudstad. Vi kan väl också ta vara på de erfarenheter som finns. Dessutom vet man att det har blivit en lägre personalomsättning i Solna. Det har också blivit ett lägre sjukskrivningstal. Vi vet ju alla att vi står inför stora problem när det gäller att rekrytera folk till framför allt äldreomsorgen.

Borgarrådet skriver också att det ska stå i det kommande ärendet om kompetensutveckling i staden. Men det står inte heller när det kommer. Frågan är varför man inte kan bifalla en modell och en möjlighet för vårdbiträden som har utfallit så bra i en grannkommun.

Jag yrkar bifall till vårt förslag.

Anförande nr 182

Å s a Ö c k e r m a n (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Motionärerna skriver att nya vägar måste provas för att behålla den befintliga personalen och locka unga till framtidens äldreomsorg. Det är en sak som vi alla politiker instämmer i. Jag tror inte att någon vågar säga emot det. Frågan är bara hur. Jag tycker att det är bra att man nu inser att det gäller att ta till vara den kunskap och erfarenhet som redan finns hos personalen och att skapa ett kreativt utrymme för utveckling.

Som jag ser det är ett av de stora problemen med personalförsörjning i äldreomsorgen att det är ett jobb med låg status och låg lön. Dessutom kan det ibland vara tungt. Solnamodellen, som man refererar till, har i utvärderingen visat ett bra utfall. Men den innebär också att lönen kan gå upp med 3 000 kronor i månaden. Det är inte småpotatis i ett låglöneyrke.

Det pågår många olika typer av positivt förändringsarbete i den här sektorn. Utöver dem som redan har nämnts vill jag speciellt peka på försöken med arbetstidsförkortning och olika typer av friskvård på arbetstid. Det gäller till exempel det som kallas för tid för reflexion – en egen stund i veckan för personalen när man kan få sitta i en fåtölj och tänka eller ta en promenad. Man kanske kommer på bra idéer under den stunden och den kanske gör att man orkar med det här tunga och viktiga jobbet.

Ett annat bra exempel på utveckling är fördjupning eller specialisering. Det känns mer meningsfullt att möta till exempel en strokedrabbad när man har teorin bakom sig som råg i ryggen och kan jobba som en kugge i denna persons rehabilitering.

Sist men inte minst vill jag ta upp exemplet vid Hökarängens närvårdscentral. Sjukvården och hemtjänsten delar där lokal och telefonnummer, och vårdbiträdena vidareutbildas till undersköterskor. De kan arbeta med varje persons hela omvårdnadsbehov. Det tycker jag är nya, friska grepp i äldreomsorgsarbetet.

Vi har kommit en bra bit på väg, mycket längre än när jag själv jobbade i hemtjänsten på 80-talet. Då hade inte ens personalgruppen delegation att kunna köpa reservdelar för 20 kronor till den cykel som man använde i arbetet. Detta skulle göras skriftligt, säkert i flera exemplar, av någon avlägsen chef.

Anförande nr 183

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det här är en i grunden mycket bra och sympatisk motion. En genomsnittlig människa tillbringar någonstans mellan 60 000 och 80 000 timmar av sitt liv på jobbet. Det är naturligtvis viktigt att inte minst personalen i vår stad får möjlighet att utvecklas och växa i sitt arbete.

Jag tycker också att det är två intressanta exempel som tas upp. Rent konkret är Home Care in Europe en försöksverksamhet som ska pågå året ut. Den ska utvärderas efter året. Karriärstegen är utvärderad, och liknande verksamhet anpassad efter de lokala förutsättningarna finns ju i staden.

Är det någonting som man kan peka på som de viktiga framgångsfaktorerna i de här sakerna så är det att det hela är anpassat efter de lokala förhållandena, att det görs i samverkan med personal och att alla är nöjda och glada och med på vagnen lokalt.

Detta är inte en modell som man kan trä på vår verksamhet som en strumpa på foten. Det måste fungera lokalt, det måste finnas en vilja och vi måste vara beredda att ha många olika lösningar i staden. Det är därför den här motionen är besvarad.

Anförande nr 184

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Ordförande, ledamöter! Motionärerna Margareta Björk och Christer Wennerholm har tagit upp frågan om karriärsteg för vårdbiträden och vårdpersonals möjligheter att arbeta utomlands. Detta är viktiga steg, som vi ser det, att locka framför allt yngre personer till att trivas och tycka att det är spännande med vårdyrket. Vi tycker att det är en bra och viktig motion.

Vi vet att vi behöver planera för framtiden. Prognoser säger att andelen äldre kommer att öka markant efter 2010. Vi kommer att behöva rekrytera yngre personer till äldreomsorgen, framför allt eftersom många som jobbar inom vården nu går i pension.

Vi kristdemokrater tror att det är viktigt att satsa på vårdpersonalen i kommunen så att vi håller hög kvalitet i äldreomsorgen. Vi vet att om vi satsar på personalen så är det detsamma som att satsa på våra äldre.

Borgarrådet Mogert tycker att det är bra som det är i dag i kommunen vad gäller karriärstegar. Han tycker att man ska vänta på resultat från projektet Home Care in Europe, som motionärerna vill införa.

Vi kristdemokrater tycker att man gott kan pröva de här idéerna redan i dag. Vi yrkar därför bifall till reservationen från m, fp och kd.

Anförande nr 185

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Motionen handlar om att utvärdera projektet. Det ena projektet är utvärderat och det andra ska utvärderas. Det är därför motionen är besvarad.

Anförande nr 186

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag börjar med att yrka bifall till motionen.

Jag vill fylla på vad de andra som har yrkat bifall till motionen har sagt. Visst kommer vi att stå inför gigantiska behov av att rekrytera ny personal till äldreomsorgen! Det är viktigt att det är bra kvalitet. Det är viktigt att man inte bara rekryteras till att jobba inom äldreomsorgen utan att man vill stanna kvar och vidareutvecklas. Då är det här ett utmärkt sätt.

Precis som Roger Mogert sade är det här en motion där man säger att man vill utvärdera modellerna. Du sade också att de ska anpassas till Stockholm. Det är ju just det som man kan titta på i en utvärdering.

Jag hade egentligen tänkt be om en kola i stället för att gå upp här, men sedan hörde jag Miljöpartiet. Det var så speciellt att jag inte kunde låta bli att gå upp. Man sade: I stället för att utvärdera Solnamodellen ska man ha arbetstidsförkortning eller tid för reflexion. Det är visst viktigare. I stället för vidareutbildning av olika modeller ska man alltså ha tid för reflexion och att få sitta i en fåtölj och tänka. Är det på det sättet

som personalen ska få sin fortbildning i Stockholm? Ska man sitta i en fåtölj och tänka?

Anförande nr 187

Å s a Ö c k e r m a n (mp): Lyssna lite noggrannare på vad jag har sagt! Jag tycker att Solnamodellen är alldeles utmärkt. Jag sade att den har visat ett bra utfall. Jag har över huvud taget inte kritiserat den. Jag har räknat upp en mängd olika exempel på bra saker, men man har ju inte 30 minuter på sig här för att räkna upp vad man tycker. Jag tycker att det är tråkigt när du lägger ord i min mun som jag inte har sagt.

Anförande nr 188

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag tror inte att jag var ensam om att höra dig säga att det var en bra modell att sitta i en fåtölj och tänka. Om du nu tycker att Solnamodellen är så bra – vad är det då för fel på att utvärdera den?

Anförande nr 189

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Man säger att utfallet är bra och att det här är en jättebra modell. Det ena utesluter ju inte det andra för de projekt som pågår i dag. Man kan ju undra varför man inte inför även detta projekt. Vad vi har skrivit i attsatsen är att staden utreder och utvärderar för att eventuellt kunna implementera modellen i Stockholms stad. Det handlar inte om att dra på samma socka på foten, utan man kan implementera detta utifrån Stockholmsmodellen och inte någonting annat.

Bifall motionen!

Anförande nr 190

Å s a Ö c k e r m a n (mp): Mycket kort vill jag bara påpeka att det här som kallas för tid för reflexion är någonting som personalen på Rågsveds äldreboende tycker är väldigt bra. Det sade man när jag sist träffade dem